

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΕΟΚΑ 1955-1959

ΕΙΣ ΟΚΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΑΜΥΝΕΘΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ
35

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

Ιούλιος - Δεκέμβριος 2013

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α

1955-1959

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Θάσος Σοφοκλέους
Πρόεδρος των Συνδέσμων
Προδρόμου 40, Στρόβολος
Λευκωσία
Τηλ.: 22423333

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ανδρέας Μαϊμάρης
Μίμης Βασιλείου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μίμης Βασιλείου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Λάκης Λοϊζίδης
ΛΙΘΟΠΡΕΣ ΛΤΔ
Τηλ.: 22678172
Λευκωσία

ISBN 1450-4006

Μήνυμα

τον Προέδρον μας Θάσου Σοφοκλέους

Μέσα στη δίνη και την τραγικότητα των εξελίξεων, κάτω από την οικονομική πίεση και με όσα κακά έχει επισωρεύσει και δυστυχώς θα επιφέρει ακόμα, με τον νου και την καρδιά μας να αδυνατούν να συλλάβουν και να κατανοήσουν το μέγεθος της διαφθοράς, της εγκληματικότητας, της κλοπής και της προδοσίας, αναμένουμε τη γέννηση του Θεανθρώπου Ιησού για να απαλύνει τις καρδιές των ανθρώπων, να μας φωτίσει και να καθοδηγήσει τις σκέψεις και τις πράξεις μας, ώστε να ακολουθήσουμε τον δρόμο της αρετής, τον δρόμο της αγάπης και της δικαιοσύνης.

Δυστυχώς η υλιστική θεώρηση της ζωής, η απομάκρυνση από τις αρχές και τις αξίες που ο Θεάνθρωπος Χριστός κήρυξε στους ανθρώπους και που έκαμε πράξη με την παρουσία του επί της γης ως απεσταλμένος του Θεού, έχουν καταστρεπτικές επιπτώσεις στη ζωή των ανθρώπων, που έχουν πέσει τόσο χαμηλά ώστε το ανθρώπινο γένος να ξει, να συμπεριφέρεται και να βιώνει κατά τρόπο που μοναδικό στόχο έχει τον πλουτισμό, την εξασφάλιση υλικών αγαθών, με τη χρήση μάλιστα οιοδήποτε θεμιτών ή αθέμιτων τρόπων: Με κλοπές, με ραδιουργίες, με εξαπατήσεις, με ξεπούλημα, με δόλο. Και το πιο τραγικό είναι ότι αφ' ενός το κακό έχει απλώσει σε όλα τα στρώματα και ιδιαίτερα ανάμεσα στους ούτω καλούμενους ηγέτες και υψηλά ιστάμενα πρόσωπα και αφετέρου αντί να τιμωρούνται οι ένοχοι αμείβονται.

Αν πραγματικά, πιστεύουμε ότι η ανθρωπότητα πρέπει να βρει τον δρόμο της και να ξεφύγει από τη λανθασμένη φιλοσοφία που ακολουθεί, η οποία έχει ολέθριες επιπτώσεις στη ζωή των ανθρώπων, με τους καθημερινούς πολέμους, την αυτοκαταστροφή, τους σκοτωμούς και την αλληλοεξόντωση.

Αν πιστεύουμε ότι ο άνθρωπος αξίζει καλύτερης τύχης και δικαιούται μιας ζωής ισορροπημένης που να διασφαλίζει τη γαλήνη, την ηρεμία και τη δικαιοσύνη, τότε η επιλογή μας είναι μια και μοναδική: Να κάμουμε πράξη τη διδασκαλία του Ναζωραίου, του Θεού που γεννήθηκε μέσα στον σταύλο των ζώων για να μας δείξει την ταπεινοφροσύνη και την απλότητα. Για να μας δώσει το μήνυμα ότι ούτε τα υλικά αγαθά, ούτε η χλιδή είναι οι συντελεστές της ευτυχίας, της ομορφιάς, της αγάπης. Αν θέλουμε πραγματικά η ανθρωπότητα να αρθεί στο ύψος που ο δημιουργός την έχει τάξει, ως ομοίωμά του, τότε είναι αρκετό να υιοθετήσουμε τις εντολές του. Να υιοθετήσουμε έστω μια απλή και εφικτή εντολή: «ο συ μισείς ετέρω μη ποιήσεις» ότι εσύ δεν θέλεις να σου κάνουν μην το κάμνεις. Αυτό και μόνο αρκεί για να φέρει τη γαλήνη και τη δικαιοσύνη και κατ' επέκταση την ομαλή συνύπαρξη της ανθρωπότητας.

Καλά Χριστούγεννα και ο Θεός ας φωτίζει τα βήματα όλων μας κι' ας φέρει γαλήνη και ευτυχία στην Κύπρο μας.

**ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α
ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Με συγκλονισμό οι βοσκοί της Βηθλεέμ αντίκρισαν τον ουρανό να ανοίγει και τους αγγέλους να ανεβαίνουν και να κατεβαίνουν πάνω από το βρέφος της Θεοτόκου Μαρίας. Τότε αντιλήφθηκαν το μεγάλο μυστήριο της ενανθρώπισης του γιού του κτήτορα του κόσμου, του οποίου η αγάπη στο δημιουργημά του οδήγησε στην αποστολή του γιού του στη γη για να σώσει την ανθρωπότητα από τη σήψη.

Με αγωνία η ανθρωπότητα ζούσε τότε κάτω από τον Ρωμαϊκό ζυγό. Όλος ο τότε γνωστός κόσμος βρισκόταν κάτω από την εκτραχηλισμένη και ανήθικη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, υπομένοντας το καθημερινό μαρτύριό του κάτω από άδικες διοικήσεις και ανήθικους κατακτητές.

Η άρχουσα τάξη, μεθυσμένη από τις ηδονές της τριφυλής ζωής και της υλικής αποχαύνωσης απαξίωνε να κοιτάξει προς τα κάτω τον λαό. Ελπίδα και παρηγοριά των ανθρώπων η προσμονή έλευσης του ανώτερου όντος που θα κήρυττε μια νέα προσέγγιση στη κοινωνία, μια ελπίδα άρσης της αδικίας και ανακούφισης των βασανισμένων.

Ο Κύριος και Θεός μας από τον ύψους της κατοικίας του είδε τους πόθους και τα πάθη των δημιουργημάτων του και έστειλε τον γιό του λυτρωτή και σωτήρα της ανθρωπότητας.

Σήμερα περίπου στην ίδια κατάσταση βρίσκεται η Ελληνική και η Κυπριακή κοινωνία με μια μεγάλη μερίδα της άρχουσας τάξης σαπίζουσα στην ανηθικότητα και αμαρτία, στην κλοπή και απάτη.

Την ίδια αγωνία και προσδοκία αισθανόμαστε σήμερα ως Κυπριακή και Ελληνική κοινωνία, αναμένοντας τον δικό μας Μεσσία να εμπνεύσει και οδηγήσει τις ηγεσίες και τον λαό μας στον δρόμο της απελευθέρωσης και της εξόδου μας από την κρίση στην οποία άκριτα πέσαμε.

Με αυτή την ελπίδα εύχομαι στους αγωνιστές και όλο τον Κυπριακό λαό γρήγορη έξοδο από την οικονομική κρίση, εθνική αποκατάσταση και κάθε προσωπική και οικογενειακή ευτυχία.

Ανακοίνωση

**Ο ΟΡΚΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
«ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ» - ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ**

Του Δ.Αλευρομάγειρου

Από δεξιά: Ρένος Λυσιώτης, Ανδρέας Αγγελόπουλος, Γεώργιος Κοντόπουλος, Ιωσήφ Ιωσήφ (πρέσβης), Θάσος Σοφοκλέους

Σε μία άκρως σεμνή και συγκινητική Σεκδήλωση στις 5 Απριλίου 2013 στο «Σπίτι της Κύπρου» [Πρεσβεία της Κύπρου στην Αθήνα], οι Σύндеσμοι Αγωνιστών της ΕΟΚΑ, το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ, το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ, η Κυπριακή Πρεσβεία και το

«Σπίτι της Κύπρου» στην Αθήνα, τίμησαν τα 60 χρόνια του όρκου των Αθηνών. [7η Μαρτίου 1953].

Χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρέσβης της Κύπρου στην Αθήνα Ιωσήφ Ιωσήφ και ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α. Ανδρέας Αγγελόπουλος, ενώ μίλησαν ο τ. Πρόε-

δρος της Ακαδημίας Αθηνών Γεώργιος Κοντόπουλος, ο οποίος ξεπέδευσε κατά την εποχήν του αγώνα της ΕΟΚΑ, λόγω και της ιδιότητάς του ως πρώην έφεδρος αξιωματικός του Μηχανικού ομάδες σαμποτάζ της ΕΟΚΑ στη χρήση των εκρηκτικών και στα της ατομικής μάχης.

Ο Πρόεδρος των Συνδέσμων αγωνιστών της ΕΟΚΑ Θάσος Σοφοκλέους ανέλυσε τη συμβολή της Ακαδημίας Αθηνών στον αγώνα της ΕΟΚΑ και τέλος επεδόθη από τους Κύπριους Αγωνιστές το χρυσούν μετάλλιον που εξέδωσαν με την ευκαιρία της Προεδρίας της Κύπρου στην Ε.Ε. [Ιούνιος -

Δεκέμβριος 2012] στην Ακαδημία Αθηνών και το αργυρούν μετάλλιο στον Ακαδημαϊκό Γιώργο Κοντόπουλο.

Οι παριστάμενοι αγωνιστές της ΕΟΚΑ αλλά και οι παρευρεθέντες φίλοι της Κύπρου στην κατάμεστη αίθουσα, έδωσαν μια ξεχωριστή λαμπρότητα στη σεμνή αυτή τελετή.

Το συμπέρασμά μου από την εκδήλωση αυτή είναι ότι το πνεύμα του αγώνα της ΕΟΚΑ για Ελευθερία και αντίσταση υπάρχει έντονο και σήμερα και τελικά η Κύπρος όχι μόνον θα αντισταθεί στη νέα επιδρομή αλλά και θα κατισχύσει.

60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΚΟ ΤΩΝ 12 ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

*Του Προέδρου των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
κ. Θάσου Σοφοκλέους*

Με ιδιαίτερη χαρά και βαθιά συγκίνηση πατούμε σήμερα τα αγιασμένα χώματα της μάνας Ελλάδας για να σας μεταφέρουμε εγκάρδιο χαιρετισμό και να εκφράσουμε την αγάπη και την αιώνια ευγνωμοσύνη του Κυπριακού λαού προς τον Μητροπολιτικό Ελληνισμό.

Οι ακατάλυτοι και προαιώνιοι δεσμοί των Ελλήνων της Κύπρου με τους Έλληνες της Μητροπολιτικής Ελλάδας χρονολογούνται από τρεις και πλέον χιλιάδες χρόνια. Η Κύπρος είναι ελληνική από την εποχή των Αχαιών και των Αρκάδων, του Αγαπήνωρα και του Τεύκρου. Από τότε που οι ήρωες του Τρωικού πολέμου, επιστρέφοντας από την Τροία, έφθασαν στην Κύπρο, όπου και εγκαταστάθηκαν, έκτισαν πόλεις, έκτισαν ναούς και θέατρα, έφεραν τον πολιτισμό τους, τα ήθη τα έθιμά τους, τη γλώσσα τους.

Δειγματοληπτικά αναφέρω μερικά ονόματα πόλεων και ηρώων που διατηρούνται μέχρι σήμερα:

1. Αχαιών Ακτή (Καρπασία)
2. Σαλαμίνα (Τεύκρος Τελαμώνιος από τη Σαλαμίνα)
3. Γόλγοι - Αθηαίνου - Σνκιώνιοι
4. ΙΔΑΛΙΟΝ - Δάλι (Χαλκάνωρ)
5. ΧΥΤΡΟΙ (Κυθραία) - Χύτρος εγγονός του Ακάμα

6. Κερύνεια - Κηφέας Πελοποννήσιος
7. Λάπηθος (Πράξανδρος - Λάκωνας)
8. Αίπεια (Δημοφών, αδελφός του Ακάμα, γιος του Θησέα)
9. Σόλοι (Ακάμας γιος του Θησέα)
10. Παλαίπαφος (Αγαπήνωρ - Αρκαδία)
11. Κούριο (Αργείοι)
12. Αμαθούντα (Αμαθούσα μητέρα του Κινύρα ή Άμαθης γιός του Ηρακλή)
13. Ακαμαντίδα (Ακάμας)

Η Ελλάς υπήρξε έκτοτε ο διαχρονικός συμπαραστάτης και αρωγός της μαχόμενης δια μέσου των αιώνων μαρτυρικής μεγαλονήσου μας να κρατηθεί στις ρίζες της και να διατηρήσει την Ελευθερία της. Πέρασαν πολλοί: Πέρσες, Φοίνικες, Άραβες, Φράγκοι, Ενετοί, Τούρκοι, Άγγλοι.

Κανείς όμως δεν μπόρεσε να αλλοιώσει τον χαρακτήρα του νησιού. Κανείς δεν μπόρεσε να επιβάλει τα δικά του ήθη και έθιμα, τη γλώσσα του, τη θρησκεία του. Πολλούς αφέντες άλλαξε, δεν άλλαξε καρδιά.

Όταν η Κύπρος το 1878 βρέθηκε κάτω από Αγγλικό ζυγό, αφού η Αγγλία αγόρασε το νησί από τους Τούρκους, λες και ο λαός της ήταν εμπορεύμα, άρχισε με ειρηνικές διαδικασίες να ζητά την ελευθερία της. Για 78 ολόκληρα χρό-

νια, με διαδηλώσεις, με υπομνήματα, με πρεσβείες, με δημοψηφίσματα, ζητούσε την ελευθερία της από τους Άγγλους αποικιοκράτες, οι οποίοι δυστυχώς κράτησαν σκληρή και αδιάλλακτη στάση. Απέρριψαν το τελευταίο δημοψήφισμα του 1950, κατά το οποίο ο Κυπριακός λαός ψήφισε με ποσοστό 96% Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Αποκορύφωμα της αρνητικής στάσης τους ήταν η απαράδεκτη δήλωση του υφυπουργού αποικιών Χόπκισον που δήλωνε το 1953 προκλητικά, ότι το **«καθεστώς της Κύπρου ουδέποτε θα αλλάξει»**. Αυτό το ουδέποτε ανατίναξε κάθε διαδικασία στον αέρα. Η μόνη επιλογή που είχε πλέον ο λαός ήταν η επανάσταση. Οι Άγγλοι με τη στάση τους αυτή οδήγησαν στον Κυπριακό Ένοπλο Αγώνα. Έτσι την 1η Απριλίου 1955 οι Έλληνες της Κύπρου πήραν τα όπλα και διεκδίκησαν τη λευτεριά τους.

Σε εκείνο τον άνισο και σκληρό Αγώνα του λαού μας ενάντια στην Αγγλική αυτοκρατορία, συμπαραστάτης και βοηθός μας, στάθηκε μόνο η μάνα Ελλάδα. Οι απανταχού της γης Έλληνες μάς συμπαραστάθηκαν και μάς βοήθησαν υλικά, ηθικά και πνευματικά. Η νεολαία με τα συλλαλητήρια και τις διαδηλώσεις, όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και Παν/μια με πρωτοστάτη το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της Ελλάδας την Ακαδημία Αθηνών, που με τη διεθνή επιρροή της, με τις διασυνδέσεις της και την πνευματική της οντότητα διαδραμάτισε τον δικό της ρόλο, για να βοηθήσει τον αγωνιζόμενο για ελευθερία και ένωση Κυπριακό λαό.

Εκπληρώνοντας ιερό χρέος, πνευματικό και εθνικό, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο αείμνηστος πρόεδρος της Ακαδημίας Σπύρος Μελάς, η Ακαδημία Αθηνών ευθυγραμμίστηκε με τον Αγώνα των Κυπρίων, ανέπτυξε τη δική της πρωτοβουλία και δραστηριοποιήθηκε στον ανώτατο δυνατό βαθμό, για προώθηση του Κυπριακού προβλήματος. Απέστειλε διακηρύξεις, ψηφίσματα, τηλεγραφήματα, στην Ακαδημία του Λονδίνου, στις Ακαδημίες του Ηνωμένου Βασιλείου και στις Ακαδημίες των άλλων χωρών για διαφώτιση και ευαισθητοποίηση των πνευματικών ανθρώπων. Απευθύνθηκε στα διεθνή πνευματικά κέντρα διεθνοποιώντας έτσι το Κυπριακό, τονίζοντας ιδιαίτερα την άρνηση των Βρετανών να εφαρμόσουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης στην Κύπρο. Παραθέτω χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τα πρακτικά της συνεδρίας της Ακαδημίας Αθηνών της 5ης Μαρτίου 1959 υπό την προεδρία του τότε προέδρου Σπύρου Μελά με θέμα «Το Ζήτημα της Κύπρου»:

«Προς τον υπέροχον και τόσον άνισον αγώνα, που ο γενναίος Κυπριακός λαός έτη ολόκληρα διεξήγαγε διά την εθνικήν του ελευθερίαν, η Ακαδημία δεν ήτο δυνατόν να μείνει αδιάφορος. Εκπληρούσα ιερόν χρέος, πνευματικόν και εθνικόν, ευθυγράμμισε την στάσιν και τας ενεργείας της προς τον αγώνα των ηρωικών μαχητών. Από της ανοίξεως του 1947 μέχρι του χειμónος του 1956 η Ακαδημία εξεδηλώθη με τον εντονότερον τρόπον εις όλας τας φάσεις της Κυπριακής περιπέτειας.

Δραστηριότητες της Ακαδημίας Αθηνών για το Κυπριακό

18 - 8 - 54	Διακήρυξη της Ακαδημίας προς τις ξένες Ακαδημίες
9 - 5 - 57	Χρυσούν μετάλλιον εις αρχιεπίσκοπον Μακάριον
5 - 3 - 59	Ο πρόεδρος της Ακαδημίας ομιλεί για τον αγώνα της Κύπρου
24 - 3 - 59	Χρυσούν μετάλλιον εις στρατηγόν Γρίβαν
14 - 2 - 74	Μνήμη στρατηγού Γρίβα
5 - 8 - 77	Τηλεγράφημα κατά την κηδείαν του αρχιεπισκόπου Μακαρίου
18 - 4 - 78	Ψήφισμα για την άρση του Embargo κατά της Τουρκίας από τις ΗΠΑ
25 - 11 - 80	Ομιλία για την 20ετία της Κύπρου
17 - 11 - 83	Ψήφισμα για την ανακήρυξη του τουρκικού ψευδοκράτους (ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά)
16 - 5 - 84	Διαμαρτυρία για καταστροφές ιστορικών μνημείων της Κύπρου (ελληνικά και γαλλικά)
5 - 11 - 85	Ομιλία «Οι Έλληνες στην Κύπρο»
9 - 5 - 89	Ψήφισμα για τη λεηλασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου
23 - 10 - 90	Επιστολή από τη Γαλλική Ακαδημία για την 30η επέτειο της Κυπριακής Δημοκρατίας
26 - 10 - 90	Επιστολή από τη Σερβική Ακαδημία για την 30η επέτειο της Κυπριακής Δημοκρατίας
20 - 6 - 94	Ψήφισμα στα 20 χρόνια εισβολής της Τουρκίας στην Κύπρο
25 - 11 - 99	Διαμαρτυρία για τουρκικές ανασκαφές στη Σαλαμίνα της Κύπρου
13 - 10 - 05	Ψήφισμα της Διεθνούς Ενώσεως Ακαδημιών για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στα Βαλκάνια και την Κύπρο (κατόπιν ενεργείας των ακαδημαϊκών κ.κ. Λάββα και Κονομή)
16 - 12 - 05	Διεθνής γνωστοποίηση της καταστροφής νεολιθικού οικισμού στον Απόστολο Ανδρέα της Κύπρου
4 - 11 - 10	Ψήφισμα για την καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου
15 - 6 - 12	Διαμαρτυρία για την επίσκεψη της Βιβλικής Αρχαιολογικής Εταιρείας μέσω της κατεχόμενης Κύπρου

Η στήριξη και η συμπαράσταση της Ακαδημίας Αθηνών προς τον αγωνιζόμενο Κυπριακό λαό υπήρξε διαχρονική και συνεχής, και εκφράστηκε με σαφήνεια μέσα από την απόφαση της 23ης Μαρτίου 1957 να τιμήσει τον Κυπριακό λαό με το χρυσούν μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών, χαρακτηρίζοντας τον αγωνιζόμενο λαό της Κύπρου **«Άξιο της Ελλάδας»**. Μια ενέργεια που εκτός από την έκφραση αγάπης και συμπαράστασης προς τον αγωνιζόμενο Κυπριακό λαό είχε βαθύτερο νόημα και έδιδε σαφή μηνύματα για τη στήριξη της Ακαδημίας στον υπέρ ελευθερίας Αγώνα του λαού μας.

Ο τότε Πρόεδρος της Ακαδημίας Παναγιώτης Πουλίτσας επιδίδων το χρυσούν μετάλλιο στον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ' είπε μεταξύ άλλων:

«Του περιουσίου και αθλοφόρου Ελληνικού Κυπριακού Λαού η Ακαδημία Αθηνών τιμώσα την εθνικήν και θρησκευτικήν αντίστασιν κατά των ξένων κατακτητών και επιδρομέων και το αδάμαστον εθνικόν και φιλελεύθερον φρόνημα κατά τους μακρούς αιώνας της δουλείας, και την επιδειχθείσαν υπ' αυτού κατά τον παρόντα υπέρ ανεξαρτησίας και ελευθερίας αγώνα ανδρείαν, αυτοθυσίαν και αρετήν, έγνω να τιμήση αυτόν διά της ανωτάτης τιμητικής διακρίσεως αυτής του χρυσού μεταλλίου.

Αναφέρω ακόμα το ψήφισμα 22 προς

τιμήν του Αρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα Διγενή της 24ης Μαρτίου 1959. Ο τότε Πρόεδρος της Ακαδημίας Σπ. Μελάς απευθυνθείς προς τον τιμώμενο Γεώργιο Γρίβα Διγενή είπε:

« Εθνικέ ήρωα, αντιστράτηγε Γεώργιε Γρίβα - Διγενή:

Με βαθυτάτην συγκίνησιν, που είναι συγκίνησις και ολοκλήρου του σώματος και του εκλεκτού ακροατηρίου της αιθούσης ταύτης, σας ανακοινώ ότι η Ακαδημία Αθηνών σάς απονέμει το Χρυσούν Μετάλλιον αυτής, την υψίστην τιμήν εξ' όσων διαθέτει.»

Η προσφορά της Ακαδημίας Αθηνών προς την μαχόμενη Κύπρο είναι πολύπλευρη και πολυδιάστατη. Σε μια συντονισμένη προσπάθεια απέστειλε και συνεχίζει να αποστέλλει προς τα διεθνή πνευματικά κέντρα, ψηφίσματα, ανακοινώσεις, διακηρύξεις, διαμαρτυρίες, στην προσπάθειά της να διαφωτίσει τους πνευματικούς ανθρώπους του κόσμου, να τους ενημερώσει και να ζητήσει τη βοήθειά τους. Ιδιαίτερα μετά τη βάρβαρη Τουρκική εισβολή διεξάγει εκστρατεία για διάσωση της Εθνικής μας κληρονομιάς στα κατεχόμενα, ενημερώνει τους απανταχού πνευματικούς ανθρώπους για τους βανδαλισμούς και τις κλοπές των Τούρκων, διαμαρτύρεται για τις ανασκαφές στους αρχαιολογικούς χώρους και άλλα πολλά. Εκφράζουμε τον θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη μας και εναποθέτουμε την

αγάπη μας προς την Ακαδημία Αθηνών για όσα μας πρόσφερε και για όσα μας προσφέρει.

Κυρίες και Κύριοι

Το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59, το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955 - 59 και οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59 απονέμουν σήμερα 5 Απριλίου 2013 στην Ακαδημία Αθηνών, ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ, το Χρυσούν Μετάλλιο που έχουν εκδώσει με την ευκαιρία της ανάληψης της Ευρωπαϊ-

κής Προεδρίας από την Κυπριακή Δημοκρατία, σε ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης για τη διαχρονική στήριξη και προσφορά της προς τον μαχόμενο Κυπριακό λαό. Ταυτοχρόνως τιμούμε και τον κ. Γεώργιο Κοντόπουλο, τ. Πρόεδρο της Ακαδημίας Αθηνών, με το Αργυρούν Μετάλλιο.

Παρακαλώ τον πρέσβη της Κύπρου κ. Ιωσήφ, τον πρόεδρο του ΙΔΑΑΕ συναγωνιστή κ. Αγγελόπουλο και τον εκπρόσωπο του ΣΙΜΑΕ συναγωνιστή κ. Ρένο Λυσιώτη όπως προσέρθουν στο βήμα για να επιδώσουμε τα μετάλλια.

Ακαδημία Αθηνών

Υψίστου εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ
 Θεοσοφίας καὶ Ἀδελφότητος τῆς αἰῶ-
 ναίας Συνοδῆς καὶ τῆς ἰδίας μου φωτὸς, ὑπο-
 γερῶν καὶ τὰ ἁγία συγκροτῶντα, μυσ-
 τινοῦσαν ὅτι γνωρίζω καὶ δεῖξω ἀμείωτον
 δια' τῆς ὑπακοῆς τῆς Θεωσιῶς τῆς Ἁγίας.
 Θὰ ὑπακούω δι' ὅλην εἰς τὴν ἐκείνην
 διδασκίαν καὶ ἀποστολὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Μαρτίου 1953

Ἰὼ Κίπρι Μακάριος

Σωκράτης Λοϊζίδης

Νικόλαος Παπαδόπουλος

Γεώργιος Γρίβας

Γεώργιος Στράτος

Ἡλίας Τσασόμοιρος

Γεράσιμος Κονιδάρης

Δ. Σταυράπουλος

Αντώνιος Αυγίκας

Δημήτριος Βεζανής

Σάββας Λοϊζίδης

Ἡλίας Αλεξόπουλος

Ο ὄρκος τῆς Επιτροπῆς Αγῶνας τῆς Ε.Ο.Κ.Α.

1. Ο Κύπρι Μακάριος Γ'	7. Γεράσιμος Κονιδάρης
2. Σωκράτης Λοϊζίδης	8. Δ. Σταυράπουλος
3. Νικόλαος Παπαδόπουλος	9. Αντώνιος Αυγίκας
4. Γεώργιος Γρίβας	10. Δημήτριος Βεζανής
5. Γεώργιος Στράτος	11. Σάββας Λοϊζίδης
6. Ἡλίας Τσασόμοιρος	12. Ἡλίας Αλεξόπουλος

REFERENCES

L. J. KENTON ET AL.

Καθηγητής της Ιστορίας, γεωλ. & χαλκός

Ἱστορικὸν τοῦ ὅρου αἰετὴν ἀνακατασκευάζει τῆς
ἐκδόσεως καὶ τὴν ἑνωσὶν μετὰ τῆς ὑποδοχῆς Ἀλβέρτου.

Ο Έναυτι Έρκος έδωκε εις την οικίαν του καθήκοντον Γερ.Κωνινίδην, "Ασκληπιόδ
 Ξέρ.Καθ. τὸ μὲν εὐαγγέλιον ἐφωτισκετο ὑπὸ τοῦ καθήκοντος, ὃ δὲ ἔρκος ὑπὸ τοῦ π.
 Ἀναστάσιου Λαγύτου ἐκλήρωσε εἰς, τινε τρέπενον καὶ τελικὸς εἰς, τὴν δόξω "Ελχαρὸν",
 ἔκδο εὐφραίνεται ἡ οἰκία του.

"Η επόμενη δι'ος έδωκε ο Έρκως αβελιανταί,δ, άπριλ τοσ κατηχητες εις το
κουαριον του δι'δουα της Κόρου εν Δουμουλιε.Αι ημερικαι συνεδροσεις της ταιριαιης
δι'δυνοντο "Οργανου 11 " Τραπειου "Α.Εν Αοιζιζή;Ιατα-βρεδονου το "Τραπειου Αδ'ινου"
κατ 'Αουλιανου 358.

Η έμπορευση των εισαγόμενων έγένετο εν Αθήναις την όην μένου 1955, κατά την διαδοχικήν των Γ. Γρηγο-Αργεντ εις την μέση ούλιαν του κατηχητού, Αρχιεπίσκ. 15-26 σχεδόν διαδοχής του σπαταήτος Γρίθε Αθηνάς, κατά την έπιστολήν του Αργεντ κατά θέρετον του 1959 εις Αθηνάς συνέταξεν ο Κ. Αρχιεπίσκοπος διαβητορος βεβήθη: ο β. "1962" και ο κατηχητής, έδινενεν οί ο τότε Υπουργός των Εξωτερικών κ. Βλαχ. Αβέρωφ Τσιτομας * εις το γραφείον του Υπουργείου του".

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԴԵՐ. ԻՏԿՈՆԱՆՈՒՄԸ

κα. Πεν. Πραγματικός της 1ης τάξ.

Αρχιεπισκοπικόν Βιβλίκιον Ἐκτεροῦς Διευθετήσεως
Κόπυ "Οκτωβρίου 1969"

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ 196 περίον Ιωάννα την 22ην Σεπτεμβρίου 1977.

Στις παρακάτω 5 ήρωες και το Ευαγγέλιον εις την Ιστορικὴν καὶ
Ἑθνομαιικήν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἑλλάδος συνεισέταξέ τις τὸ σχετικὸν προσέκολληται
εἰς τὴν αἰτοῦσαν τοῦ Κωνσταντίνου καὶ εἰς τὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἰπποκρίτου Εἰ.

To the Hon. Secy. of the Navy
Washington

Ομιλία του τ. Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών Γεωργίου Κοντόπουλου

Ο αγώνας της Κύπρου για την Ένωση της με την Ελλάδα, που άρχισε με την επανάσταση του 1821, συνεχίστηκε με πολλούς τρόπους κατά τη διάρκεια της Τουρκικής και της Αγγλικής Κατοχής. Έτσι έγινε το ειρηνικό δημοψήφισμα του 1950 και ο κυπριακός λαός με συντριπτική πλειοψηφία ζήτησε την ένωση. Αλλά οι Άγγλοι κατακτητές απάντησαν ότι ουδέποτε θα δώσουν αυτοδιάθεση στην Κύπρο. Έτσι δεν έμενε άλλος δρόμος παρά ο ένοπλος αγώνας.

Η ιστορία του θέματος αυτού έχει ως εξής: Οι πρώτες σκέψεις για ένοπλο αγώνα στην Κύπρο άρχισαν το 1948, όπως γράφει ο Γεώργιος Γρίβας-Διγενής στα απομνημονεύματά του. Ανακοίνωσε τις σκέψεις του αυτές στον Αχιλλέα Κύρου, ο οποίος όμως του επισήμανε τις δυσκολίες ενός τέτοιου εγχειρήματος.

Στη συνέχεια επισκέφθηκε τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Γεώργιο Κοσμά, και του εξέθεσε τις σκέψεις του, και αυτός ενημέρωσε τον Αλέξανδρο Παπάγο, ο οποίος ευρίσκετο τότε στην αντιπολίτευση. Ο Παπάγος όμως απέρριψε κατηγορηματικά την ιδέα γιατί κανένας δεν τολμούσε εκείνη την εποχή να διαρρήξει τους δεσμούς της Ελλάδας με τη Μεγάλη Βρετανία.

Παράλληλα με τον Γεώργιο Γρίβα οι αδελφοί Σάββας και Σωκράτης Λοϊζίδης έκαναν παρόμοιες σκέψεις για ένοπλο εγώνα, και το 1951 είχαν τις πρώτες επαφές τους με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Ο Μακάριος προσεφέρθη να βοηθήσει οικονομικά. Το 1951 έγινε ο πρώτος πυρήνας επιτροπής αγώνος στην Αθήνα. Ο Γρίβας τότε πήγε στην Κύπρο για να εξετάσει επί τόπου την κατάσταση. Στην Κύπρο υπήρχε η Ορθόδοξη Χριστιανική Ένωση Νέων (OXEN) υπό τον π. Σταύρο Παπαγαθαγγέλου, που ενέπνευσε στους νέους Κυπρίους την αγάπη για την εκκλησία και την πατρίδα. Από την OXEN προήλθαν αργότερα οι περισσότεροι εμπνευσμένοι μαχητές της ΕΟΚΑ, που έδωσαν τη ζωή τους για την πατρίδα. Τότε ιδρύθηκε και η Παγκύπρια Εθνική Οργάνωση Νέων (ΠΕΟΝ), που επίσης στελέχωσε αργότερα την ΕΟΚΑ.

Σε μια συνάντηση της Επιτροπής των Αθηνών στο σπίτι του Σάββα Λοϊζίδη το 1952 αποφασίστηκε ν' αναλάβει την ηγεσία επί πολιτικών θεμάτων ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος και επί στρατιωτικών θεμάτων ο συνταγματάρχης Γρίβας. Ο Γεώργιος Γρίβας πήγε πάλι στην Κύπρο το 1952 και ήλθε σ' επαφή με τον μητροπολίτη Κυρήνειας Κυπριανό, τον υπεύθυνο της OXEN Πα-

πασταύρο Παπαγαθαγγέλου και πολλούς άλλους. Τότε δημιουργήθηκαν οι πρώτοι πυρήνες του ένοπλου αγώνα. Μετά από αυτές τις προκαταρκτικές ενέργειες έγινε η περίφημη συνάντηση της 7ης Μαρτίου 1953 κατά την οποία αποφασίστηκε η έναρξη του ένοπλου αγώνος της ΕΟΚΑ.

Η συνάντηση έγινε στο σπίτι του καθηγητού Γερασίμου Κονιδάρη και παρίσταντο ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ο Γεώργιος Γρίβας και 10 άλλα πρόσωπα. Αυτοί έδωσαν έναν επίσημο όρκο, σύμφωνα με το πρότυπο του όρκου της Φιλικής Εταιρείας που προετοίμασε τον Αγώνα του 1821. Το κείμενο του όρκου είχε ως εξής:

Ορκίζομαι εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος να φυλάξω, θυσιάζων και την ιδίαν μου ζωήν, υποφέρων και τα πλέον σκληρά βάσανα, μυστικόν παν ό,τι γνωρίζω και θέλω ακούση διά την υπόθεσιν της Ενώσεως της Κύπρου. Θα υπακούω δε τυφλώς εις τας εκάστοτε διδομένας μοι σχετικός επιταγάς.

Η τελετή αυτή υπήρξε εξόχως συγκινητική γιατί έθετε πλέον σε κίνδυνο την ίδια τη ζωή των ορκισθέντων. Αλλά τα προβλήματα ήσαν τεράστια. Δεν υπήρχαν εμπειροπόλεμοι μαχητές, δεν υπήρχαν όπλα και πολεμοφόδια, δεν υπήρχε εκπαίδευση στα όπλα, δεν υπήρχε η οργάνωση του πληθυσμού της Κύπρου για την υποστήριξη του αγώνος της ΕΟΚΑ. Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθούν στον αγώνα μόνον Κύπριοι, και όχι Έλληνες από την κυρίως Ελλάδα, για να μη θεωρήσει κα-

νείς ότι ο αγώνας δημιουργήθηκε και επιβλήθηκε στην Κύπρο έξωθεν. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Παπάγος, ο οποίος ήταν τότε Πρωθυπουργός, αντιτάχθηκε αρχικά έντονα στον ένοπλο αγώνα.

Πάντως από το 1953 άρχισε ενεργά η προετοιμασία του αγώνα. Το 1954 έγινε η πρώτη αποστολή οπλισμού με το ιστιοφόρο «Σειρήν». Οργανώθηκαν οι πρώτες ομάδες δολιοφθοράς της ΕΟΚΑ στην Κύπρο. Δημιουργήθηκαν πυρήνες σε κάθε πόλη και χωριό της Κύπρου και ετοιμάστηκε ένα τεράστιο δίκτυο πληροφοριών και συνδέσμων της Οργανώσεως.

Ο Γ. Γρίβας τότε πήρε το ψευδώνυμο «Διγενής» και πήγε κρυφά στην Κύπρο γιατί οι Άγγλοι του είχαν πλέον απαγορεύσει την είσοδο.

Όμως η αρχή του αγώνα καθυστέρησε γιατί οι Άγγλοι έπιασαν το δεύτερο πλοίο με οπλισμό που πήγαινε στην Κύπρο (αρχές του 1955). Αλλά ο αγώνας δεν σταμάτησε. Και την 1η Απριλίου 1955 έγιναν οι πρώτες εκρήξεις σ' ολόκληρη την Κύπρο που σήμαναν την έναρξη του ένοπλου αγώνα.

Από εδώ και πέρα θα περιγράψω τη δική μου προσωπική συμβολή στον αγώνα της Κύπρου.

Είχα την τιμή να είμαι ένας από τους πρώτους που ανέλαβαν την εκπαίδευση ομάδων της ΕΟΚΑ.

Το 1954 υπήρχε μια οργάνωση ΚΑΡΗ (Κύπριοι Αγωνιστές Ριψοκίνδυνοι Ηγέτες) πριν από την ΕΟΚΑ, που αργό-

τερα ενσωματώθηκε στην ΕΟΚΑ. Μια ομάδα φοιτητών της ΚΑΡΗ υπό τον Ρένο Κυριακίδη, με επισκέφθηκαν στο Εργαστήριο Αστρονομίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και μου εξήτησαν να τους εκπαιδεύσω στα εκρηκτικά και στον ανταρτοπόλεμο, δεδομένου ότι ήμουν έφεδρος αξιωματικός του Μηχανικού. Άρχισα αμέσως τη θεωρητική εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση στα υψώματα του Υμηττού. Τους έμαθα κυρίως πώς να χρησιμοποιούν τα εκρηκτικά, αλλά και παραλλαγή, πώς δηλαδή με απλά υλικά από τον περιβάλλοντα χώρο μπορούσαν να κρυφθούν. Αυτή η εκπαίδευση αποδείχθηκε πολύ ουσιαστική αργότερα. Ένας από την 1η μας ομάδα, ο Θάσος Σοφοκλέους, διηγείται στο βιβλίο του «Πόθος Ελευθερίας» πώς γλύτωσε από τους Άγγλους που τον κυνηγούσαν στο ύψωμα της Καντάρας στον Πενταδάκτυλο της Κύπρου. Υπήρχε ένα ερειπωμένο φρούριο στην Καντάρα κι' εκεί ο Σοφοκλέους κρύφτηκε κάτω από έναν θάμνο. Ήλθαν οι Άγγλοι και δύο από αυτούς κάθισαν δίπλα στον θάμνο κι' ο ένας μάλιστα πάτησε το χέρι του Σοφοκλέους. Το χέρι του μούδιασε αλλά ήταν αδύνατο να το τραβήξει. Αλλά αυτή η παραλλαγή τον έσωσε. Γιατί οι Άγγλοι ερευνούσαν με τις ξιφολόγχες όλους τους θάμνους, εκτός από αυτόν που κάθονταν οι δύο Άγγλοι στρατιώτες.

Αργότερα οι Άγγλοι συνέλαβαν τον Θάσο Σοφοκλέους και πέρασε τα πιο απάνθρωπα βασανιστήρια που έχω ακούσει ποτέ, χωρίς όμως να λυγίσει.

Οι Κύπριοι φοιτητές μετά από μένα πήγαν στην Κρήτη, όπου εκπαιδεύτηκαν με πραγματικά πυρά και εκρηκτικά από τους αδελφούς Μπαντουβά. Κατόπιν διέκοψαν τις σπουδές τους και πήγαν στην Κύπρο, όπου άρχισαν αμέσως τον αγώνα υπό την ηγεσία του αρχηγού Διγενή.

Αργότερα ο Ρένος Κυριακίδης τραυματίστηκε και συνελήφθη σε μια μάχη. Τότε κάλεσα δύο Κύπριους φοιτητές και τους ζήτησα να κάνουμε ένα συλλαλητήριο εναντίον των βασανιστηρίων. Είχαν ήδη γίνει διάφορα συλλαλητήρια στην Αθήνα, αλλά αυτή τη φορά απέτυχαν να το οργανώσουν. Τότε φώναξα τους γνωστούς μου φοιτητές και τους μίλησα πολύ έντονα. «Οι άλλοι σκοτώνονται και βασανίζονται στην Κύπρο κι' εσείς δεν μπορείτε ούτε ένα συλλαλητήριο συμπαραστάσης να κάνετε;» Τότε ο ένας φοιτητής (ο Φοίξος Δημητριάδης από τη Λεμεσό, φοιτητής Μαθηματικών) μου είπε: «Εμείς θέλουμε να αγωνιστούμε στην Κύπρο και ψάχνουμε να βρούμε κάποιον της ΕΟΚΑ να μας εκπαιδεύσει». Τότε άρχισα αμέσως την εκπαίδευση της ομάδας τους. Αυτοί κατέβηκαν στην Κύπρο και βγήκαν αμέσως στο βουνό. Ο Φοίξος Δημητριάδης συνελήφθη κάποτε και πέρασε φοβερά βασανιστήρια. Αργότερα όμως κατόρθωσε να δραπετεύσει και γλύτωσε. Όταν τέλειωσε ο αγώνας ήλθε στη Θεσσαλονίκη να με βρει. «Εμείς κ. Κοντόπουλε, μου είπε απλά, κάναμε το καθήκον μας» και με δυσκολία του απέσπασα μερικά στοιχεία για τη δράση του.

Μόνο πρόσφατα πείσθηκε να γράψει ένα βιβλίο με τίτλο «Βασανιστήρια» όπου περιγράφει τι πέρασε αυτός και οι συνάδελφοί του.

Παράλληλα με τη στρατιωτική εκπαίδευση έπρεπε να γίνει η διαφώτιση του κόσμου στο εξωτερικό. Στην Αθήνα υπήρχε τότε η Πανελλήνια Ένωση Αυτοδιαθέσεως της Κύπρου (ΠΕΑΚ). Πρόεδρος της ανέλαβε ο Μητροπολίτης Λήμνου και αργότερα Τρικάλων Διονύσιος, ένας φλογερός πατριώτης. Ο σεβ. Διονύσιος είχε φυλακισθεί στο Νταχάου της Γερμανίας γιατί είχε βοηθήσει Άγγλους να διαφύγουν κατά τη Γερμανική κατοχή. Μόλις που γλύτωσε τον θάνατο. Οι Άγγλοι κατόπιν του έδωσαν βραβεία και μετάλλια. Μετά όμως τη βάρβαρη στάση τους στην Κύπρο, τους επέστρεψε τα βραβεία και τα παράσημα και αφιερώθηκε στον αγώνα της Κύπρου.

Ο Σεβ. Λήμνου ζήτησε τη βοήθεια των φοιτητών της ΧΦΕ. Τότε ετοιμάσαμε φυλλάδια και άλλα δημοσιεύματα σχετικά με τον Κυπριακό αγώνα. Υπήρχε μεταξύ άλλων μια εξαιρετική έκδοση έγχρωμη σε διάφορες γλώσσες, Ελληνικά, Αγγλικά, Γερμανικά, Ισπανικά και Αραβικά, που κυκλοφόρησε λίγο πριν την προσφυγή της Ελλάδος στα Ηνωμένα Έθνη που έγινε στις αρχές του 1957.

Έπρεπε να βρούμε διευθύνσεις πολιτικών και διαφόρων συλλόγων στο εξωτερικό για να τα στείλουμε. Οι διευθύνσεις που διέθετε η ΠΕΑΚ ήταν ελάχιστες. Δεν υπήρχε βέβαια Internet ή κάτι παρόμοιο. Αρχισε τότε μια με-

γάλη προσπάθεια. Ένας φοιτητής είχε την πρωτότυπη σκέψη να πάει στο British Council και άρχισε ν' αντιγράφει τις διευθύνσεις των Άγγλων βουλευτών. Έγραφε επί ώρες, μέχρις ότου κάποιος τον πλησίασε και τον ρώτησε τι γράφει και για ποιο σκοπό. Τότε αυτός έφυγε διακριτικά πριν γίνει επεισόδιο, φέροντας πολλές πολύτιμες διευθύνσεις.

Οι διευθύνσεις έπρεπε να γραφούν στους φακέλους, χιλιάδες φακέλους, με το χέρι, και να κολληθούν τα γραμματόσημα. Αυτά έγιναν στο φοιτητικό οικοτροφείο του Αποστόλου Παύλου, ημέρες ολόκληρες. Τέλος πήγαμε τους φακέλους στο Ταχυδρομείο παραμονές Χριστουγέννων του 1956. Εγώ έφυγα τότε ευχαριστημένος για την πατρίδα μου το Αίγιο. Αλλά μου τηλεφώνησαν ότι τα έντυπα δεν έφευγαν. Είχαν συγκεντρωθεί σ' ένα δωμάτιο που είχε διαθέσει το Ταχυδρομείο στην ΠΕΑΚ, βουνά ολόκληρα από έντυπα. Η ΠΕΑΚ είχε έναν υπάλληλο στο ταχυδρομείο για να ταχυδρομεί τα έντυπά της. Αλλά αυτός το μόνο που έκανε ήταν να ρίχνει μερικά, ελάχιστα, έντυπα στα κουτιά κάθε πρωί ενώ τα συσσωρευμένα έντυπα σχημάτιζαν βουνά ολόκληρα.

Γύρισα αμέσως αγανακτισμένος στην Αθήνα και πήγαμε να παραπονεθούμε στον Διευθυντή του Ταχυδρομείου. Αλλά αυτός ήταν ο μόνος που δεν έφταιγε. Για να μας βοηθήσει μας έδωσε σφραγίδες του ταχυδρομείου για να σφραγίσουμε τα γραμματόσημα. Κατόπιν ταξινομήσαμε τα φά-

κελα κατά χώρα, κι' αυτή τη φορά πήγαμε τα δέματα οι ίδιοι μέχρι τα τραίνα, τα πλοία και τα αεροπλάνα, ώστε να είμαστε βέβαιοι ότι έφευγαν.

Στη συνέχεια κάναμε μια ακόμη προσπάθεια. Είχε γράψει μια επιστολή ο καθηγητής Ράμμος, ως πρόεδρος της Χριστιανικής Ενώσεως Επιστημόνων, προς τα Υπουργεία Εξωτερικών διαφόρων χωρών. Μεταφράσαμε την επιστολή σε διάφορες γλώσσες και δακτυλογραφήσαμε μία - μία τις επιστολές, τις οποίες υπέγραψε ο κ. Ράμμος. Εγώ ανέλαβα τις ισπανικές επιστολές προς τις χώρες της Νοτίου Αμερικής. Έγραφα συνέχεια στη γραφομηχανή. Αυτές οι επιστολές είχαν αξιόλογα αποτελέσματα. Μερικά Υπουργεία Λατινικών χωρών μάζαψαν ότι θα ελάμβαναν σοβαρά υπόψη τις απόψεις μας. Ένα μάλιστα υπουργείο μάζεγραψε καθαρά ότι έδωσαν εντολή στον αντιπρόσωπό τους στα Ηνωμένα Έθνη να υποστηρίξει την υπόθεση της Κύπρου.

Δυστυχώς ο αγώνας της Κύπρου δεν δικαιώθηκε. Οι Άγγλοι έβαλαν τους Τούρκους να καταλάβουν το 40% του εδάφους της Κύπρου. Και η Χούντα των Αθηνών έπαιξε ένα προδοτικό ρόλο στον αγώνα της Κύπρου.

Σήμερα ο αγώνας συνεχίζεται με ειρηνικά μέσα στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Η Κύπρος κατόρθωσε να μπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μάλιστα να πάρει την προεδρία της Ενώσεως παρ' όλες τις αντιδράσεις της Τουρκίας.

Ήμουν στην Κύπρο, προσκεκλημένος ομιλητής στη δοξολογία της 1ης Απριλίου 2009 για την 50ετία του αγώνος της ΕΟΚΑ (1955-59), παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αρχιεπισκόπου και πολλών άλλων. Και έγινε μετά ένα τρισάγιο στα φυλακισμένα μνήματα των αγωνιστών που πέθαναν στην αγχώνη ή στα βασανιστήρια. Αυτούς τους αγωνιστές τους φοβόντουσαν ακόμα και νεκρούς οι Άγγλοι και δεν άφησαν να ταφούν στους οικογενειακούς τους τάφους.

Σήμερα η Κύπρος περνάει μια νέα μεγάλη κρίση. Μια απίστευτη κρίση που θα κάνει τους Κυπρίους να υποφέρουν σημαντικά. Μια κρίση που προκάλεσαν ξένοι και εγχώριοι παράγοντες, οι οποίοι πρέπει να λογοδοτήσουν ενώπιον του λαού. Αλλά είναι χαρακτηριστική και η σκληρότης των φίλων μας, στη Δύση και στην Ανατολή, τη στιγμή της μεγάλης ανάγκης της Κύπρου. Σκληρότης που αποδεικνύει ότι η ελευθερία δεν χαρίζεται από ξένους, αλλά κερδίζεται από τον ίδιο τον λαό που αγωνίζεται.

Το αγωνιστικό πνεύμα υπάρχει ακόμα στην Κύπρο, κάτι που αποδεικνύεται με τη θυσία των Ισαάκ και Σολωμού τα τελευταία χρόνια.

Εύχομαι το πνεύμα αυτό να συνεχίσει να εμπνέει τους νέους της Κύπρου και οι Κύπριοι ηγέτες να το αξιοποιήσουν για να οικοδομήσουν τη Νέα Κύπρο με τα ίδια ιδανικά που ενέπνευσαν τον αγώνα της ΕΟΚΑ.

ΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

ΑΠΟΝΕΜΟΥΝ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ

ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΛΑΟ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΑΘΗΝΑ, 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

ΤΑ ΟΚΤΩΒΡΙΑΝΑ

21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1931

Από το βιβλίο του Ευθύμου-Μίμη Βασιλείου ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ο προκλητικός και προσβλητικός χαρακτηρισμός της εθνικής καταγωγής των Ε/Κ από τους Κυβερνήτες Στήβενσον και Στόρς (9/11/1921), καθώς και η αρνητική στάση των Βρετανών έναντι των συνεχών αιτημάτων των Κυπριακών Πρεσβειών για ΕΝΩ-ΣΗ, με επιστέγασμα την απάντηση του Βρετανού Υπουργού Αποικιών λόρδου Πάσφηλντ (28/11/1929), προκάλεσε στην Κύπρο ζωνρή αντίδραση και αγανάκτηση, που αποτέλεσε την έκφραση μιας μακρόχρονης απογοήτευσης, η οποία είχε υπερωριμάσει στη συνείδηση όλων των Ελληνοκυπρίων και αποκορυφώθηκε με την εθνική αλλά απροετοίμαστη εξέγερση της 21ης Οκτωβρίου 1931, που έμεινε γνωστή ως «Τα Οκτωβριανά».

Τη μέρα αυτή, μετά από μια μεγάλη συγκέντρωση που έγινε στην Εμπορική Λέσχη στη Λευκωσία, όπου έγιναν πατριωτικές ομιλίες, ο κόσμος προχώρησε αυθόρμητα προς το Κυβερνείο και αφού έστησε την ελληνική σημαία στην είσοδό του, το πυρπόλησε. Παρόμοια επεισόδια έγιναν σ' όλες τις πόλεις και κωμοπόλεις της Κύπρου. Τότε ο στρατός των Βρετανών κατακτητών πυροβόλησε και σκότωσε/τραυμάτισε αρκετούς Ελληνοκύπριους. Πρώτος νεκρός ήταν ο Ονούφριος Κληρίδης. Στη συνέχεια, οι Βρετανοί, μέσω του Κυβερνήτη Σερ Ρόναλντ Στορς, έκαμαν πολλά αντίποινα, τα οποία στόχευσαν στον αφελληνισμό της Κύπρου και στη νόθευση της ηθικής και εθνικής της συνείδησης. Ενδεικτικό είναι το περιεχό-

μενο του ακόλουθου τηλεγραφήματος που έστειλε ο τότε Βρετανός Υπουργός Αποικιών στον κυβερνήτη σερ Ρόναλντ Στορς:

«Είναι ζήτημα σοβαροτάτου ενδιαφέροντος το ότι ο αντιπρόσωπος της Α.Μ. του Βασιλέως εν Αγγλική Αποικία εξετέθη εις προσβολάς και εις προσωπικόν μάλιστα κίνδυνον, παρ' εκείνων οίτινες είναι υπήκοοι της Α. Μεγαλειότητος. Πράγματι η Α.Μ. ο Βασιλεύς εθορυβήθη πληροφορηθείς, ότι ενώ αντιπρόσωπος αυτού ευρίσκετο εις την έδραν του, εις το Κυβερνείο της Λευκωσίας, υπέστη επίθεσιν και ότι, μεταξύ των αρχηγών του κινήματος συγκαταλέγονται πρόσωπα τα οποία μόλις πρότινος είχαν δώσει όρκον πίστεως. Ελάβατε ήδη μέτρα εναντίον των αρχηγών των επαναστατών. Θα τύχετε πλήρους υποστηρίξεως της Κυβερνήσεως δι' οιονδήποτε μέτρον το οποίο θα ενομιζατε ότι πρέπει να λάβετε, ίνα καταστείλετε την στάσιν ή όπως διασαφηνίσετε ότι ούτε εν τω παρόντι, ούτε εν τω μέλλοντι θα γίνει ανεκτή οιαδήποτε απόπειρα διαταράξεως της εννόμου τάξεως.

Είναι προφανές ότι αι ελευθερίαί αίτινες εδόθησαν επί τη βάσει του ισχύοντος συντάγματος, απετέλεσαν κακόν όργανον εις τας χείρας δολίων πολιτικών αρχηγών. Προς αυτό τούτο το συμφέρον του κυπριακού λαού, η κυβέρνησις, εν συνεννοήσει μεθ' υμών, θα αναθεωρήση το συνταγματικόν καθεστώς της νήσου»

Αμέσως μετά, κατάργησαν το σύνταγμα του 1882 και αφού κήρυξαν «Κατάστασιν εκτάκτου Ανάγκης», απέλασαν τον Μητροπολίτη Κερύνειας Μακάριο Μυριανθέα, τον Κιτίου Νικόδημο Μυλωνά, τον Οικονόμο της Φανερωμένης Διονύσιο Κυκκώτη και τους λαϊκούς Σάββα Λοϊζίδη, Νικόλαο Κλ. Λανίτη, Γεώργιο Χατζηπαύλου, Θεοφάνη Θεοδότου, Θεόδωρο Κολοकाσίδη, Θ Θεοδότου, Θεοφάνη Τσαγγαρίδη, Χαράλαμπο Βατυλιώτη (ΚΚΚ) και Κώστα Σκελέα (ΚΚΚ).

Το διάταγμα απέλασης που επιδόθηκε σ' όσους εξορίστηκαν ήταν το ακόλουθο:

Ρόναλντ Στορς
Κυβερνήτης

Ενασκών τας εξουσίας διά των οποίων έχω περιβληθή διά του Διατάγματος Αμύνης (μερικών Βρετανικών Κτήσεων) εν Συμβουλίω 1928 και διά των Κανονισμών Αμύνης της Κύπρου του 1931,

Εγώ ο Ρόναλντ Στορς, ιππότης του τα μάλιστα διακεκριμένου Τάγματος του Εξοχωτάτου Τάγματος του Αγίου Μιχαήλ και Αγίου Γεωργίου, Ιππότης του Εξοχωτάτου Τάγματος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, Κυβερνήτης εντός και υπεράνω της Αποικίας της Κύπρου, και κρίνων συντελεστικόν εις την ασφάλειαν και διασφάλισιν της Αποικίας της Κύπρου, διατάττω διά του παρόντος τον να εγκαταλείψη την Αποικίαν της Κύπρου, το δυνατόν ενωρίτερον, μετά την εν τω παρόντι ημερομηνίαν και να παραμείνη εφεξής έξω της Αποικίας της Κύπρου.

Εξεδόθη εν Λευκωσία, ταύτην την ημέραν του Οκτωβρίου 1931.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ
21/10/31

Κτύπησαν με πάθος την ελληνική παιδεία του τόπου, επέβαλαν αυστηρή λογοκρισία στον Τύπο και την αλληλογραφία, απαγόρευσαν την κατοχή/ανάκτηση της ελληνικής σημαίας, καθώς και την ανάκρουση του Ελληνικού Έθνικού Ύμνου, επέβαλαν τον Βρετανικό Εθνικό Ύμνο στα Δημοτικά Σχολεία, εκτόπισαν

αρκετούς σε διάφορα χωριά της Κύπρου, καταδίκασαν 2000 σε φυλάκιση με καταναγκαστικά έργα, επέβαλαν £20.000,00 πρόστιμο στους Έλληνες κατοίκους της Λευκωσίας για να ξανακτιστεί το κυβερνείο, κατάργησαν το Νομοθετικό Συμβούλιο (Βουλή), τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια και τις Σχολικές Εφορείες, απαγόρευσαν τη διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας και τα ελληνικά χρώματα, καθώς και κάθε τι που θύμιζε Ελλάδα, απαγόρευσαν τη συγκέντρωση πέραν των πέντε προσώπων και γενικά επέβαλαν στυγνή διδασκαλία, τη γνωστή Παλμεροκρατία, η οποία κράτησε μέχρι τις 28 Οκτωβρίου 1940. Τα σημαντικότερα μέτρα που πήρε η Παλμεροκρατία εναντίον της ελληνικής παιδείας της Κύπρου, την οποία θεωρούσε ως τον μεγαλύτερο εχθρό της, ήταν τα ακόλουθα:

Α) Κατάργησε το Ιεροδιδασκαλείο που ίδρυσε ο αείμνηστος μητροπολίτης Κιτίου (μετέπειτα πατριάρχης Αλεξανδρείας) Μελέτιος Μεταξάκης και το οποίο έδρευε στη Λάρνακα και τροφοδοτούσε την Κύπρο με δασκάλους και μορφωμένους κληρικούς, καθώς και το

Παγκύπριο Διδασκαλείο Αρρένων και Θηλέων που λειτουργούσαν στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και στο Γυμνάσιο Φανερωμένης αντιστοίχως και στη θέση τους ίδρυσε αργότερα το Κυβερνητικό Διδασκαλικό Κολλέγιο αρρένων στη Μόρφου και θηλέων στη Λευκωσία.

Β) Με κυβερνητικό διάταγμα αφαιρέθηκε η προεδρία των Σχολικών Εφορειών από τον Αρχιεπίσκοπο και τους Μητροπολίτες.

Γ) Όποιο σχολείο Μέσης Παιδείας δεχόταν κυβερνητική επέμβαση στα προγράμματά του θα τύγχανε οικονομικής ενίσχυσης.

Δ) Εισήχθη ο θεσμός του «Πιστοποιητικού Κύπρου», για να γίνει κάποιος δάσκαλος ή να προσληφθεί στη δημοσία υπηρεσία, έπρεπε να περάσει το πιο πάνω «Πιστοποιητικό», που βασιζόταν στην αγγλική παιδεία, υποβάθμιζε το απολυτήριο του Γυμνασίου και γινόταν ένα είδος «Υπεραπολυτηρίου».

Ε) Υποβαθμίστηκε η διδασκαλία της Ιστορίας και Γεωγραφίας.

Στ) Έγινε προσπάθεια αντικατάστασης των αναγνωστικών στη δημοτική εκπαίδευση με άλλα που θα ετοιμάζε το Γραφείο Παιδείας, πράγμα που προκάλεσε την καθολική αντίδραση των Κυπρίων.

Ζ) Οι διοριζόμενες Σχολικές Εφορείες δεν συντονίζονται ούτε συνεννοούνται με την Εθναρχία.

Μεταξύ του 1931 και 1937 ψηφίστηκαν και εφαρμόστηκαν επίσης και αρκετοί άλλοι ανελεύθεροι νόμοι μεταξύ των οποίων οι γνωστοί Αντικανονικοί Νόμοι 33, 34 και 35 του 1937,

περί εκλογής και αναγνώρισης του Αρχιεπισκόπου, συνεπεία των οποίων τόσο και τόσο υπέφερε η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Κύπρου, αφού παρατάθηκε η χηρεία του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου μέχρι το 1947, οπότε η αποικιοκρατική κυβέρνηση αναγκάστηκε από τον κυπριακό λαό να αποσύρει τους πιο πάνω Νόμους ως Αντικανονικούς. Οι καταπιεστικοί αυτοί νόμοι, όχι μόνο δεν συνέτριψαν το φρόνημα των Ελληνοκυπρίων αλλά απεναντίας δυνάμωσαν πιο πολύ το Ενωτικό τους αίσθημα.

Το πνεύμα της εποχής, καθώς και η δύναμη της πίστης των Κυπρίων στα ιδανικά τους, φαίνεται καθαρά στο ποίημα του Δημήτρη Λιπέρτη «ΟΧΤΩΒΡΗΣ 1931», «ΝΙΟΒΡΗΣ 1931» και «ΔΙΤΖΙΕΒΡΗΣ 1931». Η εξέγερση αυτή υποστηρίχθηκε μόνο από την «Δεξιάν» της Κύπρου. Το Κ.Κ.Κ. (Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου) δεν την στήριξε, όπως αναφέρεται αργότερα στον «ΔΗΜΟΚΡΑΤΗ» της 1ης Ιανουαρίου 1952, όπου εκφράζεται ο τότε «λανθασμένος στρατηγικός προσανατολισμός του κόμματος».

28 Οκτωβρίου 1940

Έρευνα Μίμη Βασιλείου

Το επίσημο ιταλικό τηλεσίγραφο. Στις 3 τα μεσάνυχτα της 28ης Οκτωβρίου ο πρεσβευτής της Ιταλίας στην Ελλάδα κόμης Γκράτσι επιδίδει στον πρωθυπουργό της Ελλάδας Ιωάννη Μεταξά το παρακάτω τηλεσίγραφο:

(απόσπασμα)

...Η ουδετερότης της Ελλάδος απέβη ολονέν και περισσότερον απλώς και καθαρώς φαινομενική. Η ευθύνη διά την κατάστασιν ταύτην πίπτει πρωτίστως επί της Αγγλίας και επί της προθέσεώς της όπως περιπλέκη πάντοτε άλλας χώρας εις τον πόλεμον. Η Ιταλική Κυβέρνησις θεωρεί έκδηλον ότι η πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως έτεινε και τείνει να μεταβάλη το ελληνικόν έδαφος, ή τουλάχιστον να επιτρέψη όπως το ελληνικόν έδαφος μεταβληθή εις βάσιν πολεμικής δράσεως εναντίον της Ιταλίας. Τούτο δε θα ηδύνατο να οδηγήση, ή εις μίαν ένοπλον ρήξιν μεταξύ της Ιταλίας και της Ελλάδος, ρήξιν την οποίαν η Ιταλική Κυβέρνησις έχει πάσαν πρόθεσιν να αποφύγη.

Όθεν, η Ιταλική Κυβέρνησις κατέληξεν εις την απόφασιν να ζητήση από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν ως εγγύησιν διά την ουδετερότητα της Ελλάδος και ως εγγύησιν διά την ασφάλειαν της Ιταλίας το δικαίωμα να καταλάβη διά των ενόπλων αυτής δυνάμεων, διά την

διάρκειαν της σημερινής προς την Αγγλίαν ρήξεως, ωρισμένα στρατηγικά σημεία του ελληνικού εδάφους. Η Ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως μη εναντιωθή εις την κατάληψιν ταύτην και όπως μη παρεμποδίση την ελευθέραν διέλευσιν των στρατευμάτων των προοριζομέ-

νων να την πραγματοποιήσωσι. Τα στρατεύματα ταύτα δεν παρουσιάζονται ως εχθροί του ελληνικού λαού και η Ιταλική Κυβέρνησις δεν προτίθεται ποσώς, διά της προσωρινής κατοχής στρατηγικών τινών σημείων, επιβαλλομένης υπό της ανάγκης των περιστάσεων και

εχούσης καθαρώς αμυντικόν χαρακτήρα, να θίξη οπωσδήποτε την κυριαρχίαν και την ανεξαρτησίαν της Ελλάδος.

Η Ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως δώση αυθωρεί εις τας στρατιωτικές αρχάς τας αναγκαίας διαταγάς, ίνα η κατοχή αυτή δυνηθή να πραγματοποιηθή κατά ειρηνικόν τρόπον. Εάν τα ιταλικά

στρατεύματα ήθελον συναντήση αντίστασιν, η αντίστασις αύτη θα καμφθή διά των όπλων και η Ελληνική Κυβέρνησις θα έφερε τας ευθύνας, αι οποίαι ήθελον προκύψη εκ τούτου.

Αθήναι τη 28η Οκτωβρίου 1940/XIX

(Από το βιβλίο του Θ. Παπακωνσταντίνου,
Η μάχη της Ελλάδος, 1940-1941).

...και η απάντηση:

Από την επίσημη Ελλάδα...

Διάγγελμα του Πρωθυπουργού προς τον Ελληνικό Λαό

Η στιγμή επέστη που θα αγωνισθώμεν διά την ανεξαρτησίαν της Ελλάδος, την ακεραιότητα και την τιμήν της. Μολονότι ετηρήσαμεν την πλέον αυστηράν ουδετερότητα και ίσην προς όλους, η Ιταλία, μη αναγνωρίζουσα εις ημάς το δικαίωμα να ζώμεν ως ελεύθεροι Έλληνες, μου εξήτησε σήμερον την 3ην πρωινήν την παράδοσιν τμημάτων του εθνικού εδάφους, κατά την ιδίαν αυτής βούλησιν, και μου ανεκοίνωσεν

ότι, προς κατάληψιν αυτών, η κίνησις των στρατευμάτων της θα ήρχιζε την δην πρωινήν. Απήντησα εις τον ιταλόν Πρόσβυν ότι θεωρώ και το αίτημα αυτό καθ' εαυτό και τον τρόπον με τον οποίον γίνεται τούτο ως κήρυξιν πολέμου της Ιταλίας κατά της Ελλάδος. Τώρα θα αποδείξωμεν εάν πράγματι είμεθα άξιοι των προγόνων μας και της ελευθερίας, την οποίαν μας εξησφάλισαν οι προπάτορές μας. Όλον το Έθνος ας εγερθή σύσσωμον. Αγωνισθήτε διά την Πατρίδα, τας γυναίκας, τα παιδιά σας και τας ιεράς μας παραδόσεις.

Νυν υπέρ πάντων ο αγών.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Το πρώτο ελληνικό πολεμικό ανακοινωθέν.

Αι ιταλικοί στρατιωτικοί δυνάμεις προσβάλλουν από της 5.30 σήμερον τα ημέτερα τμήματα προκαλύψεως της ελληνοαλβανικής μεθορίου. Αι ημέτεροι δυνάμεις αμύνονται του πατρίου εδάφους.

Γενική Επιστράτευση

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1955-59

Του Μητροπολίτη Πάφου Γεωργίου

Β' ΜΕΡΟΣ

Από τότε που η Χριστιανική θρησκεία έγινε η μόνη θρησκεία των Ελλήνων, αφού εκτόπισε την πολυθεία του Ολύμπου και αφού προσέλαβε πάμπολλα στοιχεία του Ελληνικού πολιτισμού, όπως τη γλώσσα, τους φιλοσοφικούς όρους, το δημοκρατικό πολίτευμα στην εκκλησιαστική διοίκηση, την εξεικόνιση του Θεού και άλλα, εδημιουργήθη νέος χαρακτήρας του ελληνικού πολιτισμού ο οποίος δεν νοείται χωρίς τον Χριστιανισμό, ούτε και μακριά από την Εκκλησία. Ο Χριστιανισμός εβοηθήθη τα μέγιστα από τον Ελληνισμό, ως προς το εξωτερικό ασφαλώς περιβλήμα του και τη δυνατότητα έκφρασης και διάδοσής του. Μα κι ο Ελληνισμός ωφελήθη το ίδιο, αν όχι περισσότερο, από αυτή τη σύζευξη. Φτάνει να θυμηθούμε ότι όλη η πνευματική παραγωγή των Ελλήνων σταματά τον 3ον π.Χ. αιώνα. Για τρεις και πλέον αιώνες δεν έχουμε ούτε καν υπομνημάτιση των παλαιότερων έργων, φιλοσοφικών, ή άλλων. Έρχεται ο Χριστιανισμός, όμως, και με το νέο πνεύμα και τις νέες έννοιες που φέρει στον κόσμο, δίνει νέαν ώθηση

στα Ελληνικά γράμματα. Η Κ.Δ. εγράφη, αλλά και ερμηνεύθη και ανελύθη από τους Πατέρες της Εκκλησίας στην Ελληνική. Γι αυτό κι οι Έλληνες εταύτισαν την Ορθόδοξη πίστη και την Ελληνική εθνική συνείδηση. Η ταύτιση αυτή απετέλεσε τη νέα πνευματική δύναμη την οποία το «Ελληνι-

κόν» αντέταξε στην πίεση των ιωννδήςποτε κατακτητών. Η Εκκλησία κατέστη, έτσι, η προστάτις του έθνους σε κάθε στιγμή. Και το έθνος εσώθη πάντοτε δι' αυτής. Στρέφοντας σήμερα το βλέμμα μας προς τα πίσω διαπιστώνουμε ότι η Ιστορία της Εκκλησίας είναι η Ιστορία του Έθνους μας. Οι τύχες της είναι και τύχες του, οι θυσίες της είναι και θυσίες του, η χαρά της πάντοτε χαρά του.

Αναφερόμενος στην προσφορά της Εκκλησίας στον αγώνα της ΕΟΚΑ θα επικεντρωθώ σε τρεις επί μέρους πτυχές της:

α) Στα ιδανικά του αγώνα και στις αξίες στις οποίες στηρίχτηκε και που ήταν έντονα θρησκευτικές και μάλιστα χριστιανικές,

β) Στη βίωση των Χριστιανικών αρχών και αληθειών από τους μαχητές της Ελευθερίας και στη στρατολόγησή τους μέσα από την Εκκλησία, και

γ) Στο γεγονός ότι όλα τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα, η Αρχιεπισκοπή, οι Μητροπόλεις και οι Μονές είχαν γίνει προπύργια του αγώνα και στο ότι όλοι, σχεδόν, οι κληρικοί κάθε βαθμού, είχαν διαδραματίσει σημαίνοντα ρόλο σ' αυτόν.

α) Στη δισχιλιόχρονη ιστορία του Χριστιανισμού, η έννοια της πατρίδος όχι μόνον αναγνωρίζεται αλλά και ευλογείται και καθαγιάζεται από την Εκκλησία. Ήδη στην Π.Δ. είναι γνωστός ο θρήνος των Εβραίων, που βρίσκονται στην αιχμαλωσία, για την Ιερουσαλήμ, καθώς και οι όρκοι αφοσίωσης προς αυτήν: «Εάν επιλάθωμαι σου Ιερουσαλήμ, επιλησθείη η δεξιά μου· κολληθείη η γλώσσα μου τω λάρυγγί μου, εάν μη σου μνησθώ» (Ψαλμ. 136ος). Κι ο προφήτης Ιερεμίας θρηνεί γ' αυτούς που αιχμαλωτίζονται και δεν θα ξαναδούν την πατρίδα τους: «Κλαύσατε κλαυθμώ τον εκπορευόμενον, ότι ουκ επιστρέψει έτι, ουδέ όψεται την γην της πατρίδος αυτού» (Ιερ.22,20).

Στην Κ.Δ. ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, ως άνθρωπος, δεν απαρνείται την αγάπη προς την πατρίδα του. Έτσι «έκλαυσεν επί την Ιερουσαλήμ», προβλέποντας την καταστροφή της. Ο Απ. Παύλος, μιλώντας στον Άρειο Πάγο, διδάσκει ότι η ύπαρξη εθνών και επίγειων πατριδών ανάγεται στον Θεόν: «**Εποίησεν, (ο θεός), εξ ενός αίματος παν**

έθνος ανθρώπων κατοικείν επί παν το πρόσωπον της γης, ορίσας προστεταγμένους καιρούς και τας οροθεσίας της κατοικίας αυτών» (Πρ. 17,26).

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέγει: «Ουδέν πατρίδος γλυκύτερον», ο δε Μέγας Αθανάσιος θεωρεί ότι το «**Εν τοις υπέρ πατρίδος πολέμοις αναιρείν τους αντιπάλους και έννομον και επαίνου άξιον**». Είναι γι' αυτό τον λόγο και με βάση αυτή τη διδασκαλία που η Εκκλησία επαινεί τον υγιή πατριωτισμό και εύχεται όπως ο Θεός ευλογεί τους άρχοντας «νίκας χορηγών αυτοίς κατά των πολεμίων» και όπως διαφυλάσσει τας χριστιανικάς πόλεις «εκ βαρβαρικής αλώσεως» και «εκ παντοίων κινδύνων». Στη Θεία Λειτουργία του Μ. Βασιλείου προσευχόμαστε όπως ο Θεός «**Επισιιάξει επί την κεφαλήν αυτών (των πιστών βασιλέων ή αρχόντων)** εν ημέρα πολέμου...και υποτάσσει αυτοίς πάντα τα βάρβαρα έθνη τα τους πολέμους θέλοντα».

Το ότι εις την άλλην ζωήν θα καταργηθεί η έννοια της πατρίδος, δεν συνεπάγεται κατάργηση αυτής της ιδέας από τώρα. Στην άλλη ζωή δεν θα υπάρχει ούτε οικογένεια, χωρίς να σημαίνει ότι από τώρα θα πρέπει να καταργήσουμε τον θεσμόν αυτόν.

«Να ζεις χωρίς πατρίδα δεν μπορείς. Ύστερα από την αγάπη στον Θεό, είναι η αγάπη της πατρίδος», γράφει κι ο μεγάλος ποιητής μας Κωστής Παλαμιάς.

Η επίγεια πατρίδα για μάς τους Έλληνες Ορθόδοξους Χριστιανούς είναι συντονισμένη στο πνεύμα της ουράνιας

πατρίδας. Οι δρόμοι της είναι αποστολοβάδιοι. Το χώμα της είναι ποτισμένο με το αίμα των μαρτύρων της πίστεως και αγιασμένο από τους τάφους που δέχτηκαν τα τίμια λείψανά τους. Τα βουνά και οι κάμποι της είναι στολισμένοι με μοναστήρια και εκκλησίες, τα σκηνώματα της πίστεως μας. Η Ιστορία της είναι γραμμένη με τα διδάγματα και τις θυσίες των αγίων. Έτσι η επίγεια πατρίδα ανάγει τον άνθρωπο προς τα άνω, συντελεί στη δημιουργία μιας κοινωνίας της οποίας οι πολίτες γίνονται ουρανοπολίτες.

Έντονα διαποτισμένη με θρησκευτικό χαρακτήρα, λοιπόν, η έννοια της πατρίδος. Κι ήταν φυσικό να 'ναι έντονο το θρησκευτικό στοιχείο στον αγώνα της ΕΟΚΑ.

Κύριο σύνθημα του αγώνα εκείνου ήταν το «υπέρ πίστεως και πατρίδος» όχι μόνον το «υπέρ πατρίδος». Η επίκληση του Θεού και της βοήθειάς του ήταν αυτονόητη. Η πρώτη επαναστατική προκήρυξη του Διγενή ξεκινά με τη φράση: «Με την βοήθειαν του Θεού και πίστιν εις τον τίμιον αγώνα μας». Ο όρκος για τη μύηση στην οργάνωση γινόταν «εις το όνομα της Αγίας και ομοουσίου και αδιαιρέτου Τριάδος». Η «Θεολογία της απελευθέρωσης» που διατρανώθηκε ξεκάθαρα με τη διακήρυξη της εν Τροιζήνι Εθνοσυνελεύσεως του 1827, εξάλλου, ήταν και είναι καθοδηγητικός φάρος όλων των μετέπειτα αγώνων του Ελληνισμού. **«Κάλλιον να μην υπάρχει Έλληνας στον κόσμο παρά να ατιμάζει το κατ' εικόνα Θεού και ομοίωσιν, υπάρχων**

ανδράποδον του αναισθητου Τούρκου, ενώ επλάσθη από τον Θεόν ελεύθερος», έλεγε εκείνη η διακήρυξη, που συνδέει, έτσι, το αγαθόν της ελευθερίας με τη Θεολογία της Εκκλησίας. Η ελευθερία είναι γνώρισμα του Θεού που δωρήθηκε και στον άνθρωπο, αφού δημιουργήθηκε «κατ' εικόνα» αυτού. Απεμπόλησή της οδηγεί στην απάρνηση της ιδιότητας του ανθρώπου.

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ είχε έντονο τον θρησκευτικό χαρακτήρα όχι μόνο από τη σύνδεση αυτή. Η **μετουσίωση του χριστιανικού πνεύματος της θυσίας και της εγκαρτέρησης** σε πράξη, ήταν άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμά του. **Το να υποφέρουν το θεωρούσαν πολύ φυσικό οι αγωνιστές.** Έτσι είναι οι άνθρωποι που δημιουργούν Ιστορία. Αντικρίζουν θαρραλέα το μέλλον όπως και οι μάρτυρες της θρησκείας. Πολλές φορές οι πρόγονοί μας ταύτισαν την ιστορική τους πορεία με τη μαρτυρική επίγεια ζωή του Χριστού. Γι' αυτό και πάντα πίστευαν πως πίσω από τη σταύρωση υπάρχει και για την πατρίδα η ανάσταση. Η σύνθεση των εννοιών «Θεός» και Εκκλησία» με τις έννοιες «αγώνας» και Ελευθερία» είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα του έπους της ΕΟΚΑ. Απόδειξη και η πηγαία ευσέβεια του Κυπριακού λαού. Στη διάρκεια του αγώνα όλα τα καφενεία και τα καταστήματα ήσαν κλειστά όλες τις Κυριακές και τις μεγάλες γιορτές μέχρι τις 10 το πρωί για να μπορούν οι άνθρωποι απερίσπαστα να πηγαίνουν στην εκκλησία. Θυμάμαι έντονα, παρά το μικρόν, τότε, της ηλι-

κίας μου, τις παρακλήσεις και τις γονυκλισίες που γίνονταν κάθε Κυριακή σ' όλους τους ναούς της Κύπρου για εκζήτηση της Θείας βοήθειας προς ευόδωση του απελευθερωτικού αγώνα, καθώς και για απελευθέρωση των εξοριστών στις Σεϋχέλλες. Κι, ακόμα, την κατάληξη στην εκκλησία των παρελάσεων που γίνονταν όσες φορές είχαμε κάποιο νεκρό του αγώνα, όπου γινόταν και τρισάγιο υπέρ της ψυχής του.

Η ελευθερία, λοιπόν, ελληνική αρετή, πήρε στον Χριστιανισμό την υψηλότερή της έννοια. Συνδέθηκε με τη δικαιοσύνη, την ισότητα όλων των ανθρώπων, με τον ίδιο τον Θεό. Γι' αυτό και λατρεύτηκε από τους Έλληνες ως ισόθεη.

β) Έχοντας αυτό το υπόβαθρο, ο δαυλός της 1ης Απριλίου άναψε από την

ακοίμητη κανδήλα της πίστεως την οποία συντηρούσε άσβεστη ανά τους αιώνες η Εκκλησία. Οι ήρωες του '55 είναι πρωτίστως ήρωες της πατρίδος. Γι' αυτήν θυσιάστηκαν και χάριν αυτής κατεφρόνησαν των γήινων απολαύσεων. Είναι, όμως, συνάμα και μάρτυρες της πίστεως και της Εκκλησίας με τα νάματα της οποίας εγαλουχήθησαν και από την οποίαν προήλθαν. Πρωτοπόροι στους υπέρ ελευθερίας αγώνες των Κυπρίων στα 800 χρόνια της δουλείας υπήρξαν πάντοτε οι κληρικοί. Έγιναν, πολλάκις, τα εξιλαστήρια θύματα για να γλυτώσει το ποίμνιο από τον εξανδραποδισμό, την εξορία, τον θάνατο. Ο Μ. Βασίλειος γράφει πως ο ιδεώδης ποιμήν της Εκκλησίας πρέπει να είναι κοντά στ' άλλα και «έρεισμα πατρίδος».

Γ' ΜΕΡΟΣ

Στον υπόδουλο Κυπριακό ελληνισμό Σ δεν υπήρχε άλλος οργανωμένος θεσμός εκτός από την Εκκλησία. Κι όταν, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο συνειδητοποιήθηκε από όλους ότι χωρίς ένοπλο αγώνα ουδέποτε η Κύπρος θα αποκτούσε την ελευθερία της, είναι από την Εκκλησία που άρχισαν οι προετοιμασίες. Μετά το Δημοψήφισμα του 1950, την επέτειο του οποίου γιορτάσαμε προχθές 15 Ιανουαρίου, σημαντικότατο ρόλο στην προετοιμασία του αγώνα διεδραμάτισε η ίδρυση των ΟΧΕΝ (Ορθόδοξος Χριστιανική Ένωσις Νέων ή Νεανίδων). Η ΟΧΕΝ πρωτοπαρουσιάστηκε το 1946 (μόνο στη

Λεμεσό υπήρχε πριν το 1946 με εμπνευστή τον Παπα-Σολομώντα Παναγίδη). Το 1947 πήρε τη μορφή κανονικής οργάνωσης και από το 1948 άρχισε να απλώνεται σ' όλη την Κύπρο. Υπό την ευθύνη εμπνευσμένων κληρικών που ήταν ταυτόχρονα και φλογεροί πατριώτες, οι ΟΧΕΝ έγιναν το εκκολαπτήριο των αγωνιστών της ΕΟΚΑ. Οι χριστιανικές αρχές που υπηρετούσε η ΟΧΕΝ συνδυάζονταν άριστα, όπως είδαμε, με τη φιλοπατρία και την ιδέα της ελευθερίας. Γι' αυτό και κληρικοί, όπως ο π. Φώτιος Καλογήρου, εφημέριος της Φανερωμένης, που βρίσκεται εν ζωή και σήμερα, αλλά και οι μακα-

ριστοί πλέον Παπα Σταύρος Παπαγαθαγγέλου, εφημέριος επίσης στον ίδιο ναό, ο αρχιμανδρίτης Κωνσταντίνος Λευκωσιάτης, ο αρχιμανδρίτης Ανάργυρος Σταματόπουλος και άλλοι πολλοί, δεν δυσκολεύτηκαν να ενσταλάξουν στις καρδιές των νέων τον πόθο για απελευθέρωση της πατρίδος. Όλοι οι πρώτοι αγωνιστές, αλλά και οι περισσότεροι από εκείνους που στελέχωσαν κατόπιν τα δημιουργούμενα κενά της ΕΟΚΑ, στρατολογούνταν από την ΟΧΕΝ. Η ΟΧΕΝ περιλάμβανε τα κατηχητικά, τα στελέχη ή ομαδάρχες των κατηχητικών, τις χριστιανικές κατασκηνώσεις και ένα ευρύτερο φιλανθρωπικό και κοινωνικό δίκτυο της Εκκλησίας. Έτσι όλοι, σχεδόν, οι μαχητές της ΕΟΚΑ πέρασαν από την ΟΧΕΝ είτε ως μέλη των κατηχητικών σχολείων, είτε ως κατηχητές, ή ομαδάρχες χριστιανικών συγκεντρώσεων παιδιών των Ελληνικών σχολείων μας. Ενδεικτικά μόνον αναφέρω τον Μάκη Γιωργάλλα, τον Ιάκωβο Πατάτσο, τον άγιο του απελευθερωτικού μας αγώνα, όπως λέγεται, τον Μάρκο Δράκο, τον Στυλιανόν Λένα, που είχε γίνει μέλος από το 1947 και που είχε αναπτύξει έντονη αντιαρρετική δράση, κι είχε αντιταχθεί στους Χιλιαστές, τον Τουμάζο Τουμάζου που είχε ιδρύσει την ΟΧΕΝ στην Αθήναι, τον Χρίστο Σαμάρα, τον ήρωα του αχυρώνα κ.ά.

Υπό την αιγίδα της Εκκλησίας λειτουργούσε και η ΠΕΟΝ (Παγκύπρια Εθνική Οργάνωση Νέων) που ιδρύθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο τον Γ', αμέσως μετά την ανάρρηση του

στον αρχιεπισκοπικό θρόνο, και από την οποία προήλθαν άλλα σημαντικά στελέχη της ΕΟΚΑ όπως ο Ανδρέας Κάρυος, και ο άλλος ήρωας του αχυρώνα, ο Ηλίας Παπακυριακού, ο Αρτέμιος Φραντζέσκου κλπ.

Μεγάλη συνεισφορά της Εκκλησίας στον αγώνα συνιστούσε και η στήριξη και ενδυνάμωση του ηθικού των αγωνιστών. Προς τούτο είχε ιδρυθεί «**Υπηρεσία Πνευματικού Ανεφοδιασμού**» με υπεύθυνο τον αρχιμ. Κωνσταντίνο Λευκωσιάτη. Αυτή προμήθευε, συν τοις άλλοις, θρησκευτικού και εθνικού περιεχομένου βιβλία στους αντάρτες και στους κρατούμενους εξυψώνοντας το ηθικό τους και προστατεύοντάς τους από την ανία και την πλήξη. Από τις επιστολές των αγωνιστών, των κρατούμενων και ιδιαίτερα των μελλοθανάτων φαίνεται η ευεργετική επίδραση που εξασκούσε σ' αυτούς η Εκκλησία. Έτσι ο Ιάκωβος Πατάτσος γράφοντας στη μητέρα του την προτεράια του θανάτου του λέγει ανάμεσα σ' άλλα: «Μη κλαίεις για ν' ακούσεις την αγγελική φωνή μου, που ψάλλει Άγιος, Άγιος, Άγιος Κύριος Σαβωάθ. Ψάλλε και συ μαζί μου. Ψάλλε, προσεύχου, δόξαζε τον Θεόν σ' όλη σου την ζωήν...».

Κι ο Ανδρέας Παναγίδης γράφοντας στα πεθερικά του από τα «**προπύλαια του θανάτου**», όπως σημειώνει, λέει και τα εξής: «...Ας ευχαριστήσουμε όλοι τον Θεό και ας γίνει το θέλημά του. Ίσως ο Θεός με αγάπησε από τώρα και θέλει να με πάρει κοντά του. Αργά ή γρήγορα θα δώσουμε την ψυχή μας στον Θεό, γιατί όχι τώρα;... Ο Χριστός

είναι πάντα συντροφιά στα κελλιά μας. Ο Χριστός μάς γεμίζει την καρδιά με αληθινή χαρά...». Και μόνον αυτό το ενθουσιαστικό στοιχείο που πρόσφερε στους αγωνιστές θα 'ταν αρκετό για να εκτιμηθεί η μεγάλη προσφορά της Εκκλησίας στον αγώνα.

γ) Πέραν όμως από τη στρατολόγηση των αγωνιστών, πέραν από την επιψύχωση και την ηθική στήριξή τους, αλλά και πέραν από την καθοδήγηση ολόκληρου του Κυπριακού λαού, η εμπλοκή της Εκκλησίας στον τιτάνιο εκείνο αγώνα ήταν και πρακτική και άμεση. Οι υπηρεσίες της υπήρξαν κυρίως υπηρεσίες πράξεων. Πολλών και ποικίλων, χωρίς τέλος πράξεων. Γράφει χαρακτηριστικά ο Διγενής στο «Χρονικόν» του αγώνος της ΕΟΚΑ: «Όπως εις όλους τους υπέρ ελευθερίας αγώνας του έθνους, ούτω και εις τον Κυπριακόν, η Κυπριακή Εκκλησία εστάθη εις το ύψος της εθνικής αποστολής της και εβοήθησε κατά τρόπον αντάξιον προς τας παραδόσεις της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, τον σκληρόν τετραετή αγώνα. Η συμμετοχή του Κυπριακού κλήρου εις αυτόν υπήρξε καθολική και ανεπιφύλακτος, κατ' αυτόν δε εδοξάσθη άπαξ έτι το τιμημένο ράσον. Η συμβολή των κληρικών δεν περιορίσθη μόνον εις βοηθητικάς υπηρεσίας, αλλά πλείστοι τούτων συμμετέσχον ενεργώς εις τον αγώνα, λαμβάνοντες μέρος εις ενέδρας και ενόπλους συγκρούσεις μετά του αντιπάλου....»

Τη σημασία της ενεργού ανάμιξης του Κλήρου τονίζει και η αντίδραση του

εχθρού: Προσπάθησε αμέσως να εξοντώσει τους επί κεφαλής. Η σύλληψη και η εξορία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και του Μητροπολίτου Κυρηνείας Κυπριανού, καθώς και του Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου, οι περιορισμοί που επέβαλλαν συχνά στον τότε εθναρχεύοντα Μητροπολίτη Κιτίου Άνθιμο και τον Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας Γεννάδιο, καθώς και η σύλληψη άλλων σημεινόντων κληρικών, σ' αυτό αποσκοπούσε: Στη διάλυση του αγώνα. Ήταν εφαρμογή του «κτυπήστε την κεφαλή για να παραλύσει το σώμα».

Τα Μοναστήρια, από την άλλη, είχαν καταστεί τα καταφύγια των ανταρτών. Πολλοί από τους μοναχούς είχαν γίνει οι αγγελιαφόροι, τροφοδότες, φρουροί, οδηγοί των ορεινών ομάδων. Αναφέρω, και πάλιν ενδεικτικά, την Ιερά Μονή Μαχαιρά και τις υπηρεσίες που προσέφερε σε πολλούς αγωνιστές, ιδιαίτερα όμως στον Γρηγόρη Αυξεντίου ο οποίος με την μοναδική θυσία του ανταπέδωσε στο μυριοπλάσιο τις υπηρεσίες της Μονής. Την κατέστησε παγκόσμιο προσκύνημα. Το όνομά του μετέφερε την αίγλη της Μονής στα πέριχα του κόσμου.

Μα και η Μονή του Κύκκου δεν υστέρησε σε προσφορά στον αγώνα. Πέραν από την οικονομική στήριξη του αγώνα (ως γνωστόν το οικονομικό βάρος του αγώνα, την αγορά οπλισμού αλλά και τη βοήθεια προς τα θύματα και τα εξαρτώμενα των νεκρών του αγώνα ανέλαβαν κατά κύριο λόγο η Αρχιεπισκοπή και η Μονή Κύκκου,

που είχαν και τη δυνατότητα), ανεκτίμητες ήταν οι υπηρεσίες της Μονής ως καταφυγίου των αγωνιστών. Γράφει ο Διγενής: «...Αύτη προσέφερεν εις εμέ προσωπικώς και τας εκεί ανταρτικὰς ομάδας, επί μήνας, τροφήν, καταφύγιον το δε προσωπικόν της συνδέσμιους και πληροφοριοδότας...».

Η Μονή του Αγίου Νεοφύτου φιλοξένησε και απέκρυψε πολλάκις τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη, την ομάδα του Χρίστου Κέλη και άλλους αγωνιστές της περιοχής Πάφου. Με τους δοκίμους της, μεταξύ των οποίων και ο σημερινός Αρχιεπίσκοπος, τροφοδοτούσε τις ομάδες των αγωνιστών στα γύρω χωριά.

Κάνω μνείαν και μιας ειδικής αναφοράς του Διγενή για την Ιερά Μονή Τροοδιτίσης: «Όταν εφθάσαμεν την 13ην/06/1956 παρά την Μονήν Τροοδιτίσης, κατάκοποι από συνεχή εξαήμερον αγώνα διολισθήσεως, εστερημένοι τροφής, και απέστειλα εις τον Ηγούμενον αυτής τον Αντώνιον Γεωργιάδη, ούτος τον εδέχθη με ενθουσιασμόν, καίτοι δε έξωθεν της Μονής διήρχοντο τα στρατιωτικά αυτοκίνητα, μάς εφοδιάσε με τροφάς και ιματισμόν, ο δε μοναχός Συνέσιος ανέλαβε να μεταβή πεζή διά των ορέων, διότι διά των οδών απηγορεύετο η κυκλοφορία, μέχρι της Τριμίκλινης, ίνα με συνδέση με το εν Λευκωσία Κέντρον της Οργανώσεως».

Μα και οι άλλες Μονές, όλες οι Μητροπόλεις και όλα τα εκκλησιαστικά ιδρύματα είχαν συμβάλει τα μέγιστα στον αγώνα της ΕΟΚΑ. Γράφει ο Ιω-

άννης Κασίνης στο βιβλίο του «Απομνημονεύματα του αγώνα της ΕΟΚΑ», για την Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας»: «Η Ιερατική σχολή ήταν το κέντρο της ΕΟΚΑ. Εκεί έρχονταν πολλές φορές στελέχη και αντάλλασαν σκέψεις με τον διευθυντή της. Εκεί κατέφυγαν κυνηγημένοι αγωνιστές και από εκεί στέλλονταν σε ασφαλείς τόπους...». Κι αλλού γράφει: «Από την αρχή του αγώνα μέχρι τον Ιούνιο του 1956, όλα τα φυλλάδια που κυκλοφορούσαν στην Κύπρο τυπώνονταν στην Ιερατική Σχολή... Η Ιερατική Σχολή δεν ήταν μόνον ο τόπος όπου τυπώνονταν οι προκηρύξεις της ΕΟΚΑ. Κοντά στη σχολή και ύστερα από υποδείξεις του διευθυντή της Κωνσταντίνου Λευκωσιάτη, έγινε η κεντρική αποθήκη του οπλισμού της ΕΟΚΑ...»

Αξίζει τον κόπο να γίνει και μια φευγαλέα αναφορά σε μερικούς κληρικούς που συνέβαλαν αποφασιστικά στο έργο της ΕΟΚΑ και που γι' αυτό τον λόγο διώχθηκαν και υπέφεραν από τον Άγγλο κατακτητή. Εκτός από τους στρατολόγους της ΕΟΚΑ που αναφέραμε πιο πάνω, σημαντική ήταν η συμβολή κι άλλων: Ο Κωνσταντίνος Λευκωσιάτης είχε σημαίνουσα θέση στην ΕΟΚΑ. Ο Διγενής του είχε αναθέσει την οργάνωση της υπαίθρου. Ο Ι.Κασίνης, που ως γραμματέας στην Ιερατική Σχολή τον γνώριζε πολύ καλά, γράφει γι' αυτόν: «Ήταν άνθρωπος δραστήριος κι αεικίνητος. Βοηθήθηκε πολύ τότε από τους παλιούς μαθητές του, που πολλοί ήταν ήδη ιερείς στα χωριά τους, όσο και από τους μαθητές που

φοιτούσαν τότε στη Σχολή. Πολλοί αρχηγοί των ομάδων των χωριών ήταν ιερείς. Ο Κ.Λευκωσιάτης όλο τον χρόνο του, εκτός από τον διδακτικόν στη Σχολή, τον διέθετε για την Οργάνωση: μύηση νέων στελεχών, απόκρυψη οπλισμού, οργάνωση συνδέσμων για τη μεταφορά αλληλογραφίας...». Τον Μάιο του 1956 – αρχιμανδρίτης τότε, γιατί λίγο πριν την εξορία του Μακαρίου χειροτονήθηκε από αυτόν – αποφάσισε να διασπάσει τον Αγγλικό κλοιό γύρω από την κεντρική Μονή Κύκκου και να επικοινωνήσει με τον Αρχηγό, πράγμα το οποίο και πέτυχε. Στις 13/06/1956 συνελήφθη μαζί με πέντε μαθητές της Σχολής και κλείστηκε στα κρατητήρια της Κοκκινοτριμιθιάς. Εκεί συνέχισε τη δράση του, ενισχύοντας, διδάσκοντας, εξομολογώντας και λειτουργώντας στους συγκαταλεγμένους του.

Σημαντική ήταν και η προσφορά του Ηγουμένου της Μονής Κύκκου Χρυσοστόμου. Γνώριζε τα πάντα, κατά τον Κασίνη, και είτε από το Μετόχι είτε από την Κεντρική Μονή συνέισέφερε τα μέγιστα στον αγώνα.

Ανεκτίμητες ήταν και οι υπηρεσίες του αρχιμανδρίτη Ανάργυρου Σταματόπουλου από την αδελφότητα Θεολόγων «ΖΩΗ» που ως ιεροκήρυκας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής όργωνε κυριολεκτικά ολόκληρη την Κύπρο, κήρυσσε, εξομολογούσε και ετοίμαζε αγωνιστές. Απελάθη από την Κύπρο τον Ιούλιο του 1955 ως «επικίνδυνος ταραξίας και υποκινητής της νεολαίας της Κύπρου εις βιαιοπραγίας» κατά τον υφυ-

πουργό Αποικιών Χένρι Χόπκινσον. Είχαν προηγηθεί οι απελάσεις λαϊκών θεολόγων εξ Ελλάδος, ανάμεσα στους οποίους γνωστότερος ήταν ο Λουκάς Κοκολιός.

Στις πόλεις αλλά και στα χωριά οι ιερείς ήσαν υπεύθυνοι και για τη διεξαγωγή εράνων για παροχή βοήθειας στις χήρες και στα ορφανά όσων έφευγαν στον αγώνα αλλά και στις οικογένειες των κρατουμένων και των ανταρτών. Στα σπίτια των κληρικών κατέφευγαν πολλάκις καταζητούμενοι αγωνιστές. Ο στρατηγός Γρίβας-Διγενής αναφέρει ονομαστικώς αρκετούς από αυτούς.

Πολλοί κληρικοί συνελήφθησαν, κακοποιήθηκαν, εγκλείστηκαν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Στην Πάφο ο νεαρός τότε διάκονος και σήμερα Ηγούμενος Χρυσορρογιατίσσης Διονύσιος κακοποιήθηκε βάνουσα από Άγγλους αστυνομικούς και Τούρκους επικουρικούς, χωρίς να αποκαλύψει οτιδήποτε. Ήταν επιφορτισμένος με την μεταφορά της αλληλογραφίας της Οργάνωσης και υπεύθυνος των όπλων στην Πάφο. Ο διατελέσας αρχιμανδρίτης στην Πάφο μ.Μάξιμος Κουρσουμπάς καθώς και ο αρχιμανδρίτης Φώτιος Κωνσταντινίδης συνελήφθησαν για τη δράση τους και εγκλείστηκαν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως.

Ο μ.Π"Σάββας Στυλιανού από την Γιόλου, ο Π"Θεοφύλακτος από τη Θελέτρα, ο Π"Σάββας από τον Κάθηκα, ο Π"Δημήτρης από τη Φιλούσα, ο Κώστας και μετέπειτα Π"Κώστας Λεωνίδα, από τη Χλώρακα, ο Π"Τεώργιος από την Παναγιά κι άλλοι πολλοί

είχαν συλληφθεί και εγκλειστεί στα κρατητήρια για την εθνική δράση τους. Εντύπωση ιδιαίτερη μου είχε προξενήσει ο θάνατος του Π' Αθανασίου Κωνσταντίνου από την γειτονική προς τη γενέτειρά μου, Τύμπου, που συνέβη την ημέρα της απόλυσής του από τα κρατητήρια. Δεν άντεξε στα φρικτά και παρατεταμένα βασανιστήρια κι επειδή οι Άγγλοι δεν ήθελαν να πεθάνει στα κρατητήρια υπέγραψαν προηγουμένως την απόλυσή του. Ήταν όμως αργά...

Έτσι, λοιπόν, η Εκκλησία της Κύπρου που σε καιρούς κατακλυσμών στάθηκε η κιβωτός της σωτηρίας του λαού μας, η καταφυγή και το στήριγμα στους κινδύνους, έγινε και το δόρυ και η εμπροσθοφυλακή και ο καθοδηγητής στον εθνικό απελευθερωτικό μας αγώνα. Κι όχι τυχαία ή ανεξήγητα. Την αποστολή της Εκκλησίας μας την καθορίζει η παράδοση. Μια παράδοση είκοσι αιώνων που μαρτυρεί ότι αυτή δεν ηγείται μόνον πνευματικά του Εκκλησιαστικού πληρώματος αλλά και πρωταγωνιστεί, ταυτόχρονα, στους αγώνες του λαού για την ελευθερία και την εθνική του αποκατάσταση.

Τέσσερα χρόνια ηρωικού αγώνα και αντίστασης υπήρξαν, ίσως, τα λαμπρότερα της Ιστορίας της μαρτυρικής πατρίδας μας. **Η διψασμένη για ελευθερίαν Κυπριακή γη δέχτηκε άφθονο Κυπριακό αίμα. Κι αν τα αποτελέσματα του επικού εκείνου αγώνα δεν ήταν τα αναμενόμενα, δεν φταίει ούτε ο αγώνας ούτε ο λαός μας.** Άμοιροι πολιτικής παιδείας, χωρίς την στήριξη

του εθνικού κέντρου και υπό την πίεση των ισχυρών της γης, συρθήκαμε στα πλοκάμια της Αγγλικής διπλωματίας και στα νύχια της Τουρκικής βουλίας. Είναι παγκόσμιο αξίωμα στην Ιστορία των αγώνων των λαών, πως ένας απελευθερωτικός αγώνας δεν κινδυνεύει τόσο από τα **κτυπήματα** του αντιπάλου, όσο κινδυνεύει όταν ο αντίπαλος **αρχίζει να συζητά**. Οι τμηματικές παραχωρήσεις διασπούν το στρατόπεδο των αγωνιστών υπέρ του δυνάστου. Έτσι, δυστυχώς, συνέβη και μ' εμάς. Δεν πρέπει όμως και να μηδενίζουμε ούτε και να υποτιμούμε τα αποτελέσματα του αγώνα. Ο αγώνας εκείνος τερμάτισε την αποικιοκρατία. Κι άφησε ανοικτή την προοπτική της μελλοντικής βελτίωσης της ελευθερίας που επιτεύχθηκε.

Δεν επιδείξαμε, δυστυχώς, τις αρετές που έπρεπε για περιφρούρηση και ολοκλήρωση αυτής της ελευθερίας.

Ο Έλληνας ενώ ξέρει να γίνεται ολοκαύτωμα στον πόλεμο για την υπεράσπιση της γης του, την περιφρούρηση, ή την ανάκτηση της ελευθερίας του, δεν ξέρει, ακόμα, να διαφυλάττει, σε καιρούς ειρήνης, ό,τι πέτυχε και να ολοκληρώνει τα επιτεύγματά του. Εμφιλοχωρεί μέσα του η διχόνοια και καταστρέφει, πολλές φορές, όσα με τόσες θυσίες και τόσους αγώνες πέτυχε.

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ **συνιστά**, ωστόσο, για μας τους Έλληνες Κυπρίους, **ό,τι ωραιότερο και ό,τι υψηλότερο έχουμε επιδείξει σε όλη τη μακρά Ιστορία μας.** Σ' αυτόν θα

βρούμε τα στέρεα βάθρα και του σημερινού μας αγώνα, που με αγωνία αναζητούμε. Μέσα στις τραγικές και κρίσιμες για το μέλλον του τόπου μας συνθήκες, προβάλλει για όλους μας επιτακτικά το χρέος να αναβαπτισθούμε στο πνεύμα της θυσίας εκείνου του αγώνα, να αντλήσουμε πίστη και δύναμη για την πάρα πέρα πορεία μας, για τη δικαίωση του αγώνα μας. Όπως πιστεύουμε και διακηρύσσουμε ότι η ελευθερία δεν δωρίζεται αλλά κατακτάται, έτσι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι το μέλλον δεν προσφέρεται αλλά διαγράφεται από τον κάθε λαό. Κι εδώ έγκειται η ευθύνη μας.

Από τον Ονήσιλλο και τον Ευαγόρα ως τον άγιο Δημητριάδη και τον Νεόφυτο τον Έγκλειστο, και μέχρι τη Μαρία τη Συγκλητική, τον εθνομάρτυρα Κυπριανό και τον Νικόδημο Μυλωνά, τον Αυξεντίου και τον Μάτση, αναρίθμητοι είναι οι Έλληνες ήρωες και μάρτυρες, κληρικοί και λαϊκοί που, ως ισχυρότατοι κρίκοι, συγκροτούν και συγκροτούν αδιάσπαστη τη χρυσή αλυσίδα του ελληνισμού της Κύπρου. Η αλυσίδα αυτή άντεξε τρισήμισι χιλιάδες χρόνια. Οφείλουμε να μην παραμελήσουμε την ποιότητα του ευγενούς μετάλλου της. Να μην το νοθεύσουμε με την αμέλειά μας και με ξένες προσμιξεις που αναγκαστικά θα προκαλέσουν σκούριασμα και κόπωση σ' αυτό. Από μας σήμερα, τη σημερινή γενιά των Ελλήνων της Κύπρου, που απέχει μόνο μια γενιά από τους ημιθέους του έπους του '55, πολλοί από τους οποίους ζουν και μας παρακολουθούν,

από τη διάθεση μας για αγώνα, εξαρτάται η επιβίωση του Ελληνισμού στην Κύπρο, όχι μόνον για άλλα τρισήμισι χιλιάδες χρόνια, αλλά μέχρι τη συντέλεια των αιώνων.

Δεκατέσσερεις αιώνες πριν τον Χριστό, η Κύπρος ήταν ελληνική. Και έκτοτε, από τα πανάρχαια χρόνια, αγωνίζεται να κρατήσει την ελληνική της ψυχή μέσα στα αλλεπάλληλα κύματα των βαρβάρων που ξέσπαζαν τότε από τα βάθη της Ανατολής με την άγρια δίψα του φόνου και της αρπαγής και τότε από τη Δύση, με τις ίδιες αφελληνιστικές διαθέσεις, που κάποτε καλύπτονταν, είτε με το δόλωμα του εμπορίου, είτε και με το έμβλημα του Σταυρού.

Αφότου η Κύπρος δέχτηκε τον Χριστιανισμό, πρωτοπόρος των Κυπριακών αγώνων υπήρξε πάντοτε η Κυπριακή Εκκλησία. Αυτή ένωσε τους Έλληνες της Κύπρου, μεταξύ τους με αρραγείς, ακατάλυτους δεσμούς.

Κι είναι δόξα της αδιαφιλονίκητη ότι σ' όλους τους δύσκολους καιρούς, στους πολλούς και ασέληνους αιώνες της δουλείας, στάθηκε η αληθινή κιβωτός της εθνικής ψυχής. Αυτή συντήρησε μέχρι σήμερα τον Κυπριακό Ελληνισμό και τον προστάτεψε από όλους τους φοβερούς ανέμους που τον απειλούσαν. Κρατώντας στους ώμους τον σταυρό του εθνικού μαρτυρίου και προκινδυνεύοντας υπέρ της ελευθερίας της δούλης πατρίδος, δεν δίστασε η Κυπριακή Εκκλησία να προσφέρει, ως θυσία, τα τέκνα της, κληρικούς και λαϊκούς. Φορέας και προασπιστής των

αξιών της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της δημοκρατίας δεν μπορούσε να συναινέσει με κανένα τρόπο και κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες στη δουλεία των τέκνων της.

Κι αν η ανάμειξή της στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ ήταν άμεση και καθοριστική, δεν μπορεί ούτε και σήμερα, παρά την ύπαρξη υπεύθυνης κυβέρνησης, οργανωμένων θεσμών και δομημένου κράτους, στις δύσκολες συνθήκες κατοχής και μπροστά στο διαφαινόμενο δυσκολότερο μέλλον, **να σιγήσει**. Μέχρις ότου το εθνικό μας πρόβλημα βρει δικαίωση και επομένως, οριστική λύση, η Εκκλησία δεν μπορεί ν' απαρνηθεί την Εθναρχική της αποστολή και ιδιότητα. Και μ' αυτή την ιδιότητα θα συνεργάζεται και θα βοηθεί, ενίοτε και θα ελέγχει και θα καντηριάζει την εκάστοτε νόμιμη κυβέρνηση με στόχο την εξασφάλιση της επιβίωσης, της ελευθερίας και της δικαίωσης του Κυπριακού ελληνισμού. Οι καθημερινές επισημάνσεις της έχουν στόχο να κρατήσουν το εθνικό αισθητήριο σε εγρήγορση και να επισημαίνουν τους ελλοχεύοντες κινδύνους.

Καιρός, όμως, να τελειώνω. Καταγράψτηκα, ήδη, τον χρόνο σας. Και θα 'θελα πρώτα να υποκλιθώ στους παρόντες αγωνιστές του έπους του '55 και να αποτίσω φόρο τιμής προς τους ηρωικούς πεσόντας ή ειρηνικώς προαπελθόντας. Και ύστερα να διαβεβαιώσω όλους ότι η Εκκλησία, μακριά από σωβινισμούς και ηρωικές μωρίες, αλλά και μακριά από αδικαιολόγητη δειλία και ηττοπάθεια, θα παραμένει στις

επάλξεις των εθνικών αγώνων μέχρι την αποχώρηση των Τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων, μέχρι την απελευθέρωση της πατρίδος μας και την επικράτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλο το γηγενή πληθυσμό της.

Τελειώνω με δυο σύντομες αναφορές δυο κορυφαίων πνευματικών ανθρώπων, που γράφηκαν μεν το 1959 όταν ο αγώνας της ΕΟΚΑ βρισκόταν προς το τέλος του, έχουν όμως άμεση ισχύ και για τα τεκταινόμενα σήμερα.

Καρίζοντας την ανεξήγητη υποχωρητικότητα και τις εκπτώσεις στα εθνικά θέματα των τότε κυβερνήσεων στην Ελλάδα, που διαπραγματεύονταν τις συμφωνίες της Ζυρίχης, η Ρόζα Ιμβριώτη διερωτάτο: «Πώς άνθρωποι που βρέθηκαν στην εξουσία για 3-4 χρόνια μπορούν να θάψουν τις νόμιμες διεκδικήσεις ενός λαού εις το διηνεκές;» Ισχύει σε υπερθετικό βαθμό και σήμερα αυτή η επισήμανση.

Κι ο Λουκής Ακρίτας έγραφε τότε: «...εις την ψυχήν παντός Έλληνας, παντός ελευθέρου ανθρώπου, πλανάται το πένθος. Υπάρχει το πικρό αίσθημα της συνθηκολογήσεως εις ένα από τους πλέον σκληρούς και πλέον δραματικούς αγώνες ελευθερίας...» Θα πρόσθετα ότι υπάρχει, δυστυχώς, το αίσθημα του ξεπουλήματος της πατρίδος. Γι' αυτό κι ας αφυπνιστούμε. Δεν είμαστε ούτε στο παρά πέντε, ούτε στο παρά ένα. Είμαστε στο μεταίχμιο της Τουρκοποίησης της πατρίδας μας. Το χρέος είναι δικό μας.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΘΡΙΑΜΒΟΙ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ (356-323Π.Χ.)

ΙΣΣΟΣ

Έρευνα Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Νοέμβριος του 333 π.Χ.

ΔΥΝΑΜΕΙΣ:

Μακεδόνες: 35.000,

Πέρσες: 110.000

ΑΠΩΛΕΙΕΣ:

Μακεδόνες: 450,

Πέρσες: 50.000 (ισχυρισμός)

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ: Πεδιάδα στον Κόλπο της σημερινής Αλεξανδρέτας στην Τουρκία

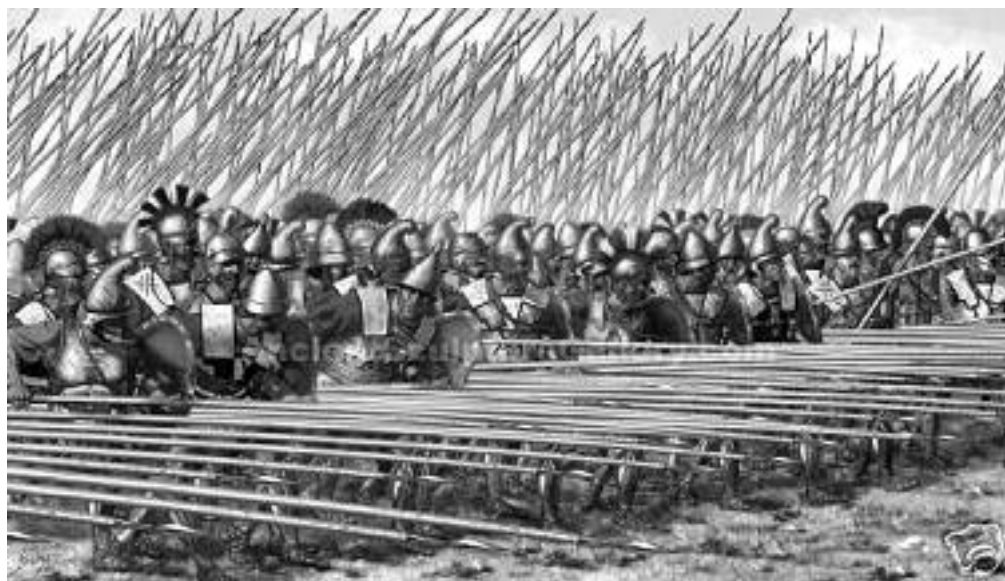
Το φθινόπωρο του 333 π.Χ., ο Αλέξανδρος είχε κατακτήσει τη Μικρά Ασία. Ο Δαρείος Γ' ξεκίνησε με πολύ στρατό να αντιμετωπίσει τη Μακεδονική εισβολή στην επικράτειά του, αναζητώντας τις δυνάμεις του Αλέξανδρου στη βόρεια Συρία. Ο Αλέξανδρος, που στρατηγική του ήταν όχι να αποφεύγει τη μάχη αλλά να την επιζητεί, έψαχνε κι αυτός για τους Πέρσες, όταν προχωρώντας βαθιά στη Συρία ανακάλυψε ότι αυτοί ήταν πίσω του προς τα βορειοανατολικά. Έκανε μεταβολή και βάδισε εναντίον τους. Ο Δαρείος αναγκάστηκε να πολεμήσει σε μια στενή πεδιάδα, κάτι που περιόριζε το αριθμητικό του πλεονέκτημα. Αν κι οι

δυνάμεις του Αλέξανδρου παρατάχθηκαν αραιές κι η φάλαγγα στο κέντρο ήταν με πολύ λιγότερο βάθος από την καθιερωμένη των 16 σειρών, ο Αλέξανδρος κατάφερε να εκτείνει τη γραμμή τού μετώπου του από τους πρόποδες των λόφων μέχρι την ακτή. Όπως και στον Γρανικό όμως, οι Πέρσες οχυρώθηκαν πίσω από ένα ποτάμι κι ενίσχυσαν τη θέση τους με πασσάλους, όπου η όχθη ήταν χαμηλή. Οι οχυρώσεις αυτές έδωσαν θάρρος στον Αλέξανδρο και τους Εταίρους, καθώς σήμαιναν ότι οι Πέρσες φοβούνται. Η μάχη άρχισε όταν ο Δαρείος έστειλε άντρες στους πρόποδες των λόφων για να πλαγιοκοπήσουν τους Μακεδόνες, όμως οι τοξότες του Αλέξανδρου είχαν προβλέψει τον ελιγμό αυτό. Κατόπιν ο

Αλέξανδρος πήρε την πρωτοβουλία διατάζοντας γενική επίθεση. Το πεζικό βάδισε μπροστά σε πυκνό σχηματισμό με τις σάριες χαμηλωμένες στις μπροστινές σειρές και σηκωμένες στις πίσω για να αποκρούονται τα βλήματα. Ο Αλέξανδρος, που είχε τοποθετηθεί στα δεξιά τού μετώπου του μαζί με τους Εταίρους, οδήγησε την επίθεση διασχίζοντας τον ποταμό εναντίον μιας δύναμης βαριά θωρακισμένου περσικού ιππικού κι ελαφρού πεζικού. Στην ακτή στα αριστερά του, συγκρούστηκαν οι Θεσσαλοί ιππείς με το περσικό ιππικό. Το Μακεδονικό πεζικό σύντομα συνάντησε προβλήματα. Κατά τη διάβαση του ποταμού έχασαν τον σχηματισμό τους κι άρχισαν να ανοίγουν ρήγματα στο τείχος από ορθωμένες σάριες, επιτρέποντας στους

Έλληνες μισθοφόρους του Δαρείου να παρεισφρήσουν ανάμεσά τους. Στα δεξιά όμως, το ιππικό ήταν ακαταμάχητο. Σαρώνοντας τους πάντες στο περασμά τους, ο Αλέξανδρος κι οι Εταίροι στράφηκαν αριστερά και σφηνώθηκαν στο περσικό πλευρό. Οι Έλληνες μισθοφόροι, που πίεζαν στο κέντρο, βρέθηκαν αντιμέτωποι με κύκλωση. Ο ίδιος ο Δαρείος απειλήθηκε και καθώς το Μακεδονικό ιππικό άνοιγε δρόμο προς το μέρος του, τράπηκε σε φυγή από τη μάχη. Όταν ολοκλήρωσε τη νίκη του επί του περσικού στρατού, ο Αλέξανδρος προσπάθησε να καταδιώξει τον Δαρείο, κι αν και κατάφερε να αιχμαλωτίσει τη σύζυγο, τη μητέρα και τα παιδιά του, ο Πέρσης βασιλιάς γλύτωσε για να πολεμήσει ξανά αργότερα.

Σαρισφόροι Μακεδόνες επιτίθενται

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΗΣ

Έρευνα Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

20 Οκτωβρίου 1827

ΔΥΝΑΜΕΙΣ:

Τούρκοι: 87 πολεμικά πλοία (3 δίκροτα, 17 φρεγάτες, 61 μπρίκια και 6 πυρπολικά) και 41 μεταγωγικά

Σύμμαχοι: 49 πλοία (Αγγλοι: 12 πολεμικά πλοία υπό τον Κόδριγκτον, Γάλλοι: 6 πλοία υπό τον Δεραγνύ, Ρώσοι: 8 πλοία υπό τον Χέυδεν και 23 ελληνικά πλοία υπό τον Κόχραν. Αρχηγός των συμμάχων ανέλαβε ο Κόδριγκτον).

ΑΠΩΛΕΙΕΣ

Αγγλοι: 660

Τούρκοι: μέχρι 10.000

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:

Νοτιοδυτική Πελοπόννησος,
Ελλάς (Ναυαρίνο)

Με την ειρήνη του 1827, η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία συμφώνησαν να απαιτήσουν άμεση εκκευρία στον ελληνικό αγώνα για Ανεξαρτησία. Ο Άγγλος διοικητής Μεσογείου, Ναύαρχος Κόδριγκτον, με τον Γάλλο ομόλογό του, έθεσαν την πρόταση προς τους Έλληνες, οι οποίοι την αποδέχτηκαν. Ο Ιμπραήμ Πασάς με τον Τουρκο-αιγυπτιακό στόλο στο λιμάνι του Ναυαρίνου (Πύλος), την αρνήθηκε αλλά συμφώνησε προφορικά να μην επιτεθεί χωρίς νέες διαταγές του Σουλτάνου. Αργότερα ο Κόδριγκτον άκουσε πως

τα πλοία του Ιμπραήμ Πασά ετοιμάζονταν να εγκαταλείψουν το λιμάνι. Προφανώς ο Ιμπραήμ θεωρούσε ότι η υπόσχεσή του ίσχυε μόνο για τη θάλασσα και δεν τον δέσμευε από το να καίει ελληνικά χωριά στη στεριά. Όταν οι Τούρκοι απέρριψαν σχετικό τελεσίγραφο των Συμμάχων, ο Κόδριγκτον μάζεψε τις δυνάμεις του έξω από τον κόλπο του Ναυαρίνου σε μια εντυπωσιακή επίδειξη δύναμης. Ο τουρκο-αιγυπτιακός στόλος έλαβε διάταξη πέταλου, αλλά ο Κόδριγκτον έστειλε τα πλοία του σε δύο γραμμές να αγκυροβολήσουν κατά μήκος του εχθρού. Όταν ο πλοίαρχος μιας βρετανικής φρεγάτας δέχτηκε πυρά, η μάχη άναψε. Οι τρεις Σύμμαχοι συνεργάστηκαν εξαιρετικά καλά και μία από τις πιο μονόπλευρες ναυμαχίες στην ιστορία κατέληξε στην καταστροφή των τριών τετάρτων του στόλου του Ιμπραήμ (τρία πολεμικά, 17 φρεγάτες, 12 κορβέτες και πολλά βοηθητικά πλοία).

Η ήττα των Τούρκων στο Ναυαρίνο τους καταπτόησε, ενθουσίασε τους Έλληνες και προκάλεσε διάφορες αντιδράσεις στις τρεις Δυνάμεις. Ο βασιλιάς της Αγγλίας χαρακτήρισε το γεγονός «ατυχές», ενώ ο τσάρος προβίβασε τον ναύαρχό του. Οι ναυτικές δυνάμεις Αγγλίας - Γαλλίας είναι λογικό να αισθάνθηκαν και την ικανοποίηση ότι έβγαλαν από την Ανατολική Μεσόγειο τον τουρκο-αιγυ-

πιακό στόλο, αν και η εξασθένηση του σουλτάνου θα ευνοούσε την επέκταση της ρωσικής δύναμης.

Η Πύλη διαμαρτυρήθηκε έντονα προς τους τρεις Συμμάχους, απαγόρευσε τον απόπλου του εμπορικού στόλου των τριών δυνάμεων από την Κωνσταντινούπολη, τον διάπλουν διά των Δαρδανελίων, ζητούσε αποζημιώσεις και δεν ενέδινε στη λύση του ελληνικού ζητήματος.

Την ναυμαχία του Ναυαρίνου και το αποτέλεσμα της πληροφορήθηκε ο Ιωάννης Καποδίστριας στο Τουρίνο, όπου βρισκόταν ύστερα από πολυήμερη περιοδία στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Έτσι είχε την ευκαιρία να σφυγμομετρήσει τις διαθέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων και ν' αντιληφθεί από κοντά τις δυσκολίες που θα αντιμετώπιζε όταν θα αναλάμβανε τη διακυβέρνηση της Ελλάδας.

Επακόλουθα της νίκης των συμμάχων στο Βαβαρίνο ήταν κατ' αρχήν η αναχώρηση, στις 8 Δεκεμβρίου 1827, των συμμάχων πρεσβευτών από την Κωνσταντινούπολη και η ρήξη της Πύλης

προς τις τρεις συμμαχικές δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία), η υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου (Δεκέμβριος 1827) που προέβλεπε την αναγνώριση αυτόνομου ελληνικού κράτους με σύνορα τη γραμμή Παγασητικού-Αμβρακικού, ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1828, με πρόσχημα την απαίτηση εφαρμογής των όρων της Συνθήκης του Άκερμαν η οποία προνοούσε την ικανοποίηση μέσα σε - 6 μήνες - των παλιών διαφορών που εκκρεμούσαν από το 1812 και 1821, η απόβαση του Γαλλικού Εκστρατευτικού Σώματος στην Πελοπόννησο για να εκκαθαρίσει την περιοχή από τα υπολείμματα του Τουρκο-αιγυπτιακού στρατού, υπό τον στρατηγό Μαιζόν, οι συνδυασκές του Πόρου και τέλος η Συνθήκη της Ανδριανούπολης (1829), με την οποία η Τουρκία αναγνωρίζει, για πρώτη φορά επισήμως, την ύπαρξη ελεύθερου ελληνικού κράτους.

Τέλος η ναυμαχία του Ναυαρίνου έκρινε την τύχη του Μοριά και ανέβασε το ηθικό των Ελλήνων τόσο, ώστε μπόρεσαν να ανασυνταχθούν και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τον Ιμπραήμ.

Πολεμικά πλοία της εποχής

ΑΛΗΘΕΙΑ 30/12 Οκτωβρίου 1918

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ

Έρευνα Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Η γενναία και ηρωική συμμετοχή της Μητρός Ελλάδος παρά το πλευρόν των ευγενών συμμάχων εν τω μεγάλω υπέρ του δικαίου των εθνών αγώνι και αι ένδοξοι νίκαι τας οποίας κατήγαγον τα Ελληνικά στρατεύματα, συνεχίσαντα τας ευκλείεις παραδόσεις υπερτρισχιλίων ετών, επλήρωσαν την Κυπριακήν ψυχήν υπερηφάνου χαράς.

Η Ελληνική αντιπροσωπεία αντιλαμβανομένη πλήρως την αγωνίαν του λαού, αναμένοντας την πλήρωσιν των προαιωνίων αυτού πόθων, ως συμπλήρωμα του μεγάλου απελευθερωτικού πολέμου, επιθυμεί να καθησυχάση την λαϊκήν ταύτην αγωνίαν και να παρακαλέση τον λαόν, όπως αποβλέπη μετ' απολύτου πεποιθήσεως και εμπιστοσύνης προς τας φιλελευθέρas αρχάς της Ευγενούς και Μεγάλης Προστάτιδος, προς τας Μητρικάς φροντίδας της Ελλάδος μας, και προς τον επικείμενον θρίαμβον του δικαίου των εθνών. Ελληνική αντιπροσωπεία επιθυμεί επίσης να διαβεβαιώση τον λαόν ότι συναισθανομένη πλήρως τας υποχρεώσεις αυτής, λαμβάνει πάσαν πρόνοιαν την

οποίαν υποδεικνύουν αι περιστάσεις και την οποίαν επιβάλλει εις αυτήν **η μία και μόνη και αναλλοίωτος θέλησις του λαού, όπως ενωθή μετά της Ελλάδος.**

Ελπίζει επίσης ότι ο λαός, αποδεικνύων άπαξ ακόμη ένα εθνικόν αλληλεγγύης γνώρισμα χαρακτηριστικόν της φυλής, θέλει συντρέξει τον αγώνα, και θα συνεισφέρει υπέρ του Ελληνικού Ερυθρού Σταύρου και των χηρών και ορφανών εκείνων, οι οποίοι έγγραψαν και γράφουν διά του τιμίου αυτών αίματος εις τα ελληνικά πεδία της Μακεδονίας και της Μικράς Ασίας την δόξαν και το μεγαλείον της Ελλάδος.

Η Ελληνική Αντιπροσωπεία πεποιθυία επί την φρόνησιν και τον πατριωτισμόν του λαού, απεκδέχεται την ενθουσιώδη αυτού συνεργασίαν υπό την έμπνευσιν των κοινών και ωραίων ιδανικών.

Εν Λευκωσία τη 30/12 Οκτωβρ. 1918.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ ΚΥΠΡΟΥ

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

«Αποστρέφομαι και βδελύττομαι τον κομμουνισμόν»

Από το βιβλίο του Σπύρου Παπαγεωργίου «Α.Κ.Ε.Α το άλλο Κ.Κ.Ε»

Ο Μακάριος δεν αφήσεν αναπάντητον την πρόκλησιν των Κομμουνιστών. Έγραψε μίαν ανακοίνωσιν προς τον Τύπον (12.8.1948), εις την οποίαν ετόνιζε και τα έξης λίαν ενδιαφέροντα: «Δεν έχω ουδεμίαν αμφιβολίαν, ότι ο εθνικόφρων λαός γνωρίζει το «πιστεύω» μου και ότι με εμπιστοσύνην με περιβάλλει. Ο «Δημοκράτης» όμως και οι «Δημοκρατικοί» προσποιούνται, ότι δεν εκατάλαβαν ακόμη με ποίον έχουν να κάμουν. Ας καταλάβουν λοιπόν τώρα, έστω και με τина καθυστέρησιν, ποίος είμαι:

»Είμαι Έλλην και ως Έλλην αποστρέφομαι τον κομμουνισμόν. Είμαι χριστιανός και ως χριστιανός βδελύττομαι τον κομμουνισμόν.

»Ελληνισμός και κομμουνισμός είναι έννοιαι ασυμβίβαστοι και καταστάσεις άλληλοπολεμούμεναι.

»Χριστιανισμός και κομμουνισμός είναι έννοιαι αντίθετοι και αλλήλας αποκλείουσαι.

»Επομένως ας μη νομίζουν και ας μη ελπίζουν οι κομμουνισταί, ότι είναι δυνατόν λιβανίζόμενος ή υβριζόμενος υπό τούτων έστω και επ' ελάχιστον μετ' αυτών να συνοδοιπορήσω, «δισυπόστατος» γινόμενος και συμβιβάζων τα ασυμβίβαστα. Μόνον εκείνοι είναι ικανοί «δισυποστάτως» νά έμφανίζονται και κομμουνισταί όντες να προσποιούνται τους Έλληνας χριστιανούς.

«Ιδιαίτερο ξεκαθάρισμα χρειάζεται η θέση του Μητροπολίτου Κιτίου μπροστά στο μεγάλο εθνικό μας ζήτημα», γράφει με σοβαροφάνειαν ο «Δημοκράτης». και απαντώ: Εάν ήθελα να γίνω προδότης της Πατρίδος μου και του εθνικού αγώνος, τον οποίον διεξάγει υπό την σημαίαν της Έθναρχίας, της οποίας μέλος είναι η ταπεινότης μου, τότε θα ελησμόνων, ότι είμαι ο «νονός» του αφορισμού: «η αυτοκυβέρνησις είναι ο τάφος της ενώσεως» και θα έλεγα τα όσα ο «δημοκρατικός» ανταποκριτής «δημοκρατικώς» είπε. Αλλά μόνον κομμουνισταί είναι συνήθως προδότες της Πατρίδος των, διότι την κομμουνιστικήν θεωρίαν θέτουν υπεράνω και Πατρίδος και θρησκείας και παντός ιερού και οσίου».

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ 23ΗΣ ΙΟΥΛΙΟΥ 1954

Από τη Σύμβαση

«**Η**μεῖς οἱ αἰρετοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἠπόλων καὶ τῶν χωρίων τῆς Κύπρου, συνηγμένοι σήμερον εἰκοστὴν τρίτην Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1954, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 10ην π.μ. ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου τῆς Λευκωσίας εἰς Παγκύπριον Ἐθνοσυνέλευσιν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Κύπρου κ. Μακαρίου, ἀφ’ οὗ ἠκούσαμε τὰς εἰσηγήσεις τὰς γενομένας ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ὡς τοῦτο διεμορφώθη μετὰ τὴν ἐπίμονον ἀρνήσιν τῆς Μ. Βρετανίας νὰ ικανοποίησιν τὸ πρὸς αὐτοδιάθεσιν αἷτημα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ψηφίζομεν

1. Διακηρύττομεν ἀπαξ ἐτι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν ἀναλλοίωτον καὶ σταθεράν ἡμῶν θέλησιν ὑπὲρ ἐνώσεως μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, μεθ’ ἧς συνδεόμεθα δ’ ἀρρήκτων δεσμῶν αἵματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτισμοῦ, ἠθῶν, ἐθίμων καὶ παραδόσεων.
2. Καταγγέλλομεν τὴν Βρετανικὴν κατοχὴν τῆς Νήσου ὡς παντελῶς ἀνεπιθύμητον καὶ ἀντικειμένην πρὸς τὰς περὶ ἐλευθερίας καὶ αὐτοδιαθέσεως θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Χάρτου τοῦ Ἀτλαντικοῦ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὰς Βρετανικὰς διακηρύξεις περὶ αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν.

3. Διαδηλοῦμεν τὴν σταθεράν ἡμῶν ἀπόφασιν, ὅπως συνεχίσωμεν ἐντόνως τὸν ἀγῶνα μέχρι τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἐλευθερίας δια τῆς μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος ἐνώσεως.

4. Διαμαρτυρόμεθα δια τὴν πρόθεσιν μεταφορὰς τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγείου Μέσης Ανατολῆς εἰς Κύπρον καὶ δηλοῦμεν ὅτι τὸ Στρατηγεῖον αὐτὸ θὰ εὐρίσκεται ἐντὸς ἐχθρικοῦ περιβάλλοντος ἐφ’ ὅσον ἡ Νῆσος μᾶς παραμένει ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν.

5. Ἀπευθύνομεν ἐκκλησίαν πρὸς τὰ ἐλεύθερα Ἕθνη καὶ τοὺς φιλελευθέρους λαοὺς τοῦ κόσμου, ὅπως υποστηρίξωσι τὸ περὶ αὐτοδιαθέσεως αἷτημα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

6. Ἐκφράζομεν τὴν πίστιν ἡμῶν, ὅτι τὰ Ἡνωμένα Ἕθνη, σεβόμενα τὰς ἀρχὰς καὶ διακηρύξεις τῶν, θὰ δικαιώσουν τὴν περὶ ἐνώσεως τῆς Κύπρου ἀξίωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς θὰ προβάλλῃ κατὰ τὴν προσεχὴ Γενικὴν Συνέλευσιν.

7. Ἀναθέτομεν εἰς τὴν Α. Μακαριότητα, ὅπως υπογράψῃ τὸ παρὸν ψήφισμα, διαβιβάσῃ δὲ ἀντίγραφα τούτου πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, τὰς Κυβερνήσεις τῆς Μ. Βρετανίας, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τὸν Ὄργανισμόν Ἡνωμένων Ἐθνῶν».

Ἐν Λευκωσίᾳ τῇ 23ῇ Ἰουλίου 1954

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΤΕΣ, ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ

Φυλλάδιο της Ε.Ο.Κ.Α

Θά κτυπάμε τους ΠΡΟΔΟΤΑΣ, αδιαφορούντες σε ποια παράταξι ή κόμμα και αν ανήκουν. Ο αγώνας μας δεν κάνει διάκρισι μεταξύ παρατάξεων και απόδειξις ότι κτυπάμε προδότας δεξιούς και αριστερούς. Ή αριστερά όμως παρατάξις έλαβε επισήμως πλέον υπό την προστασίαν της τους προδότας, γιατί και αυτή προδίδει τον αγώνα, όπως σύντομα ο λαός θα το δη σε γραπτά βιβλιαράκια, με ατράνταχτα στοιχεία, που θα κυκλοφορήσουν.

Ο Κυβερνήτης ΦΟΥΤ εύρε ευκαιρίαν με τας παρελάσεις και απεργίας των αριστερών να καταφερθή κατά των... τρομοκρατών!!! οι οποίοι σκοτώνουν τους προδότας τους οποίους ούτος χρησιμοποιεί και πληρώνει με το χρήμα του Κυπριακού λαού. Ανησύχησε δε σφόδρα διότι οι φονευθέντες τελευταίως ήσαν πράκτορες της Ίντελιτζενς Σέρβις καί τινες μάλιστα σημαίνοντες.

Ο λαλίστατος Κυβερνήτης μάς είπεν ακόμη ότι οι φόννοι προδοτών δεν συνεισφέρουν προκειμένου να γίνη εντός τριών εβδομάδων βαρυσήμαντος δήλωσης επί του Κυπριακού.

Κατ' αυτόν όμως επιτρέπεται και συνεισφέρουν εις την γαλήνην οι αποκλεισμοί χωρών, ώστε να αποθνήσκουν εξ αιτίας και δειψής αθώοι πο-

λίται· επιτρέπονται οι τραμπουκισμοί των στρατιωτών του και οι ξυλοδαρμοί υπό τούτων πολιτών επιτρέπεται ακόμη και η ασυδοσία των πληρωμένων προδοτών, οι οποίοι κατασκοπεύουν και υποδεικνύουν συλλήψεις ατόμων, τα οποία βασανίζονται και φυλακίζονται.

Ντροπή, κ. Φούτ.

Πλήρης σύμπτωσης αντιλήψεων ΑΚΕΛ - ΦΟΥΤ.

Ε.Ο.Κ.Α

Μνήμη ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΤΟΜΕΑΡΧΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΠΑΡΙΔΗ

Παρουσίαση Κλαίρης Αγγελίδου

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΠΑΡΙΔΗΣ
27/08/58

Στις 27 Αυγούστου 1958 βρετανικά στρατεύματα περικύκλωσαν, ύστερα από προδοσία, το σπίτι που έμενε ο καταζητούμενος αντάρτης Μιχαλάκης Παρίδης στη Βάβλα, ένας από τους πρωτεργάτες της Ε.Ο.Κ.Α που πρωτοστάτησε στα γεγονότα της Λάρνακας την 1η Απριλίου 1955, που προδόθηκε όμως, συνελήφθη μαζί με τους συναγωνιστές του και καταδικάστηκε σε επταετή φυλάκιση. Οι Βρετανοί αφού τον

εντόπισαν και τον περικύκλωσαν, τον κάλεσαν να παραδοθεί αλλά ο Παρίδης απάντησε ότι «**οι αγωνιστές της ελευθερίας δεν παραδίδονται, νικούν ή πεθαίνουν**». Αμέσως μετά άρχισε ανταλλαγή πυρών. Η μάχη ήταν άνιση και ο Παρίδης έπεσε στο πεδίο της μάχης. Ήταν 25 χρόνων και καταγόταν από την Αναφωτία.

Στη λιτή αυτή παράγραφο εμπερικλείεται το μεγαλείο τού χαρισματικού και αγνού ιδεολόγου αγωνιστή της Ε.Ο.Κ.Α Μιχαλάκη Παρίδη, που πάλλαιψε αυτόβουλα και παλληκαρίσια, μόνος εναντίον πολλών, θυσιάζοντας τον εαυτό του στον ιερό βωμό της Κυπριακής Ελευθερίας.

Το μεγαλείο του ψυχικού σθένους και της περιφρόνησης που επέδειξε προς τον θάνατο, αποδίδεται πολύ έντονα και χαρακτηριστικά στην πρώτη σελίδα της «Ελευθερίας» της 29/08/1958, παρά την ισχύουσα τότε λογοκρισία και τον άμεσο κίνδυνο που διέτρεχαν δημοσιογράφοι και εκδότες να συλληφθούν, να εγκλεισθούν στα κρατητήρια ή ακόμη και να απαγορευθεί η έκδοση και κυκλοφορία της εφημερίδας.

Την όλη ζωή και αγωνιστική δράση

ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Ο ΜΙΧΑΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΡΙΔΗΣ ΕΠΕΣΕΝ ΗΡΩΪΚΩΣ ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ ΒΑΒΛΑ ΤΗΣ ΛΑΡΝΑΚΟΣ

ΗΡΗΝΗΘΗ ΝΑ ΠΑΡΑΔΟΘΗ, ΚΑΙΤΟΙ ΠΕΡΙΚΥΚΛΩΜΕΝΟΣ ΥΠΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ, ΠΡΟΤΙΜΗΣΑΣ ΝΑ ΠΕΣΗ ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ. – ΕΥΡΕΘΗ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΠΥΡΩΝ. – ΑΛΗΘΙΝΗ ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΣ Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΗΤΕΡΑ ΣΥΝΩΨΙΣΕΝ ΕΙΣ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΝ ΦΡΑΣΙΝ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΘΑΥΜΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑΣ:

«Τες ευτζιές μου να 'σιης γιε μου τζιαι χαλάλι της Κύπρου η ζωή σου».

του ήρωα κατέγραψε ο γιατρός Σωκράτης Αντωνιάδης στο βιβλίο του «Μιχαλάκης Παρίδης, ο Αγωνιστής Ποιητής της Ελευθερίας», που κυκλοφόρησε πρόσφατα και το οποίο παρουσίασε με εξαιρετική επιτυχία η πρώτην Υπουργός Παιδείας & Πολιτισμού, συναγωνίστρια κ. ΚΛΑΙΡΗ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ στις 8 Οκτωβρίου 2013.

Μεταξύ άλλων γράφει η κ. Αγγελίδου: «... ήταν συνειδητοποιημένος ήρωας, που χρόνια ετοίμαζε την ψυχή του γι' αυτή τη θυσία, να μην πω ότι την ονειρευόταν, ότι την επεδίωκε από τη στιγμή που εντάχθηκε στις τάξεις της Ε.Ο.Κ.Α, ιδιαίτερα μετά το ολοκαύτωμα του Γρηγόρη Αυξενίου».

Και συνεχίζει η κ. Αγγελίδου παραθέτοντας τις αρετές του ήρωα όπως εκπηγάζουν από τις επιστολές του, όταν ήταν υπόδικος και αργότερα κατάδικος:

Αγάπη για τους γονείς του, την αδελφή του Λούλα, γενικά τ' αδελφία του.

Περηφάνια: «Πρέπει να σταθείτε ψη-

λότερα από τον πόνο» κι αλλού «Δεν καταδικάστηκα για κανένα ηθικό παράπτωμα, μα για ό,τι φέρνει τιμή στον καθένα».

Πίστη στον Θεό: Γράφει στον πατέρα του:

«Προσπάθησε ν' αναθέσεις στον ουράνιο πατέρα κάθε υπόθεσή σου, και θα δεις πως όλα θα βγουν σε καλό».

Συνέπεια: Αυτό κατέδειξε ο ίδιος ο θάνατός του.

Αγάπη για τους συνανθρώπους του:

«Για μένα μία από τις μεγάλες μου χαρές είναι να βοηθώ όσους έχουν ανάγκη». Μέσα στη φυλακή βοηθούσε ψυχολογικά και καταδίκους ποινικού δικαίου.

Γι' αυτόν, ήταν άνθρωποι.

Αυτοεπίγνωση:

Η γενιά μας είναι σαν την κορφή του Πενταδάκτυλου. Αρσενική κι αγέρωχη. Τραβάει για τον μεγάλο σκοπό της, αλύγιστη και περήφανη, βέβαιη για τον τελικό θρίαμβό της. Από τις

απάτητες τούτες κορφές έρχονται συχνά γυπαετοί και κυκλοφέρουν από πάνω μας. Μ' αυτούς στέλνουμε χαιρετίσματα σ' εκείνους πού 'ναι στη σκέψη μας καθημερινά στον ύπνο και τον ξύπνιο μας και που πολλές φορές κοιμούνται στον ίσκιο των φτερούγων τους.

Η φιλία για τον Παρίδη ήταν κάτι ιερό και πολλές φορές έδειξε το μεγαλείο της ψυχής του έμπρακτα.

Παρά να στενοχωρήσει φίλο του, ακόμα και άλλον άνθρωπο, προτιμούσε να υποστεί εκείνος συνέπειες.

Χαρακτηριστικά είναι αυτά που λέει ο πιο στενός του φίλος, Γιώργος Λυκούργος. Αναφέρεται στην πρώτη χρονιά που ο Μιχαλάκης Παρίδης μπήκε στο Εμπορικό Λύκειο: **«Είδα μπροστά μου ένα συνεσταλμένο, εύθραστο παιδί. Γίναμε φίλοι από το πρώτο διάλειμμα. Έκτοτε δεν χωρίσαμε ποτέ. Μαζί στο σχολείο, στις ελεύθερες ώρες, στην ΟΧΕΝ, στην ΠΕΟΝ, στην Ε.Ο.Κ.Α, στη φυλακή. Μόνο ο θάνατός του μας χώρισε».**

Θα 'θελα, συνεχίζει η κ. Αγγελίδου, ν' αναφερθώ στην προσφορά της ΟΧΕΝ στα χρόνια εκείνα, παγκύπρια. Ήταν ένας χώρος που οι ψυχές προετοιμάζονταν για το πανηγύρι του Αγώνα. Εκεί εσφυρηλατείτο η πίστη, η αγάπη για την πατρίδα, το ήθος. Προπαντός αυτό, που χαρακτήριζε όλους τους ήρωες που φοιτούσαν στις τάξεις της ΟΧΕΝ, Μάρκος Δράκος, Στυλιανός Λένας και άλλοι. Εκεί λοιπόν στην ΟΧΕΝ, σμίλεψε την ψυχή του, απέκτησε αρχές, οράματα, μέσα σ' ένα χώρο χαράς.

Ο Θεολόγος Χαράλαμπος Πατσιδής διαδραμάτισε επίσης σημαντικό ρόλο στη δημιουργία του αδαμάντινου χαρακτήρα του.

Ο Μιχαλάκης Παρίδης ήταν από τ' αγαπημένα του παιδιά, γιατί ήταν παιδί πληθωρικό με πολλά χαρίσματα και ενδιαφέροντα.

Αγαπούσε τη μουσική, το θέατρο, κάθε ωραίο.

Έλαβε μέρος σε θεατρικές παραστάσεις, στην ορχήστρα. Παντού ήταν παρών. Μια ψυχή μοναδική.

Τα καλοκαίρια στο χωριό του μάζενε τα παιδιά του σχολείου και τους μιλούσε για θέματα ιστορικού και θρησκευτικού περιεχομένου.

Δημιούργησε θεατρικό όμιλο και σε μια γιορτή της Αγίας Φωτεινής ανέβασε στο προαύλιο της εκκλησίας το έργο «Παπαφλέσσας». Υποδύθηκε ο ίδιος τον Παπαφλέσσα.

Ποιητής: Έγραφε στίχους από πολύ μικρός.

Δημοσίευσε ποιήματα στα «Κυπριακά Γράμματα» του Νίκου Κρανιδιώτη και πήρε το Α' Βραβείο στον διαγωνισμό της ΟΧΕΝ το 1948. Ήταν τότε 15 χρόνων.

Οι στίχοι του μελοποιήθηκαν και απέτελεσαν τον Ύμνο της ΟΧΕΝ ως το 1960.

Νομίζω ότι οι έννοιες ήρωας και ποιητής είναι συνώνυμες.

Ο ποιητής αγωνίζεται ν' απελευθερώσει τον λόγο από μέσα του, να τον προσφέρει στον κόσμο, σαν ιδέα.

Ο ήρωας τη στιγμή της αυτόβουλης απόφασης να θυσιασθεί, υπερασπίζοντας ιδανικά και την πατρίδα του, γίνεται ο ίδιος ιδέα και φως.

Ο Παρίδης ενσάρκωσε τις δυο έννοιες του ποιητή και του ήρωα.

Κι έδωσε και στις δυο υπερβάλλουσα αξία.

Ποιητής και ήρωας ο Παρίδης, όπως ο Εναγόρας Παλληκαρίδης.

Ανυψώθηκαν και οι δυο στο Θείο.

Την 1η Δεκεμβρίου 1956 ο Μιχαλάκης Παρίδης έστειλε στην Τούλα Λυκούργου ένα ποίημα για τα γενέθλιά της, υλοποιώντας την υπόσχεση που της είχε δώσει σε ένα προηγούμενο γράμμα. Το ποίημα συνοδεύεται από μια σημείωση που λέει τα εξής: «Εκ-

πληρώνοντας μια παλιά υπόσχεση που σου είχα δώσει έγραψα κάτι για σένα και σου το στέλλω σαν το μοναδικό δώρο που μπορώ να σου κάνω απ' εδώ μέσα για τα γενέθλιά σου, και με την ευκαιρία αυτή σου εύχομαι χρόνια πολλά και ευόδωση κάθε ευγενικού σου πόθου. Ο τίτλος είναι το «Τάμα» και σου το γράφω όχι σύμφωνα με τον στίχο για λόγους σκοπιμότητας».

Ο ποιητής μέσα από το ποίημα εκφράζει «συγκεκαλυμμένα» με τρόπο λυρικό τον πόθο για τον ερχομό της άνοιξης που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η ελευθερία της Κύπρου. Ο τελευταίος του στίχος «προς το μεγάλο και αγιασμένο τάμα» είναι η υπόσχεση-τάμα στον ιερό αυτό σκοπό.

Παραθέτουμε ένα από τα ποιήματά του:

Τάμα (1956)

*Στης φυλακής μου το κελλί το σιδερόφρακτο
που χειμωνιά όλο πλήξη με κυκλώνει
τον ερχομό σου καρτερώ σαν άνοιξη
ν' ανθίσουνε μες στην ψυχή μου οι κλώνοι!*

*Στην παγωνιά που μ' αγριοδέρνει είς' απαλότατη
θερμή ηλιαχτίδα στ' άραχλο κορμί μου
κι είσαι δροσοσταλίδα μες στο ηλιόκαμα
πράσινο συντριβάνι της ερήμου.*

*Γιατί μια ιδέα τρανή μας χάρισε τα μάγια της
κι ακούραστοι τραβάμε εμπρός αντάμα,
σαν κάποια δύναμη θείκη να σέρνει μας
προς το μεγάλο και αγιασμένο τάμα.*

.....

Μετά το ολοκαύτωμα του Αυξεντίου, η απόφασή του να δραπετεύσει έγινε καθημερινή έγνοια. Η απόφαση πάρθηκε το 1957, όταν τον εξέτασε ωτορινολαρυγγολόγος και μεταφέρθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο για εγχείριση ρινικού διαφράγματος.

Το σχέδιο ετοιμάστηκε με κάθε λεπτομέρεια.

Τρεις νοσοκόμες, μνημένες, συντέλεσαν στη δραπέτευση.

Η Δέσποινα Σωφρονίου τον προμήθευσε με ένα ζευγάρι γάντια, σχοινί και μια τανάλια, που της δόθηκαν από την Οργάνωση.

Ένας κρατούμενος από την Πάφο προσποιήθηκε λιποθυμία, ώστε να στραφεί η προσοχή σ' αυτόν.

Ο Παρίδης παρ' όλον ότι ήταν εγχειρισμένος μιας ημέρας, καταματωμένος κατάφερε να κατέβει από τον τρίτο όροφο.

Μια δεύτερη νοσοκόμα απασχολούσε τον Άγγλο φρουρό που βρισκόταν στον περίβολο του Νοσοκομείου, η δε μαθητευόμενη **Μαρούλα Λεοντίου**, τον οδήγησε σε αυτοκίνητο που τον περίμενε στην όχθη του Πεδιαίου.

Εκεί τον παρέλαβαν ο **Αντρέας Κατσούρης** και η **Στέλλα Κωνσταντίνου**. Ήταν ελεύθερος. «Θεέ μου σ' ευχαριστώ. Αναπνέω τώρα ελεύθερα».

Επικηρύχθηκε με μεγάλο ποσό. Αναφέρω τα ονόματα γιατί είναι καιρός να δοθούν τα εύσημα, γι' αυτούς που αψή-

φησαν τους μεγάλους κινδύνους για την ελευθερία της πατρίδας.

Μεταφέρθηκε στο σπίτι της οικογένειας **Ανδρέα Παναγιώτου στην Αγλαντζιά** και έτυχε περιθάλψης.

Η οικογένεια τον αγάπησε πολύ. Την ημέρα που έφυγε, η μάνα Παναγιώτου είπε: «Έφυγε το παιδί μας.»

Είπε το εξής χαρακτηριστικό:

«Μπήκα από τους πρώτους στον Αγώνα, με συνέλαβαν, δραπέτευσα, δεν πρόκειται να παραδοθώ. Δεν μου το επιτρέπει η συνείδησή μου. Θα πολεμήσω και θα πεθάνω».

Κι' αυτό έκαμε όταν οι εχθροί του τον εντόπισαν στη Βάβλα.

Η κ. Αγγελίδου έκλεισε την όλη παρουσίαση του βιβλίου με το ακόλουθο δικό της ποίημα, που έγραψε για τον ήρωα:

Στο Λιοντάρι της Βάβλας

Ματωμένος, νεκρός ο ημίθεος
 κι οι εχθροί το κουφάρι του σέρνουν
 στα σκληρά σκαλοπάτια της Βάβλας.
 Αντηχούν τα βουνά γύρω-γύρω
 στεναγμούς, βογγητά και κατάρρες
 για τα στίφη, που δεν εσεβάστηκαν
 τον νεκρό, τον μεγάλο Νεκρό μας.

Της κοπέλας παρέκει, ξεσκίζεται
 η καρδιά, η ψυχή και ο νους της,
 το λιοντάρι σαν βλέπει να σέρνεται
 απ' ανίερα χέρια Κελτών.

Και ποτίζει βαθειά με το αίμα του
 της στερνής κατοικίας του τη γη,
 ολοπόρφυρο αίμα που χύνεται
 απ' της καρδιάς του βαθειά την πληγή.

Αγιασμένα της Βάβλας τα χώματα
 και τ' ανώγι αγιασμένο κι αυτό,
 κι η κοπέλα αγιασμένη που έτρεφε
 ένα τόσο μεγάλο νεκρό.

Ας τον βρίζουν του Βορρά οι βάρβαροι,
 ας νομίζουν πως σέρνουν κουφάρι.
 Τη ψυχή της ματόβρεχτης Κύπρου
 ανελέητα τώρα χτυπούν.

Τ' άσπρα γύρω βουνά ανατριχιάζουν,
 τα πουλιά εσωπάσαν κι αυτά.
 Των ανθρώπων τα μάτια θόλωσαν και τα δάκρυα πέφτουν καφτά.
 Ο μεγάλος νεκρός μας περνάει
 ο Παρίδης, στερνή πια φορά.

Αμμόχωστος Φλεβάρης 1961 Συλλογή «Ποιήματα»

Ας είναι η μνήμη του αιωνία.

THE STATUE OF AFXENTIOU

Του Stanley Johnson - Σχόλια Κλαίρης Αγγελίδου

*You put me here,
Surveying the mountains, an eagle by my side,
And if that is what you want of me,
Then I will be what you desire.
The whole purpose of my life was to serve you,
For that I gave my life,
And I would not hesitate to give another,
Had I that to give.
My only wish is that Cyprus should be free.
The men of Marathon and Thermopylae
Set the pattern by which we live.
Eleftheria, the most beautiful word of our speech,
Was always my guide.
Be my pride my people.
Be proud, be Greek,
But above all,
Be free.*

Cyprus, June '98

Afxentiu was a leader in the EOKA movement that gained the independence of Cyprus. He was killed in action. Refus-

ing the chance to surrender, he died for the same principle as the heroes of Marathon and Thermopylae, freedom.

Stanley Johnson

Ελεύθερη μετάφραση

της Κλαίρης Αγγελίδου

Μεσ' τα βουνά με στήσανε
 Μ' ένα αετό στο πλάι
 Τι θέλετε, αλήθεια, από μένα;
 Ποια τώρα η επιθυμία σας ;
 Όλη μου τη ζωή τη ξόδεψα
 Να σας υπηρετώ.
 Χάρισα τη ζωή μου
 Στην Πατρίδα
 Και δεν θα δίσταζα να τη δώσω πάλι
 Αν ξαναζούσα.
 Τάμα και όνειρο μου

Της Κύπρου η Λευτεριά.
 Τον δρόμο έδειξαν οι Μαραθωνομάχοι
 Κι οι ήρωες των Θερμοπυλών
 Ελευθερία,
 Η πιο όμορφη ιδέα.
 Αυτή παντοτινά με οδηγεί.
 Είμαι περήφανος για τον λαό μου,
 Περήφανος γιατί είμαι Έλληνας.
 Κι ό,τι ζητώ,
 Η δική σας λευτεριά
 Είς τον αιώνα.

ΣΧΟΛΙΑ

της Κλαίρης Αγγελίδου

Είναι εκπληκτικό πώς ένας άνθρωπος που γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αγγλία, ο Stanley Johnson, γιος του Κυριακού Ιωάννου από τα Άρδανα, με μητέρα Αγγλίδα, μπόρεσε να αισθανθεί το μεγαλείο της θυσίας του ήρωά μας, Γρηγόρη Αυξεντίου.

Ένας άνθρωπος που ταξιδεύοντας από Αγγλία, στον Καναδά και την Αυστραλία, φτάνοντας στην Κύπρο, το μόνο που έκαμε ήταν μια επίσκεψη στον Μαχαιρά.

Αντικρίζοντας το κρησφύγετο, όπου ο Αυξεντίου έγινε ολοκαύτωμα, ένοιωσε μέσα του δέος και θαυμασμό για τον ήρωα, που μόνο του όνειρο, μοναδικός σκοπός ήταν η ελευθερία της Κύπρου. Αντάλλαγμα η δική του ζωή. Δεν τη λογάρισε.

Ο Stanley Johnson από τον χώρο, το πυκνόφυτο δάσος του Μαχαιρά κι από το συνταρακτικό γεγονός του ολοκαυ-

τώματος του Γρηγόρη, ένοιωσε να ρέει μέσα του το Ελληνικό αίμα της καταγωγής του κι έγραψε αυτός ο αγγλο-θρεμμένος, που έζησε τη ζωή του ανέμελα, το θαυμάσιο αυτό ποίημα.

Ένα ποίημα που το χαρακτηρίζει η αλήθεια, ο θαυμασμός και το διαχρονικό μήνυμα, πως αυτός ο τόπος θέλει τη Λευτεριά του.

Οδηγός περήφανος «νυν και αεί» ο Σταυραετός του Μαχαιρά.

ΤΕΤΟΙΟΙ ΗΣΑΝ ΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α

Έρευνα Ανδρέα Μαϊμαρίδη

*Τα κείμενα είναι παρμένα από το βιβλίο της Παναγιώτας Ιωάννου Ψιλλίτα
«ΟΙ ΗΡΩΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α»*

Η αυτοθυσία, ο αλτρουισμός, ο σεβασμός της ζωής των συντρόφων τους. Δύο ηχηρά παραδείγματα Ηρώων μας οι οποίοι αυτοθυσιάστηκαν προκειμένου να διασώσουν τις ζωές των συντρόφων τους. Δύο εκκωφαντικά παραδείγματα Ηρώων οι οποίοι αυτοθυσιάστηκαν δίνοντας άλλες διαστάσεις στον αγώνα μας.

Δύο φωτεινά παραδείγματα των Ηρώων της Αθηαίνου, **του Αρτέμου Φραντζέσκου και του Τουμάζου Τουμάζου**, που συνέβησαν τον ίδιο μήνα με διαφορά μόλις 12 ημερών και καταύγασαν τον ουρανό της Αθηαίνου δίνοντας με την εθελοθυσία τους για διάσωση των συντρόφων τους, νέες ηθικές και πνευματικές διαστάσεις στον επικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α για την αποτίναξη του Αγγλικού ζυγού.

ΑΡΤΕΜΟΣ ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟΥ

Γεννήθηκε στο χωριό Αθηαίνου, της επαρχίας Λάρνακας, το 1931. Σκοτώθηκε το βράδυ της 11ης προς τη 12η Αυγούστου 1956. Γονείς: Κώστας και Ροδοθέα Φραντζέσκου. Αδέλφια: Φλώρος και Παναγιώτα.

Ο Αρτέμος Φραντζέσκος τελείωσε το δημοτικό σχολείο του χωριού του και ήταν μηχανουργός. Μελετούσε πολύ τα κοινωνικά συστήματα και ήταν ιδεολόγος σοσιαλιστής. Έδωκε από τις αρχές του αγώνα τον όρκο της Ε.Ο.Κ.Α στο Μετόχι του Κύκκου μαζί με άλλους συγχωριανούς του, των οποίων και ανέλαβε την αρχηγία με το ψευδώνυμο «Άθως». Τον Νοέμβριο του 1955 πραγματοποίησε μαζί με συναγωνιστές του την πρώτη ενέδρα εναντίον των Άγγλων στο χωριό τους. Τον Γενάρη του 1956 επί κεφαλής της ομάδας του συγκέντρωσε 21 κυνηγετικά όπλα, τα οποία διένεμε στα γύρω χωριά. Στις 21 Μαΐου 1956 έστησαν και δεύτερη ενέδρα εναντίον των Άγγλων στον δρόμο Αθηαίνου -Πυροΐου, στην οποία χρησιμοποίησαν και βόμβες δικής τους κατασκευής.

Καθ' υπόδειξη συγχωριανού τους χημικού, άναβαν κληματόβεργες σε φούρνο και όταν γίνονταν κόκκινα κάρβουνα έκλειναν τον φούρνο και τα κάρβουνα έσβηναν χωρίς να βραχούν. Στη συνέχεια άλεθαν τα κάρβουνα και

ανακάτευαν τη σκόνη τους με θειάφι και νίτρο. Με αυτού του είδους την πυρρίτιδα γέμιζαν τις βόμβες τους με τις οποίες προμήθεναν και τα γύρω χωριά. Στην εργασία αυτή, που γινόταν στο σπίτι του Φραντζέσκου, βοηθούσαν και οι γονείς και τα αδέρφια του.

Το βράδυ της 11ης προς τη 12η Αυγούστου 1956, ενώ ο Αρτέμιος με άλλους συνεργάτες του κατασκεύαζε την πυρρίτιδα στο σπίτι του, ξαφνικά μια σπίθα έπεσε στο τενεκεδένιο κιβώτιο με το εύφλεκτο υλικό.

«Ο Αρτέμιος», αφηγείται συναγωνιστής του, «αρπάζοντας τον θάνατο αγκαλιά, όρμησε έξω και μας γλύτωσε. Είδαμε τον αρχηγό μας να φλέγεται σαν λαμπάδα. Την επομένη, προτού τον θάψουμε, τον περιφέραμε τιμητικά στους ώμους από όλους τους δρόμους του χωριού, τυλιγμένο με την ελληνική σημαία».

Ο θάνατος του Αρτέμιου Φραντζέσκου, όπως και ο θάνατος άλλων αγωνιστών σε παρόμοιες συνθήκες, είναι ενδεικτικός των δυσκολιών που συναντούσαν οι αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α στην τιτάνια προσπάθεια για την Ελευθερία της Κύπρου.

ΤΟΥΜΑΖΟΣ ΤΟΥΜΑΖΟΥ

Γεννήθηκε στο χωριό Αθηαίνου, της επαρχίας Λάρινας, το 1934. Σκοτώθηκε στις 24 Αυγούστου 1956 στο χωριό του. Γονείς: Μιχαήλ και Θεοδώρα Τουμάζου.

Αδέρφια: Κυριάκος, Παναγιώτης, Δημήτρης, Μελής και Αγγελική.

Ο Τουμάζος Τουμάζου ορκίστηκε από τις αρχές του αγώνα ως μέλος της Ε.Ο.Κ.Α. στο Μετόχι του Κύκκου, μαζί με άλλους συγχωριανούς του και ανέλαβε την ευθύνη για τις ομάδες νεολαίας.

Οι πρώτες τους ενέργειες, με αρχηγό τον ήρωα Αρτέμιο Φραντζέσκου, ήταν να εμψύχουν τον παλμό και το πνεύμα του αγώνα στις καρδιές των νέων, να οργανώσουν ομάδες στα χωριά Τύμπου, Πυρρόι, Τρεμετουσιά και Άρσος, να εξεύρουν οπλισμό και να διανέμουν φυλλάδια. Για διευκόλυνση των ενεργειών αυτών ο Τουμάζος ίδρυσε την ΟΧΕΝ Αθηαίνου, απ' όπου έκανε την επιλογή των μελών για την επάνδρωση των ομάδων.

Κατά τη διάρκεια του 1955 και 1956 έλαβε μέρος σε διάφορες ενέδρες εναντίον των Άγγλων. Τον Γενάρη του 1956 έλαβε μέρος στη συγκέντρωση 21 κυνηγετικών όπλων τα οποία κατανεμήθηκαν στις ομάδες των χωριών Τρεμετουσιά, Άρσος, Τρούλλοι, Πύλα και Τύμπου. Εκτός από τα όπλα αυτά, τα πιο πάνω χωριά τροφοδοτούσαν και με χειροβομβίδες, κέντρο κατασκευής των οποίων ήταν η Αθηαίνου και στην κατασκευή των οποίων συμμετείχε και ο Τουμάζος.

«Μετά τον θάνατο του υπευθύνου της ομάδας τού Αρτέμου Φραντζέσκου, στις 12 Αυγούστου 1956, τη θέση του πήρε ο Τουμάζος Τουμάζου», αφηγείται ο Κυριάκος Νεοκλέους. «Μας είχε σταλεί ένα είδος πυρίτιδας και, επειδή γνωρίζαμε τον κίνδυνο, αποφασίσαμε με τον Τουμάζο να δοκιμάσουμε το γέμισμα της βόμβας έξω από το χωριό. Παρόλο που πήραμε όλα τα μέτρα ασφάλειας, η βόμβα εξερράγη στα χέρια μας ενώ τη βιδώναμε. Ήμαστε καθιστοί σταυροπόδι. Ο Τουμάζος έμεινε με το πόδι σταυρωμένο, ενώ το

σώμα του φλεγόταν. Εγώ είδα το ένα μου χέρι να πετάγεται σε κάποια απόσταση μέσα στο αμπέλι. Το άλλο κρεμόταν κομμένο. Δεν έχασα τις αισθήσεις μου. Προσπάθησα να σηκωθώ, αλλά ήταν και το πόδι μου κομμένο. Έπεσα πάνω στον φίλο μου και με τα κομμένα μου χέρια προσπαθούσα να του σβήσω τη φωτιά. Ήταν 24 του Αυγούστου, στις 2 - 3 το απόγευμα». Ο Τουμάζος πέθανε επί τόπου, ενώ ο συναγωνιστής του μεταφέρθηκε σε άθλια κατάσταση στο νοσοκομείο.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ-ΚΥΛΙΚΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

Ο «ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ» πληροφορεί όλους τους συναγωνιστές και φίλους των Συνδέσμων μας ότι το Εστιατόριο - Κυλικείο του οικημάτων μας (Προδρομού 40, Στρόβολος) επαναλειτουργήσε, μετά τον αδόκητο θάνατο του μ. Γιώργου

Πάτσалу, υπό τη διεύθυνση του

ΝΙΚΟΥ ΨΥΛΛΙΔΗ (MIKIS TAVERN).

Είναι ανοικτό καθημερινώς (εκτός Κυριακής)

και υπόσχεται ποικίλες και νόστιμες

γευστικές απολαύσεις.

Τηλ. **99689625**

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗ

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2013 τελέστηκαν τα αποκαλυπτήρια του ήρωα της Ε.Ο.Κ.Α Σταύρου Στυλιανίδη στο Επισκοπείο.

Την προτομή του αθάνατου συναγωνιστή μας απεκάλυψε ο Πρόεδρος της

Κυπριακής Δημοκρατίας κ. ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ, πλαισιούμενος από τον Μητροπολίτη Ταμασού-Ορεινής κ. ΗΣΑΪΑ, τον Τομεάρχη της περιοχής κ. Ανδρέα Σείτάνη και πλήθος αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α και εκτιμητών της θυσίας του ήρωα.

Αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα Σταύρου Στυλιανίδη στο Επισκοπείο.

Σταύρος Στυλιανίδης

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ**

26/05/1929 – 02/08/1981

*Επικήδειος λόγος του συναγωνιστού του - Τσμεάρχου της ΕΟΚΑ
ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΥΛΑΚΗ*

Ο Αντώνης Παπαδόπουλος, που τόσο πρόωρα τον πήρε ο θάνατος από ανάμεσά μας, υπήρξε «Άνθρωπος πραγματικός και σπάνια μορφή αγωνιστού. Οι γενικότερες περιστάσεις, κυρίως η σεμνότητα και το ήθος του ιδίου, δεν άφησαν να γνωσθή ευρύτερα η ακτινοβολία της ανθρωπιάς του και σε όλο το θαυμαστό εύρος της η αγωνιστική του αρετή! Δεν μιλούσε και δεν προβαλλόταν. Δεν κανχόταν σε καμμία περίπτωση, κι όταν ακόμα οι αντικειμενικές περιστάσεις το επέβαλλαν, εφρόντιζε να αποδώσει σε άλλους τα έργα και την αγωνιστική του συμβολή!

Χρέος προς την μνήμη του, χρέος προσωπικό μου, χρέος προς την ίδια την Ιστορία του τόπου μας, είναι να γράψω κάτι για τον Άνθρωπο και τον Αγωνιστή Αντώνη Παπαδόπουλο, όπως τον γνώρισα και τον έζησα από πολύ κοντά.

Ο Αντώνης Παπαδόπουλος γεννήθηκε το 1929 στην Αμμόχωστο και ήταν γιός του Παπακωνσταντίνου Καούλα και της πρεσβυτέρας Άννας. Είχε άλλους δυο αδελφούς και μια αδελφή. Το οικογενειακό του περιβάλλον ήταν ένα φντωριο, ένα θερμοκήπιο ευγενών αισθημάτων και ιδανικών. Κορωνίδα αυτών των ιδανικών ήταν η αγάπη και

η αφοσίωση προς τον Θεό και την Πατρίδα. Αυτό τον πλούτο τον είχε και αυτό τους πρόσφερε ο βιοπαλαιστής πατέρας τους, ο ευσεβής και πανάγαθος Παπακωνσταντίνος.

Από τα παιδικά του χρόνια ο Αντώνης ξεχώριζε για την έφεση του στον Αθλητισμό. Είχε μέσα του μια ατιθάσεντη ζωτικότητα, ένοιωθε δυνάμεις να σπαργούν και να ξεχειλίζουν. Ήθελε αυτή τη ρώμη και τη διάθεση αμίλλης να τη διοχετεύσει στον στίβο. Αλλά, πού τότε ευκαιρίες και πού δυνατότητες;

Όμως ο Αντώνης ήταν αδάμαστη και άκαμπτη φύση. Από την ηλικία κιόλας του δημοτικού σχολείου κατέφευγε στις χρυσές αμμουδιές του Αγίου Μένονα και τις μετέτρεπε σε στίβους και σε στάδια και σε τόπους αθλήσεως.

Επεστράτευε κοντάρια και καλάμια, όλα αυτοσχέδια και ερασιτεχνικά και πηδούσε άλμα επί κοντώ. Μόνος του έκανε προπόνηση και προσπαθούσε να βελτιώσει τις επιδόσεις του. Έτσι ο αυτοδίδακτος έφηβος, με πείσμα και θέληση, κατορθώνει στα γυμνασιακά του χρόνια να γίνη ο αθλητής-θρύλος της Κύπρου. Και η φήμη του περνά τα στενά νησιωτικά μας όρια. Το 1948 κατακτά τη δεύτερη θέση στο ύψος επί κοντώ στους Πανελλήνιους Αγώνες.

Ούτε έπαρση, ούτε καύχηση για τις επιτυχίες του. Ήταν και έμεινε σεμνός και καταδεκτικός προς όλους. Σκόρπιζε παντού απλόχερα τη φιλία και την αγάπη του. Φιλικός ήταν και προς τους ανταγωνιστές του. Κατά την αποφοίτησή του από το Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου, το 1948, είναι χωρίς αμφιβολία ο πιο ελπιδοφόρος και ο περισσότερο θαυμαζόμενος απόφοιτος. Φυσικό είναι να τον προτρέπουν όλοι και να συνηγορούν να φύγη από τα στενά όρια της Κύπρου, να πάη στην Ελλάδα και να σπουδάση στην Γυμναστική Ακαδημία και να προπονηθή σωστά και μεθοδικά. Αλλά ο Αντώνης δεν σκέπτεται μόνο τον εαυτό του. Η σκέψη του και η μέριμνά του στρέφεται πρώτιστα προς τους άλλους. Και στην προκειμένη περίπτωση, σκέφτεται ότι ο μεγαλύτερος αδελφός του σπουδάζει στην Αθήνα. Προτιμά, έτσι, να μείνη στην Κύπρο και να εργασθή για να μπορέση ο αγαπητός του αδελφός να προχωρήση στις σπουδές του. Αρχίζει να εργάζεται στα Δημόσια Έργα. Όμως οι Άγγλοι σύντομα τον απολύουν εξ αιτίας της δραστηριότητός του στο ενωτικό δημοψήφισμα του

1950. Άεργος πια ο Αντώνης. Αλλά όχι απελπισμένος. Αυτό το αίσθημα της απόγνωσης δεν τον αφήνει ποτέ να θολώσει την ψυχή του. Κάποια ανεξερεύνητη, αλλ' ωστόσο καλή μοίρα φαίνεται ότι αφήνει κάποτε ανοιχτούς τους ορίζοντες για κείνους που προορίζονται να μεγαλουργήσουν. Έτσι, την ευκαιρία να σπουδάση στην Γυμναστική Ακαδημία του τη δίνει μια υποτροφία της ΑΕΚ Αθηνών με τα χρώματα της οποίας αγωνίζεται και διακρίνεται τελικά κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Με άριστα αποφοιτά και αποσπά τόσες διακρίσεις, που κανένας μέχρι τότε δεν τις είχε πάρει.

Στήν Ελλάδα, την μητέρα-πατρίδα, οι δρόμοι είναι ολάνοιχτοι για τον Αντώνη. Είναι σίγουρη γι' αυτόν μια μεγάλη και αποδοτική σταδιοδρομία. Και έχει γ' αυτό δελεαστικές προτάσεις. Αλλά προτιμά να γυρίση πίσω στην μικρή, στην σκλαβωμένη πατρίδα του Κύπρο που τόσο την αγαπά.

Από τα γυμνασιακά του κιόλας χρόνια, συμπλήρωμα του εαυτού του είναι ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Είναι, πράγματι, αμφίβολο αν αναπτύχθηκε ποτέ τόσο ιδανική και τόσο υποδειγματική φιλία όσο αυτή του Αντώνη Παπαδόπουλου και του Γρηγόρη Αυξεντίου. Μια καρδιά, χωρισμένη απλώς σε δυο σώματα.

Την ίδια εποχή ο Γρηγόρης συμπληρώνει τη θητεία του σαν έφεδρος ανθυπολοχαγός του Ελληνικού Στρατού και κατεβαίνει κι αυτός στο νησί. Κοινά ήταν πάντα τα όνειρα και οι πόθοι τους. Πάντα μαζί οι δυό τους. «Οι σια-

μαίοι», τους πείραζαν φιλικά οί γνωστοί τους, μια και τούς έβλεπαν πάντα αχώριστους. Έτσι τους βρίσκει και η προπαρασκευή και η έναρξη του Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Ο Αυξεντίου είχε υπό την ευθύνη του ολόκληρο τον τομέα της Αμμοχώστου και την βάση της Δεκέλειας. Σαν βοηθό και αντικαταστάτη του είχε τον Αντώνη, που ήταν ο άλλος του εαυτός. Η εμπιστοσύνη και ο ενθουσιασμός που ενέπνεε ο Γρηγόρης ήταν στοιχείο που βοήθησε αποφασιστικά στον εξοπλισμό της Οργάνωσης με ό,τι υλικό μπορούσε τότε να βρεθεί. Ο Διγενής στο «Χρονικό» του γράφει: «Αι ομάδες Λιοπετρίου, Παραλιμνίου και Αμμοχώστου προοιμηθεύθησαν σημαντικές ποσότητας εκρηκτικών υλών, ιδία δε ναρκών TNT, αματόλ και δυναμίτιδος NOBEL 80S, αι οποίαι εκάλυπτον τας ανάγκας της Οργανώσεως επί μακρόν χρόνον». Αυτό, όμως, ήταν κυρίως έργο του Αντώνη που ενέπνεε τόση πίστη στους λαθροψαράδες, τους αυτοσχέδιους βουτηχτές και τους λαθρεμπόρους των ειδών αυτών, ώστε ενώ σε ιδιώτες πουλούσαν σε ελκυστικές τιμές τα υλικά, στην Οργάνωση τα δώριζαν. «Τίποτε δεν θέλουμε, αφού είναι για την πατρίδα και την ελευθερία», του έλεγαν μετά το επίπονο και επικίνδυνο έργο της ανασύρσεως εκρηκτικών από ένα παλιό αγγλικό πολεμικό που, βυθισμένο από τον καιρό του πολέμου, σάπιζε στον βυθό έξω από την Αμμόχωστο.

Αδελφωμένους τους βρήκε η 1η Απριλίου 1955. Ο Γρηγόρης με τους άντρες του επεχείρησε τα σαμποτάζ της Δεκέ-

λειας. Ο Αντώνης, παρ' όλον ότι έγκατελείφθη σχεδόν μόνος, επεχείρησε την επίθεση εναντίον του Αγγλικού στρατοπέδου έξω από την Αμμόχωστο. Ήταν όμως γραφτό από την πρώτη μέρα ενάρξεως του Αγώνος να χωρίσουν οι δυο φίλοι και συναγωνιστές. Ο Γρηγόρης καταζητείται και βγαίνει στο κλαρί. Το βάρος της ευθύνης για την Αμμόχωστο πέφτει πια στους ώμους του Αντώνη.

Τον λυπεί ότι ο Γρηγόρης δεν είναι πια μαζί του. Αλλά αυτή η αποκοπή, όχι μόνο δεν τον λυγίζει, αντίθετα η φλόγα που κρυφόκαιε μέσα του φουντώνει και πυρπολεί πιά τα μαθητικά νειάτα και γενικά την νεολαία της Αμμοχώστου. Τυπικά αναλαμβάνει την ευθύνη της νεολαίας για να αποφύγει την ιχνηλάτηση των Άγγλων, μια που ο ευρύτερος ρόλος του ήταν αυτονόητος από τους πασίγνωστους δεσμούς και την ταύτισή του με τον Αυξεντίου. Ο Διγενής γράφει στο «ΧΡΟΝΙΚΟ» του: «Ιδιαιτέρα μέρμινα δίδεται εις την Οργάνωσιν Νεολαίας. Ο Αντώνης Παπαδόπουλος εργάζεται υπευθύνως δι' αυτήν εις Βαρώσια και εις τα Σχολεία Μέσης Παιδείας εις Λευκόνοικον, Τρίκωμον και Αιγιαλούσα». Αυτά, βεβαίως, εγνώριζεν ο Διγενής, γιατί τόση ήταν η σεμνότητα και το ήθος του Αντώνη, που δεν άφηνε να γνωσθή όλο το θαυμαστό φάσμα της πατριωτικής και αγωνιστικής προσφοράς του. Γεγονός όμως είναι ότι από τις ομάδες Νεολαίας του Αντώνη προήλθαν όλοι οι αγωνισταί των μαχητικών ομάδων. Ο ίδιος εστρατολόγησε, εγαλούχησε, εξεπαίδευσε και επάνδρωσε τις μαχητικές

ομάδες. Ο θρύλος, η αίγλη και το κύρος του δασκάλου Αντώνη προσέδωσε πια μαζική συμμετοχή της Νεολαίας, μαθητικής και μη, στον Αγώνα. Η έγνοια πια και η προσπάθεια δεν ήταν πώς να στρατολογηθούν νέοι και πώς να πυρποληθούν οι νεανικές ψυχές, αλλά πώς να συγκρατηθεί, πώς να τιθασευτεί το ηφαίστειο που κόχλαζε στα στήθια της Νεολαίας. Ξεπερνούσε κάθε πρόβλεψη η μαχητική ανταπόκριση στο μεγάλο κάλεσμα της Πατρίδας.

Χωρίς κανένα κίνδυνο ιστορικού σφάλματος η υποτιμήσεως της προσφοράς άλλων, θα μπορούσε να γραφεί ότι η ηγετική μορφή του Αντώνη, από τα πρώτα κιόλας βήματα της Οργανώσεως θεμελίωσε και προδιέγραψε την πορεία των ιστορικών, πράγματι, γεγονότων, που εσημειώθηκαν στην Αιμώχωστο, η οποία αναντίρρητα παρουσίασε ιδιαίτερη μαχητικότητα. Οι σελίδες της δράσεως της Αιμοχώστου που λάμπρυναν την ιστορία του Αγώνα, φέρουν ανεξάλειπτη την σφραγίδα της προσφοράς του Αντώνη Παπαδόπουλου.

Την επιλογή των νέων την ενεργούσε με κριτήρια αυστηρώς εθνικά και επιζητούσε ένα συνδυασμό ήθους και σεμνότητας μαζί με την μαχητικότητα και την εχεμύθεια. Έτσι, ξεφύτρωσαν ψυχωμένοι και γενναίοι αγωνιστές που έγιναν το πολύτιμο προζύμι για την μεγάλη μάζα που ακολούθησε. Τέτοια ήταν η προεργασία ώστε ο Αγώνας στην Αιμώχωστο ούτε εκάμφθη και ούτε εμειώθη η έντασή του μέχρι το τέλος. Από το καμίνι της ωραίας ψυχής του ο Αντώνης είχε μεταγγίσει τόση φλόγα στις ψυχές των μαχητών του,

που με τίποτε δεν έσβηνε, ακόμα κι όταν ακόμη αυτός βρέθηκε, αναγκαστικά, μακριά τους, τότε στο βουνό και τότε στη φυλακή.

Γράφει ο Διγενής στο «Χρονικό» του: «Τήν 23.9.1955, η επί του Κυπριακού απόφασις της Γεν. Συνελεύσεως του ΟΗΕ προεκάλεσε σφοδράν αγανάκτησιν του λαού, όστις, με την μαθητιώσαν νεολαίαν πρωτοστατούσαν, συνεκρότησε μαχητικάς διαδηλώσεις διαμαρτυρίας, αι δε αστυνομικαί και στρατιωτικαί δυνάμεις δεν κατώρθωσαν να τας διαλύσουν. Η αντίδρασις του λαού εσυνεχίσθη αυθορμήτως, εις την πόλιν και την ύπαιθρον, διά της αναρτήσεως σημαιών επί εκκλησιών, σχολείων, κτιρίων ή υψηλών δένδρων και απόκρημνων βράχων. Η γενική κινητοποίησις δυνάμεων ασφαλείας προς εξουδετέρωσιν της τοιαύτης αντιδράσεως, ουδέν κατώρθωσε». Ήταν η μοναδική ίσως φορά που οι Άγγλοι δεν μπόρεσαν να ανακόψουν αυτόν τον χείμαρρο της νεανικής και λαϊκής οργής. Όλα είχαν γίνει σύμφωνα με το σχέδιο και την κατεύθυνση του Αντώνη.

Όργανωτής και πάλι είναι ο ίδιος της μεγάλης διαδηλώσεως της 28ης Οκτωβρίου 1955, στην οποία, όπως γράφει ο Διγενής, «πολυάριθμα στρατεύματα επετέθησαν κατά των διαδηλωτών, χρησιμοποιούντα δακρυγόνους βόμβας, ρόπαλα, λόγχας και πυροβολούντα προς εκφοβισμόν».

Τον Οκτώβριο του 1955 ο Αντώνης Παπαδόπουλος εντείνει ιδιαίτερα τη δράση του και κινητοποιεί όσο μπορεί περισσότερο τις δυνάμεις του. Θέλει να προκαλέσει αντιπερισπασμό στους Άγ-

γλους που κυνηγούν, στο Μαύρο Όρος τού Πενταδάκτυλου, τον Αυξεντίου με τα παλληκάρια του. Γνώριζε ότι ο φίλος και αδελφός του Γρηγόρης διέτρεχε θανάσιμο κίνδυνο μέσα στον κλοιό χιλιάδων στρατιωτών. Και δεν μπορούσε να μείνη με δεμένα χέρια. Οργανώνει τις μεγάλες διαδηλώσεις της 3ης Νοεμβρίου 1955, είς αντιπερισπασμόν των καταδιωκτικών ερευνών κατά του Αυξεντίου. Δεν περιορίζεται όμως σ' αυτά. Σπεύδει ο ίδιος στα βουνά της Ακανθούς, στην προσπάθειά του να πάρη επαφή με την ομάδα Αυξεντίου που την καταδίωκαν οι Άγγλοι. Με δική του θέληση πήγε και μπήκε στους κλοιούς του στρατού επιχειρώντας να σώση τον θρυλικό «Ζήδρο». Συλλαμβάνεται αλλά οι Άγγλοι μη βρίσκοντας τίποτε εναντίον του, τον άφησαν ελεύθερο.

Ο Αντώνης έπρεπε να μένη στο παρασκήνιο, καλά φυλαγμένος για να μπορεί να κατευθύνη καλύτερα τον Αγώνα. Αυτό κάνουν πάντα όλοι οι ηγέτορες, και πολύ περισσότερο αυτοί που κατευθύνουν συνωμοτικές ενέργειες. Αυτό έλεγαν και οι διαταγές του Αρχηγού Διγενή, ότι δεν έπρεπε να εκτίθεται. Όμως αυτός δεν μπορούσε να μείνη αδρανής και καλά προφυλαγμένος σε ασφαλείς χώρους. Έτσι, βρισκόταν επικεφαλής σ' όλες τις παράτολμες ενέργειες του τομέα. Με την συμμετοχή του, όλοι θεωρούσαν εξασφαλισμένη την επιτυχία και της πιο δύσκολης επιχείρησης. Και υπήρξαν αρκετές τέτοιες περιπτώσεις. Οι πιο χαρακτηριστικές είναι: η καταδρομική επίθεση εναντίον του αστυνομικού σταθμού Παραλμινίου, στις 2 Σεπτεμ-

βρίου 1955, η οποία, όπως μνημονεύει ο Διγενής, έγινε υπό την αρχηγία του Αντώνη και «εξακρατηρίσθη ως η τολμηροτέρα από της ενάρξεως του αγώνος, η δε περιοχή Κοκκινοχωρίων ωνομάσθη υπό των Αρχών ως Τρίγωνο του Τρόμου». Αυτήν την παράτολμη επιχείρηση την είχε οργανώσει ο ίδιος και ήταν επικεφαλής των ανδρών της ΕΟΚΑ που επετέθησαν και κατέλαβαν τον ενόπλιως φρουρούμενο αστυνομικό σταθμό, από τον οποίο και αφαίρεσαν τον οπλισμό. Ο Αντώνης, ίνδαλμα πια των αγωνιστών, ηγείται νέας πρωτοφανούς επιχείρησης: της επιθέσεως και αφαιρέσεως από στρατιωτική αποθήκη της πιο σημαντικής ποσότητας όπλων που περιήλθε στην ΕΟΚΑ. Η επίθεση αυτή εναντίον των στρατιωτικών αποθηκών, πλάϊ στο λιμάνι της Αμμοχώστου, υπήρξε ίσως η πιο επικίνδυνη του Αγώνα, αν ληφθούν υπ' όψη τα μέτρα ασφαλείας, η θέση των αποθηκών αλλά και ο ελάχιστος χρόνος που παρήχeto για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση του εγχειρήματος. Γι' αυτούς τους λόγους ήταν και η μόνη μέχρι τότε επιχείρηση που εξετελεσθη χωρίς την έγκριση του Διγενή.

Ο Αντώνης ετόλμησε και ανέλαβε όλη την ευθύνη, γνωρίζοντας τις ρομακτικές ανάγκες της Οργανώσεως σε οπλισμό. Η λεία: 7 Μπρέν, 5 Στέν, 5 μπαζούκας και 4 όλμοι. Η σημασία του επιτεύγματος μπορεί να σταθμισθή, αν ληφθή υπ' όψη ότι η Οργάνωση μέχρι τότε δεν διέθετε παρά μόνον δύο Μπρέν, και, βέβαια, οι όλμοι και τα μπαζούκας ήσαν ολότελα άγνωστα. Ο Διγενής γράφει: «Συναπεκομίσθη σημαντικός διά την συνέχισιν του αγώνος

οπλισμός, η δέ ενέργεια αυτή κατεθορύβησε τόσο τον Κυπριακό στρατιωτικό αρχά και τον της Μέσης Ανατολής, ώστε να εξετασθή το ενδεχόμενον υπάρξεως κλιμακίου της ΕΟΚΑ δρώντος εις το Σουέζ». Επίσης είχαν εξετασθή τότε το ενδεχόμενο να είχαν εκπαιδευθή κομμάντος της ΕΟΚΑ στο εξωτερικό!

Χαρακτηριστικό του τότε πνεύματος, είναι ότι αποχωρών από τον χώρο της επιχειρήσεως ο Αντώνης άφησε σε ένα από τους φρουρούς σημείωμα με την υπογραφή ΕΟΚΑ, στο οποίο έγραψε: «Θά σας πληρώσωμεν μετά την απελευθέρωσιν».

Μαζί με τον Αντώνη Παπαδόπουλο οι αγωνιστές αισθάνονταν ότι δεν πήγαιναν σε πόλεμο, ότι δεν βάδιζαν σε θανάσιμους κινδύνους, άλλα ότι πορεύονταν σε γιορτή και πανηγύρι! Τέτοια ήταν η εμπιστοσύνη που ενέπνεε σε όλους. Ήταν πάντα πράος, ήρεμος, θετικός και λιγόλογος. Με το παράδειγμά του εξασφάλιζε την πίστη, την πειθαρχία και την τόλμη των ανδρών. Τελικά ύστερα από προδοσία συνελήφθη. Γράφει ο ίδιος σε έκθεσή του προς τον Διγενή: «Επισημανθείς υπό των δυνάμεων ασφαλείας, συνελήφθη την 23.12.1955 και οδηγήθη εις Στρατόπεδον Καραόλου μετά του Παύλου Παυλάκη. Ακολούθως μετεφέρθημεν εις τα κρατητήρια της Πύλας οπόθεν απεδράσαμεν».

Η επταήμερη κράτησή μας σε απομόνωση στον Καραόλο και η εικοσαήμερη πειστική ανάκρισή μας στην Ομορφίτα δεν τον έκαμψαν. Συνεχώς εργαζόταν για την απόδραση. Καί, στη συνέχεια, η εννιάμηνη κράτησή μας

στην Κοκκινότριμιθιά και στην Πύλα έδωσε την ευκαιρία να πνεύση άνεμος καρτερίας, περηφάνιας και ψυχικής ανάτασης. Αυτού του πνεύματος φορέας ήταν ο Αντώνης Παπαδόπουλος. Στην Πύλα γύμναζε ομαδικά τους κρατούμενους και τους προετοίμαζε, με βάση ένα πρωτότυπο σχέδιο για μαζική απόδραση την οποία όμως τελικά δεν ενέκρινε ο Διγενής.

Ήλθε όμως, η μεγάλη ώρα που τόσο περίμενε να ξεφύγει από τα χέρια των Άγγλων και να βρεθή ελεύθερος ανάμεσα στους συναγωνιστές του που πολεμούσαν τον δυνάστη και ανάμεσα στο λαό που με αίμα, δάκρυα και ιδρώτα στεκόταν μπρος στην κρίση της Ιστορίας.

... Ο Διγενής θέλοντας να δώσει στον Χάρτινγκ μια έμπρακτη απάντηση στους όρους παραδόσεως που είχε προτείνει, διέταξε αποδράσεις. Θα του έδειχνε ότι όχι μόνο οι ελεύθεροι αγωνιστές δεν παραδίδονται, αλλά και οι φυλακισμένοι δραπετεύουν μέσα από τα σίδερα και τα συρματοπλέγματα, για να συνεχίσουν την αγωνιστική προσπάθεια. Έτσι διατάσσει όπως «αντί πάσης θυσίας επιχειρηθή απόδρασις». Όμως, τα μέτρα των Άγγλων και οι συνθήκες ασφαλείας στην Πύλα απέκλειαν αυτό το ενδεχόμενο. Όποιοι σκεφτόταν ψύχραιμα και λογικά εύρισκε ότι ήταν παραφροσύνη, ότι ήταν παιγνίδι με τον θάνατο οποιοδήποτε εγχείρημα για απόδραση.

Αλλά για τον Αντώνη δεν υπήρχε τίποτε το ακατόρθωτο. Κάθε στόχος ήταν γ' αυτόν έπιτευξιμος. Αρκεί ότι υπήρχε τώρα η διαταγή του Διγενή, που μάλιστα έλεγε «έναντι πάσης

θυσίας»! Αυτή ήταν πράγματι και η δική του αγωνιστική φιλοσοφία με οποιοδήποτε κίνδυνο και οποιαδήποτε θυσία!

Έτσι στις 8 Σεπτεμβρίου 1956, μέρα της Παναγίας, επιχειρούμε για τρίτη φορά γιατί σε δυο προηγούμενες απόπειρές μας το ψαλίδι δεν έκοψε τα συρματοπλέγματα. Της Παναγίας, όλα ήρθαν δεξιά! Ο Αντώνης προπορευόμενος όπως πάντα έκοψε το συρματοπλέγμα, συρόμενοι δε με την κοιλιά, επί 65 λεπτά υπό την απειλή των φρουρών με Μπρεν, βρεθήκαμε, με τη βοήθεια της Παναγίας, έξω από τα συρματοπλέγματα αλλά εντός βολής των φρουρών την 7ην πρωινήν της 8.9.56. Αδιστάκτως ομολογώ ότι μόνο η τυφλή τόλμη του Αντώνη ωδήγησε σε τέτοιο τόλμημα.

Ο Διγενής με προκήρυξη του επαινεί το μεγάλο κατόρθωμα που έμπρακτα επιβεβαιώνει την απάντησή του προς τον στυγνό Άγγλο κυβερνήτη.

Ο Αυξεντίου ακούει από τα περήφανα βουνά του Μαχαιρά, όπου λημέριαζε, ότι ο Αντώνης του, ξέφυγε από τα κρατητήρια των Άγγλων. Τι αγαλλίαση και τι όργιο χαράς! «Ξέρετε, ρε μισκήδες, ποιον θά σας φέρω εδώ μαζί μας την άλλη εβδομάδα;» ρωτά καταχαρούμενος τους άντρες του. Εκείνοι δεν ξέρουν, μα όταν τους λέει όνομα πανηγυρίζουν κι αυτοί που τον ήξεραν αλλά και αυτοί που τον είχαν ακουστά. Θά έφερνε μαζί τους τον Αντώνη. Υπήρχε όμως μια δυσκολία. Οι επικηρυγμένοι της Αμμοχώστου έμεναν στον τομέα τους. Εκεί κρύβονταν και εκεί δρούσαν. Τώρα ο Αυξεντίου ήθελε να παρακάμψη τον κανόνα. Και έγραψε

στον «Γέρο» για έγκριση που την πήρε. Έτσι χωρίσαμε εμείς, που τους τελευταίους 20 μήνες αν μας χώριζε ο ύπνος δεν χώριζαν οι στοχασμοί και οι διαλογισμοί μας. Τον κέρδισε ο ΖΗΔΡΟΣ, εκείνος που ήτο το αρχικό δίδυμό του. Ο «ΖΗΔΡΟΣ» με τον «ΑΓΡΑΝ» όπως τον βάφτισε ο Γρηγόρης από την αρχή του αγώνος.

Μαζί πια οι δυο αδελφοποιτοί του Αγώνα! Ευτυχέστερη ανταμοιβή δεν θα υπήρξε ποτέ ούτε για τον ένα, ούτε για τον άλλο. Τα παραδειγματικά έργα τους και οι μαρτυρικές στιγμές που έζησαν, άλλα γνωστά και άλλα άγνωστα, δεν μπορούν να χωρέσουν σ' αυτό το κείμενο. Εκείνο, όμως, που δεν επιτρέπεται να κρατηθεί περισσότερο μυστικό είναι, ότι αν εκείνη την ιστορική μέρα της 3ης Μαρτίου 1957 ο Αντώνης Παπαδόπουλος δεν κατετάγη στο φωτεινό Πάνθεο των Πεσόντων, αυτό οφείλεται στο ασύλληπτο μεγαλείο του Γρηγόρη Αυξεντίου, ο οποίος επέλεξε να σηκώσει μόνος τον σταυρό της θυσίας για παραδειγματισμό. Την κρίσιμη στιγμή όταν το καταραμένο δάκτυλο της προδοσίας τεντώθηκε πάνω από το υγρό κρησφύγετο του Μαχαιρά και οι διώκτες του τους κάλεσαν να παραδοθούν, ο Αυξεντίου παραπλάνησε τον Αντώνη, ξέροντας ότι διαφορετικά δεν θα τον αποχωριζόταν. Του είπε ότι θα έκαιγε μερικά χαρτιά και θα τους ακολουθούσε. Ευθύς μόλις εξήλθαν αρχίζει να πυροβολεί. Ήταν αποφασισμένος να μείνει και να αγωνισθή μόνος του.

Το ψυχικό μαρτύριο του Αντώνη Παπαδόπουλου, μετά από αυτό, δεν υπολείπεται εκείνου του συντρόφου του.

Μ' αυτό θα ζήση και θα αποπειραθή επανειλημμένα να απαδράση από τις φυλακές όπου οδηγήθηκε κατά την καταδίκη του σε πολυετή φυλάκιση.

Έρχεται κάποτε το τέλος του Αγώνα. Εορτασμοί, δοξολογίες, υποδοχές, διθύραμβοι και εγκώμια για τον αγωνιστικό κόσμο. Μέσα σε όλα αυτά, ο Αντώνης δεν εμφανίζεται πουθενά. Μένει σεμνός, αγνός, ταπεινός και ανιδιοτελής. Επανερχεται πάλι στη δουλειά του. Γίνεται ο δάσκαλος. Προσφέρει τον αθλητή εαυτό του και στην μεταγωνιστική γενιά και φροντίζει να την πλάση με ό,τι άθλητοπρεπές και μεγάλο. Και γίνεται ένας από τους κύριους συντελεστές του Κυπριακού αθλητικού θαύματος.

Τό 1963 έρχεται η ανταρσία των Τούρκων. Η Κύπρος διατρέχει και πάλι θανάσιμο κίνδυνο. Ο Αντώνης είναι και πάλι από τους πρώτους στις αγωνιστικές επάλξεις. Συνενώνει τους χωρισμένους αγωνιστές κηρύσσοντας το ευαγγέλιο της εθνικής ενότητας. Πάνω από κάθε διαφορά - τους λέγει - στέκεται η σωτηρία της Πατρίδος. Την ημέρα στα γήπεδα, τα βράδυα ξενυκτά μέχρι να φέξη από φυλάκιο σε φυλάκιο, επιθεωρεί, εκπαιδεύει, εμπνυχώνει και στο οπίτι του ας καίγεται από πυρετό το πρώτο του παιδί και ας αγωνιά και για τους δυο η δοκιμασμένη πια στην καρτερία σύζυγός του.

Στρέφεται ύστερα με αφοσίωση και πάλι στον αθλητισμό του. Η μέχρις ανταπαρνήσεως προσφορά του αποτελεί έργο υποδειγματικό και ανεπανάληπτο. Αθλητές ενός μικρού νησιού όπως η Κύπρος, πέταξαν όχι μόνο πέρα από τα κρατικά άλλα και τα εθνικά σύ-

νορα και, όχι μόνο με τις επιδόσεις τους στους διεθνείς στίβους μέχρι και τους Ολυμπιακούς, αλλά και με το ήθος και την αρετή τους ετίμησαν τόσο την Κύπρο όσο και το Έθνος μας. Τα επιτεύγματα αυτά ασφαλώς οφείλονται σε όλη τη στρατιά των γυμναστών μας, που ακολούθησαν τον Αντώνη στη Γυμναστική Ακαδημία. Αλλά ο Αντώνης - μη το ξεχνάμε - υπήρξε ο πρώτος που με το παράδειγμα και τις αθλητικές αρετές του ενέπνευσε, με τις οργανωτικές του ικανότητες, διοργάνωσε και σαν πρώτος οδήγησε αυτή τη στρατιά των αγωνιστών του αθλητικού πνεύματος. Έτσι δημιουργήθηκε το αθλητικό θαύμα της Κύπρου, που όλοι σαν πατέρα του αναγνωρίζουν τον Αντώνη Παπαδόπουλο.

Ήταν από τις προικισμένες και ευλογημένες μορφές που σπάνια εμφανίζονται σέ ένα τόπο. Η Κύπρος και η Ελλάς πρέπει να υπερηφανεύονται. Οι νέοι πρέπει να τον έχουν σαν ιδανικό πρότυπο. Υπήρξε, πράγματι, υποδειγματική μορφή γιατί μέσα του συγκερνούσε ό,τι πιο ωραίο εξανθρωπίζει τον άνθρωπο, εξευγενίζει τον ανθρώπινο χαρακτήρα και τον ανεβάζει σε ανώτερες σφαίρες. Είναι μορφή που θά μείνη ανεξίτηλη στις συνειδήσεις όσων ευνοήθησαν από την τύχη να τον γνωρίσουν, τα δε έργα του

θα κοσμούν το αγωνιστικό και αθλητικό πάνθεον των Ελλήνων. Την πάντα γνη και φωτεινή μορφή του ας την διαφυλάξουμε και ας την μεταδώσουμε στις νέες γενεές σαν παρακαταθήκη, για ν' αξιωθή η Κύπρος να διημι άλλες τέτοιες μορφές...

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2013

Χαιρετισμός

του προέδρου των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α
Κ. ΘΑΣΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

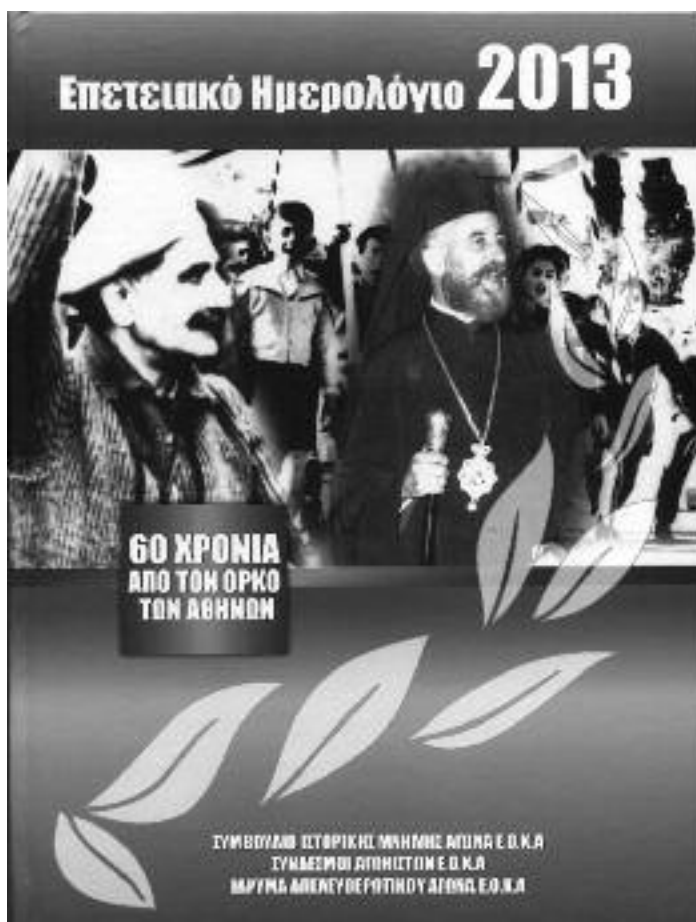
Με ιδιαίτερη χαρά δίδουμε στην κυκλοφορία το επετειακό ημερολόγιο του 2013 που εξέδωσε το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59, μαζί με τους Συνδέσμους Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-59 και το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59, το οποίο είναι αφιερωμένο στα 60 χρόνια από τον "όρκο των Αθηνών" (7 Μαρτίου 1953).

Το επετειακό αυτό ημερολόγιο είναι απόρροια μιας επίπονης, σοβαρής και εμπειριστατωμένης έρευνας που οφείλεται στον ζήλο των συναγωνιστών μας Ευθυμίου - Μίμη Βασιλείου και Ανδρέα Μαϊμαρίδη, οι οποίοι εργάστηκαν αφιλοκερδώς και με ιδιαίτερη φροντίδα και επιμέλεια, για να μας παρουσιάσουν την αξιολογή αυτή έκδοση.

Είμαι βέβαιος ότι θα σας φανεί χρήσιμο και θα σας θυμίζει καθημερινά κάθε στιγμή του ανεπανάληπτου Αγώνα μας για λευτεριά και Ένωση με την

Ελλάδα, θα ζωντανεύει το μεγαλείο του λαού μας και θα κρατά αγέραστη τη θύμηση των ηρώων και των μαρτύρων του 55-59.

Σας ευχόμαστε ευτυχισμένο το νέο έτος και είτε ο θεός να μας αξιώσει να δούμε την Κύπρο μας ελεύθερη, χωρίς ξένα στρατεύματα και εποίκους.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2013

Χαιρετισμός

του Προέδρου του Ιδρύματος Απελευθερωτικού
Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α

Κ. ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Όταν στις 15 Ιανουαρίου 1950, διά του υπό την Εθναρχούσα Εκκλησία Δημοψηφίσματος, ο Ελληνικός Κυπριακός λαός, εξέφραξε τον διακαή του πόθο για ένωση με την μάνα Ελλάδα, ανέθεσε ουσιαστικά την υλοποίηση του αγώνα του σε αυτήν.

Μάταια ο Μητροπολίτης Κυρηναίας Κυπριανός περιέφερε τους αιώνιους πόθους του Κυπριακού ελληνισμού για εθνική αποκατάσταση, κλεισμένους στις δελτους του ενωτικού δημοψηφίσματος στις αυλές των δυνατών της Ευρώπης και της Αμερικής για αναγνώριση και βοήθεια. Τότε ακόμη η αγγλική διπλωματία βραχυκύκλωνε και επέβαλλε τη βούλησή της, όχι μόνο στις μικρές και αδύναμες νέες και παλαιές χώρες, μέλη των Ηνωμένων Εθνών, αλλά κηδεμόνευε και καθοδηγούσε υπούλως ακόμη και αυτή την Αμερικανική εξωτερική πολιτική.

Μέσα σε αυτό το παγκόσμιο εχθρικό πολιτικό κλίμα αναγκαζόταν η Κυπριακή ηγεσία και η Ελληνική Κυβέρνηση να πολιτεύονται και να προσπαθούν να εξασφαλίσουν μίαν, ασαφή έστω, απόφαση των Ηνωμένων εθνών

υπέρ του παναθρώπινου δικαιώματος του κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση.

Μέσα σε αυτή τη δίνη των παγκόσμιων οργανισμών που ήσαν υπό τη καθοδήγηση και την επιρροή της Αγγλικής διπλωματίας κατά πρώτο και της Αμερικής κατά δεύτερο και των ανεπιτυχών αποτελεσμάτων των προσπαθειών προς την πλευρά των Ηνωμένων Εθνών και της κατευθείαν απόρριψης από τους Ήντεν, Μακμίλλαν και Χόπκινσον του αιτήματος της Ελλάδος για συζήτηση μεταξύ των δύο χωρών του προβλήματος της Κύπρου, ωρίμασε η ιδέα στην Κυπριακή ηγεσία και σε μια ομάδα φωτισμένων συνεργατών του Μακαρισιτάτου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ', για τη δημιουργία ένοπλης επαναστατικής οργάνωσης, που σκοπό θα είχε την απελευθέρωση της Κύπρου από τον Αγγλικό αποικιακό ζυγό.

Στις 7 Μαρτίου 1953 η Ομάδα, γνωστή ως ομάδα των 12, συνήλθε στην Αθήνα υπό την Προεδρία του Αρχιεπισκόπου Κύπρου και ορκίστηκε στο ιερό Ευαγγέλιο τον ιερό όρκο.

Από τότε αυτή η ομάδα, συνειδητά και άοκνα εργάστηκε, δημιούργησε τους πρώτους πυρήνες και κατάφερε να εμπλέξει άνδρες ικανούς και εχέμυθους για εξασφάλιση υλικού, εκπαίδευσης ανδρών και προώθησής τους στην Κύπρο. Αποκαλυπτόμεθα σήμερα, 60 χρόνια από την ημέρα του όρκου τους και μμνησκόμενοι του έργου τους, τους ευχαριστούμε και τους τιμούμε. Εμείς οι Αγωνιστές της ΕΟΚΑ και ολό-

κληρος ο Κυπριακός λαός τους ευγνωμονούμε γιατί είχαν την φαινή ιδέα της Οργάνωσης, η οποία με τον Αγώνα της μας ελευθέρωσε. Αναμένουμε ταυτόχρονα, όπως η Κυπριακή πολιτεία, η οποία είναι το γέννημα της Οργάνωσης, αποδώσει έμπρακτα την ευγνωμοσύνη της και τιμήσει όπως αξίζει τους 12 αυτούς πρωτεργάτες και προάγγελους της Κυπριακής Ελευθερίας.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2013

Χαιρετισμός

του Προέδρου του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης
Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α
κ. ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΓΙΑΤΖΗ

Πρώτιστον καθήκον και μέλημα του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59 ήτο και είναι η διατήρηση και η τόνωση της μνήμης του Αγώνα 55-59 και η συνεχής υπενθύμιση ότι η Κυπριακή Δημοκρατία ανέτειλε μέσα από τους Αγώνες και τις θυσίες των αγνών αγωνιστών και ηρωομαρτύρων της εποχής εκείνης, που εφώτισαν τον ηρωϊκόν δρόμον της ελευθερίας της Κύπρου και την απαλλαγήν της από τους Άγγλους αποικιοκράτες.

Έτσι, παρά την πρωτάκουστη κρίση και λιτότητα που μαστίζει σήμερα το κράτος μας και παρά το ψαλίδισμα του προϋπολογισμού μας, πέραν του 1/3, εντούτοις για λόγους καθαρώς εθνικής μνήμης καταλήξαμε ως ΣΙΜΑΕ ότι πρέπει να προχωρήσουμε στην ετοιμασία του παρόντος επετειακού ημερολογίου, για να ΘΥΜΙΖΕΙ σ' όλους επετειακά τα συμβάντα από το 1953 έως το 1959, τον θρυλικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α και τις ΘΥΣΙΕΣ των αγωνιστών της. Έπαινος αξίζει και στους συναγωνιστές Ευθύμιον (Μίμη) Βασιλείου και Ανδρέα Μαϊμαρίδη, για την ετοιμασία του παρόντος ημερολογίου. Συμπληρώνονται φέτος 60 χρόνια από την ιστορική ημέρα της 7ης Μαρτίου

1953, οπότε 12 μέλη της επιτροπής Αγώνος συγκεντρώθηκαν στο σπίτι του καθηγητή της θεολογίας Γεράσιμου Κονιδάρη και έδωσαν όρκον για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Εξ αυτών 5 ήσαν Κύπριοι και 7 Έλληνες. Πρόεδρος ορίστηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ'.

Σ' αυτή την ημερομηνία αφιερώνεται το παρόν φετεινό επετειακό ημερολόγιο, ως και στους 12 αυτούς πρωτεργάτες του Εθνικού μας Αγώνα.

Το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59, αναγνωρίζοντας τη σημασία της αιώνιας τόνωσης της μνήμης, προσφέρει το επετειακό ημερολόγιο τούτο, μαζί με τους λοιπούς Συνδέσμους Αγωνιστών, στον κυπριακό λαό με την ευκαιρία των 60 χρόνων από τους πρωτεργάτες του όρκου της Ε.Ο.Κ.Α για ένωση της νήσου μας με την πατρίδα Ελλάδα. Πάντοτε Ελληνολάτρες και πάντοτε με έντονο εθνικό αδελφικό πόθο για τον Ελληνισμό και πάντοτε με την ολόψυχη ευχή σύντομα ο Ελληνισμός να ξεπεράσει τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει και να επανεύρει την εθνική του αξιοπρέπεια και ευημερία.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ «ΥΜΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Από το «Σπίτι της Κύπρου» στην Αθήνα

Πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαΐου στο «Σπίτι της Κύπρου», η παρουσίαση του βιβλίου του Ανδρέα Αγγελόπουλου, που τιτλοφορείται «Υμνος Ελευθερίας», με τον διευκρινιστικό υπότιτλο Μνήμες Ανδρέα Αγγελόπουλου από τον Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959 και η συμβολή του στη διατήρηση της ιστορικής του μνήμης, το οποίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Επιφανίου. Ο Πρόεδρος των Συνδέσμων Αγωνιστών ΕΟΚΑ 1955-1959, κ. Θάσος Σοφοκλέους, αναφέρθηκε στη βαρυσήμαντη και πολυδιάστατη συμβολή του Ανδρέα Αγγελόπουλου στον Απελευθερωτικό Αγώνα, αλλά και στις συνεχείς και άοκνες προσπάθειές του για τη συντήρηση της ιστορικής του μνήμης, για την εμπέδωση των ιδανικών του και για την εξυπηρέτηση των ίδιων των αγωνιστών. Ο Ανδρέας Αγγελόπουλος δεν είναι μόνον εθνικός αγωνιστής, είναι και κοινωνικός αγωνιστής, και η όλη του προσφορά έως τώρα είναι πραγματικά άξια επαίνου και εκτίμησης και θαυμασμού, ανέφερε χαρακτηριστικά στον δικό του χαιρετισμό, εκ μέρους της Επιτροπής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για την

Κύπρο, ο Αναπληρωτής Καθηγητής Γλωσσολογίας κ. Παναγιώτης Κοντός. Χαιρετισμό απηύθυνε και ο Πρόεδρος της Κύπρου στην Αθήνα κ. Ιωσήφ Ιωσήφ.

Για το βιβλίο μίλησε ο Ομότιμος Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ανδρέας Βοσκός.

Όπως ανακοίνωσε ο κ. Αγγελόπουλος, τα καθαρά κέρδη των εσόδων του βιβλίου θα δοθούν υπέρ των αναγκών του Μελάθρου Αγωνιστών, του οποίου είναι ιδρυτικό μέλος και από το 1995 υπηρετεί ως Πρόεδρος. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης προβλήθηκε βίντεο που παρουσιάζει τη συνολική προσφορά και την πολυδιάστατη αγωνιστική και κοινωνική δράση του Ανδρέα Αγγελόπουλου.

Η όλη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας & Πολιτισμού της Κύπρου.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ D.P. 743

Παρουσίαση του βιβλίου του Ρένου Λυσιώτη

Από την «ΑΛΗΘΕΙΑ» 24/10/2013

Ο Ρένος Λυσιώτης μιλά στην πρώτη παρουσίαση του βιβλίου του στη Δημοσιογραφική Εστία στη Λευκωσία.

Σε κλίμα συγκίνησης πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 23 Σεπτεμβρίου 2013, στο «Σπίτι της Κύπρου», η παρουσίαση του νέου βιβλίου του Ρένου Λυσιώτη με τίτλο «Το Ημερολόγιο του D.P. 743». Πρόκειται για το ημερολόγιο που κρυφά κρατούσε ο συγγραφέας σε όλη την περίοδο της κράτησής του από τους Άγγλους στα κολαστήρια της Ομορφίτας, της Πύλας, της Κοκκινοτριμιθιάς και του Πυροίου. Τον τιμημένο αγωνιστή, αλλά και τους πολλούς παρευρισκομένους που τον τίμησαν με την παρουσία τους καλωσόρισε στο

«Σπίτι της Κύπρου» η Λειτουργός κ. Μαρία Ραγιά.

ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ. Η εκδήλωση ξεκίνησε με τον χαιρετισμό του Πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Φαίδωνα Αναστασίου, ο οποίος απέτισε φόρο τιμής και εξέφρασε βαθιά ευγνωμοσύνη προς όλους τους αγωνιστές του Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α. '55-'59, οι οποίοι έπραξαν στο ακέραιο το καθήκον τους προς την πατρίδα. Χαιρετισμό απηύθυνε, επίσης, ο φιλόλογος, Ανώτερος Λέκτωρ στο Πανεπιστήμιο Frederick, δρ Γιώργος Κιτρομηλίδης, ο οποίος χαρακτήρισε το βιβλίο ως ύμνο προς την ελευθερία. Όπως είπε, χαρακτηριστικά, ο Ρένος Λυσιώτης μάς μεταφέρει ζωντανά και παραστατικά, με ένα μοναδικό, γλαφυρό, συναρπαστικό τρόπο σε εκείνα τα ηρωικά, ανεπανάληπτα χρόνια του επικού μεγαλείου του υπέροχου αγώνα και μας καταθέτει με γνησιότητα την ψυχή του, τη δική του μαρτυρία, ολόκληρο το είναι του.

«ΜΝΗΜΕΙΟ». Για το βιβλίο μίλησε ο Επίτιμος Καθηγητής, πρώην υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, κ. Ουράνιος Ιωαννίδης, ο οποίος με ευσύνοπτο και εύληπτο τρόπο, παρουσίασε, παραθέτοντας χαρακτηριστικές

ενότιες και αποσπάσματα, τη βασική δομή του βιβλίου, προσφέροντας μια αντιπροσωπευτική εικόνα του περιεχομένου του. Το ημερολόγιο του Ρένου Λυσιώτη, του D.P. 743, όπως ανέφερε ο κ. Ιωαννίδης, δεν είναι ημερολόγιο της ζωής του. Είναι ημερολόγιο-μνημείο των κρατητηρίων του επικού εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα.

«ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ». Παίρνοντας τον λόγο, ο κ. Λυσιώτης αναφέρθηκε στις συνθήκες συγγραφής και διάσωσης του ημερολογίου του και ευχαρίστησε τους συντελεστές της εκδήλωσης, αλλά και όλους τους παρευρισκομένους. Όπως

είπε συγκινημένος, εγώ είμαι μόνο ένας από τους τρεις χιλιάδες τόσους κρατούμενους των Εγγλέζικων στρατοπέδων συγκέντρωσης, ένας από τους ομήρους που ποτέ δεν λύγισαν και στάθηκαν ορθοί κι ανίκητοι. Στέκομαι περήφανος μπροστά σας. Πρόσφερα ό,τι μπορούσα. Προσφέρω ακόμα ό,τι μπορώ. Την παρουσίαση συντόνισε ο ζωγράφος κ. Δημήτρης Αληθινός. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου.

Κρατηγία

Τιμητική Εκδήλωση
 ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΕΩΣ
 ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΜΑΡΑΘΕΥΤΗ

Από τη Σύνταξη

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαΐου ε.ε. εκδήλωση προς τιμή του Ιδρυτού και Επίτιμου Προέδρου του Ομίλου Πνευματικής Ανανέωσης καθηγητού κ. Μιχαλάκη Μαραθεύτη, ενώπιον πλήθους επισήμων και άλλων προσκεκλημένων, εκτιμητών του έργου του.

Μέσα σε ατμόσφαιρα φιλολογικής και φιλοσοφικής έξαρσης και πνευματικής ανάτασης χαιρέτησαν το έργο του τιμωμένου η Καθηγήτρια και Πρόεδρος του Ο.Π.Α κ. Μαίρη Κουσελίνη, ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος και ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κυριάκος Κενεβέζος. Έγιναν πολύ υψηλού επιπέδου εισηγήσεις από την Καθηγήτρια Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου κ. Έλενα Θεοδοροπούλου και τη Φιλολόγο-Λογοτέχνίδα κ. Τζένη Κωνσταντινίδου. Επίκεντρο της όλης εκδήλωσης ήταν «το Άτομο στο Πρόσωπο» προσφιλές φιλοσοφικό θέμα επί

του οποίου ενδιέτριψε ιδιαίτερα ο κ. Μιχαλάκης Μαραθεύτης. Ανεγνώσθησαν αποσπάσματα από το έργο του τιμωμένου, του επεδόθη τιμητική αναμνηστική πλακέτα και η όλη εκδήλωση έκλεισε με αντιφώνηση του κ. Μαραθεύτη.

1η Απριλίου 2013 στο Μαρί

Απονομή πλακετών στους συγγενείς των θανόντων αγωνιστών της επαρχίας Αμ/στου από την κοινότητα Μαρί.

*Ο Τομεάρχης Ορεινής Ανδρέας Σείττανης απονέμει
πλακέτα σε συγγενή θανόντος συναγωνιστή μας.*

ΣΤΟ ΑΥΞΕΝΤΕΙΟ

22 Σεπτεμβρίου 2013

Ομιλία Θάσου Σοφοκλέους

Με συγκίνηση και συναισθηματική φόρτιση πατούμε σήμερα τα ιερά χώματα στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας, τα ποτισμένα με αίμα και δάκρυα και τα σπαρμένα από τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά.

Υποκλινόμαστε ευλαβικά και εκφράζουμε τον θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη μας στους ηρωικούς υπερασπιστές της ματωμένης αυτής γης. Μνημονεύουμε και τιμούμε τους ηρωικούς νεκρούς, που άφησαν τα κόκαλά τους υπερασπιζόμενοι τα σύνορα του ελληνικού κράτους.

Με χαρά ξεχωριστή βρισκόμαστε σήμερα μαζί σας, για να σας εκφράσουμε την αγάπη μας, και να σας μεταφέ-

ρουμε τον αδελφικό χαιρετισμό της μαχόμενης Κύπρου.

Ακατάλυτοι και προαιώνιοι δεσμοί συνδέουν την Ελλάδα και την Κύπρο. Δεσμοί αίματος, χαρές και λύπες. Επιτυχίες και αποτυχίες. Οι Έλληνες της Κύπρου δια μέσου των αιώνων, έχουν στραμμένο το βλέμμα τους προς τον Παρθενώνα, και βιώνουν τον Ελληνικό Πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα της Μητροπολιτικής Ελλάδος. Με την καρδιά γεμάτη Ελλάδα πορεύτηκαν και πορεύονται με στόχο και σκοπό την ενσωμάτωση του νησιού στον εθνικό κορμό. Δήλωσαν παρόν σ' όλους τους Αγώνες της Ελλάδος. Στην Επανάσταση του 21, στους Βαλκανι-

κούς Πολέμους, στον πόλεμο του 40. Πολλοί Κύπριοι έχυσαν το αίμα τους και άφησαν τα κόκκαλά τους στα ιερά χώματα της Ελλάδας. Αγέραστες οι μνήμες κυβερνούν τον νου και τις καρδιές μας, κατευθύνουν τις πράξεις μας και μας κρατούν άρριχτα δεμένους σαν Έθνος.

Βρισκόμαστε εδώ σήμερα, ταπεινοί προσκυνητές από καθήκον και χρέος, να μνημονεύσουμε, να τιμήσουμε και να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας και τις ευχαριστίες μας για τις τιμές και την αγάπη σας προς τον μεγάλο μας ήρωα, τον καπετάν Ζήδρo, τον μοναχογιό της Λύσης, τον Σταυραετό του Μαχαιρά, τον γιό του Πιερή και της Αντωνούς, τον Γρηγόρη Αυξεντίου, που έγραψε με τη θυσία του την πιο λαμπρή σελίδα της Κυπριακής επανά-

στασης και φώτισε με το σώμα του, λαμπάδα ακριβή, το εικόνισμα της Παναγιάς.

Ο Μέγας ιστορικός Θουκυδίδης γράφει επιγραμματικά: «Άθλα γάρ οἷς κείται αρετῆς μέγιστα, τοῖσδε ἀρίστοι πολῖτες πολιτεύουσι». «Εκεί όπου βραβεύουν την αρετή εκεί κατοικούν ἀρίστοι πολῖτες». Τα λακωνικά αυτά λόγια του Θουκυδίδη ανταποκρίνονται επάξια στην κοινότητά σας και ιδιαίτερα στους πρωτεργάτες αυτής της καθόλα εθνικής στάσης και συμπεριφοράς προς τον αξέχαστο και αθάνατο Γρηγόρη Αυξεντίου και προς ολόκληρο τον Κυπριακό λαό.

Την ώρα τούτη, που οι κτύποι της καρδιάς μας σμίγουν με τις δικές σας, νιώθουμε έντονη την ανάγκη να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας και τις

άπειρες ευχαριστίες μας για τις τιμές που με πράξεις έχετε εκδηλώσει προς τον μεγάλο μας ήρωα Γρηγόρη Αυξεντίου.

Στις Αρχές της περιοχής σας, στον δήμο, στα οργανωμένα σύνολα, στα σωματεία, στις οργανώσεις, στην Ένωση Κυπρίων Ελλάδος, στον σύλλογο Κυπρίων Ξάνθης, στους πρωτεργάτες και ιδιαίτερα στην πρόεδρο κυρία Ελένη Χατζηγεωργίου, που είχαν την έμπνευση και έκαναν πράξη με μια σειρά από έργα μνήμης και τιμής προς τον ήρωα του Κυπριακού έπους Γρηγόρη Αυξεντίου και προς τους αγνοούμενούς μας. Τη μετονομασία δηλαδή του χωριού Κατράμιο σε Αυξέντειο, τη δημιουργία του Μουσείου Αυξεντίου, το άγαλμα του ήρωα, τη δημιουργία του άλσους αγνοουμένων και τη δενδροφύτευση 1619 δένδρων όσος και ο αριθμός των αγνοουμένων Κυπρίων μετά τη βάρβαρη Τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Ελληνίδες και Έλληνες της βόρειας εσχатиάς του Ελληνισμού, εσείς που παραμένετε άγρυπνοι φρουροί του πάτριου εδάφους που πότισαν με αίμα και δάκρυα γενεές Ελλήνων, σάς καμαρώνουμε και σάς θαυμάζουμε και εκφράζουμε την αμέριστη συμπαράστασή μας στο όλο σας έργο.

Όπως είναι γνωστό η Ε.Ο.Κ.Α αγωνίστηκε με πρωτόγονα μέσα, χωρίς όπλα και πυρομαχικά με μόνα όπλα την πίστη και τη δύναμη της ψυχής και νίκησε μια πανίσχυρη αυτοκρατορία. Όμως δυστυχώς, νικηθήκαμε στον διπλωματικό τομέα. Μας νίκησαν τα συμφέροντα των μεγάλων και τα πολλά λάθη μας, με αποτέλεσμα να δώ-

σουμε το δικαίωμα στον προαιώνιο εχθρό του Ελληνισμού την Τουρκία να κάμει εισβολή και να κατέχει το 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κάτω από αυτά τα τραγικά δεδομένα για τον αγωνιζόμενο λαό μας ξέσπασε τον τελευταίο καιρό μεγάλη οικονομική κρίση. Οδηγήσαμε το νησί μας σε χρεοκοπία με απρόβλεπτες εξελίξεις. Όμως όπως ο λαός μας άντεξε στο παρελθόν πολύ πιο αντίξοες συνθήκες, όπως αντέξαμε την επανάσταση του 1955 με όλα τα παρεπόμενα, όπως αντέξαμε τη βάρβαρη εισβολή και την καταστροφή, έτσι θα αντέξουμε και σήμερα. Θα νικήσουμε τις δυσκολίες και θα ξαναβρούμε τον εαυτό μας.

.....
Στην Κύπρο, δυστυχώς, εκτός από το οικονομικό πρόβλημα όπως είναι γνωστό, το μεγάλο μας πρόβλημα είναι το Εθνικό. Σήμερα βρισκόμαστε υπό την πίεση της Τουρκίας η οποία κρατά με τη βία και με τη δύναμη των όπλων το 37% του εδάφους μας και κλιμακώνει και μεθοδεύει λύσεις απαράδεκτες. Προσπαθεί να αλλοιώσει τον δημογραφικό χαρακτήρα των κατεχομένων με την εισαγωγή εποίκων από την Τουρκία, καταστρέφει την εθνική μας κληρονομιά, μαγαρίζει τα ιερά και τα όσιά μας, τις εκκλησίες μας και τα μνημεία μας και προσπαθεί να δώσει Τουρκικό χαρακτήρα σ' όλα τα κατεχόμενα, αλλάζοντας τα τοπωνύμια και καταστρέφοντας ό,τι θυμίζει Ελληνισμό.

Όμως εμείς δεν θα αναγνωρίσουμε τα τετελεσμένα, θα αντιδράσουμε και θα διεκδικήσουμε τα δικά μας. Θα διώξουμε τα τουρκικά στρατεύματα κατο-

χής και όλους τους εποίκους και θα επαναφέρουμε την ευτυχία στη γη των πατέρων μας. Η ιστορία των Ελλήνων ξεκινά πριν 4000 χρόνια.

Όπως είναι γνωστό τετρακόσια χρόνια στέναζαν οι Έλληνες κάτω από την Οθωμανική αυτοκρατορία. Όμως δεν έχασαν ουδ' επί στιγμήν τον προσανατολισμό τους. Κρατήθηκαν πιστοί στις ρίζες τους, στα ήθη και στα έθιμά τους, διατήρησαν τη θρησκεία τους και παρέμειναν πιστοί στον Θεό. Τετρακόσια χρόνια, η πίστη και η ελπίδα παρέμειναν άσβεστα μέχρι την ευλογημένη μέρα του ξεσηκωμού. Και νίκησαν με την δύναμη της ψυχής. Ελληνίδες και Έλληνες σας απευθύνουμε χαιρετισμό ελπίδας και αισιοδοξίας. Θα παραμείνουμε σταθεροί και αμετακίνητοι στο πνεύμα του Αυξεντίου, που είναι το αθάνατο πνεύμα όλων των Ελλήνων.

↑ **Ανταλλαγή αναμνηστικών πλακών μεταξύ του Προέδρου μας και του Δημάρχου Αβδήρων Ξάνθης.**

← **Ο Πρόεδρος κ. Θάσος Σοφοκλέους επιδίδει στην κ. Ελένη Χατζηγεωργίου, Πρόεδρο της Ένωσης Κυπρίων Ξάνθης, αναμνηστική πλακέτα.**

**Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ
ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ !**

22.9.2013

«Αυξέντειο» Νομού Ξάνθης

Χαιρετισμός
Κυριάκου Γρηγορά

Κύριε Δήμαρχε Αβδήρων

Κυρία Πρόεδρε του Συλλόγου Κυπρίων Νομού Ξάνθης

Κύριε Πρόεδρε των Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-59,

Είμαι με πολλή συγκίνηση που απευθύνομαι σήμερα στους αδελφούς κατοίκους του χωριού Αυξέντειο. Σας χαιρετώ εκ μέρους όλων.

Ο Σύνδεσμος Πολιτικών Καταδίκων Ε.Ο.Κ.Α 1955-59 αποφάσισε σε σχετική συνεδρίαση του προ πολλού και

έβαλε στόχο να γίνει μια επίσκεψη στο χωριό Αυξέντειο του Νομού Ξάνθης με σκοπό ν' αποτίσουμε φόρο τιμής στον ήρωα Γρηγόρη Αυξεντίου καταθέτοντας ένα στεφάνι στο Ηρώο που η αγάπη των αδελφών κατοίκων του Αυξέντειου τοποθέτησε στη πλατεία του χωριού.

Επίσης για να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας προς εκείνους τους ανθρώπους που συνέλαβαν και υλοποίησαν την αλλαγή του ονόματος του χωριού από «Νέον Κατράμιον» σε Αυξέντιο. Αυτό που έκαναν είναι πολύ μεγάλο. Είναι φοβερό. Δύο ήρωες διαφορετικών εποχών ο Γρηγόρης Αυξεντίου της Ε.Ο.Κ.Α και ο Διονύσιος Καρδιανός που έπεσε παρά το χωριό Λύση στους Περσικούς Πολέμους, έγιναν η αιτία να αδελφοποιηθούν Κύπρος και Θράκη. Και οι δύο ήρωες πολέμησαν και έπεσαν για την ελευθερία της Κύπρου. Τους ευγνωμονούμε.

Τελειώνοντας θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μας προς τον Πρόεδρο

των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-59 που αγάλιασε τη προσπάθεια μας και την έθεσε κάτω από την προστασία των Συνδέσμων και γι' αυτό τούτη τη στιγμή βρισκόμαστε εδώ μαζί σας σαν Σύνδεσμοι Αγωνιστών.

Δεν θα παραλείψω επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μας στη καν Ελένη Χ' Γεωργίου Πρόεδρον του Συλλόγου Κυπρίων Νομού Ξάνθης, γιατί χωρίς τη βοήθεια και τη συμπαράστασή της πιθανόν να μην ολοκληρώναμε τη προσπάθειά μας αυτή.

Κλείνω τον χαιρετισμό μου μ' ένα στίχο απ' τον «Δωδεκάλογο του Γύφτου».

Του Κωστή Παλαμά

**Κι' αν πέσαμε σε πέσιμο πρωτάκουστο
και σε γκρεμό κατρακυλήσαμε
που πιο βαθύ φυλή δεν είδε ως τώρα,
είναι γιατί με του καιρού το πλήρωμα,
όμοια βαθύ έν' ανέβασμα μας μέλλεται
προς ύψη ουρανοφόρα**

Σας ευχαριστώ κι' εύχομαι κάθε καλό στους αδελφούς κατοίκους του Αυξέν-

τιου, και σ' όλους τους Κυπρίους που βρίσκονται στον Νομό Ξάνθης.

Η ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Του Ζαχαρία Παναγίδη

Η Ένωση Αγονιστών Αμμοχώστου διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «Η Αμμόχωστος στον Αγώνα της ΕΟΚΑ» στην αίθουσα εκδηλώσεων της ΣΕΚ Λάρνακος.

Στην ημερίδα μίλησαν αγωνιστές οι οποίοι περιέγραψαν με πολύ γλαφυρό τρόπο περιστατικά που έζησαν οι ίδιοι.

Την έναρξη των εργασιών της ημερίδας άνοιξε ο Πρόεδρος της Ένωσης Αγονιστών Αμμοχώστου ΕΟΚΑ 55-59 αγωνιστής Ζαχαρίας Παναγίδης και στη συνέχεια μίλησαν οι ακόλουθοι αγωνι-

στές:

Χαιρετισμό απηύθυναν ο Δήμαρχος Λάρνακας κ. Ανδρέας Λουρουτζιάτης και ο Πρόεδρος των Συνδέσμων Αγονιστών ΕΟΚΑ 55-59 κ. Θάσος Σοφοκλέους.

Ακολούθησαν ζωντανές αφηγήσεις από τους πιο κάτω Αγωνιστές:

1. Κώστας Φάττας: «Η Αμμόχωστος στα χρόνια της ΕΟΚΑ»
2. Σπύρος Στέφου: «Η δράση της ΕΟΚΑ στο λιμάνι της Αμμοχώστου»
3. Φώτος Παπαδόπουλος: «Η οργά-

Ο Πρόεδρος κ. Ζαχαρίας Παναγίδης κηρύσσει την έναρξη των εργασιών της ημερίδας.

νωση των ομάδων της ΕΟΚΑ στην πόλη της Αμμοχώστου και η λειτουργία τους»

4. Γιώργος Σκοτεινός: «Η επίθεση ανδρών της ΕΟΚΑ εναντίον του Αστυνομικού Σταθμού Γιαλούσας»

Επίσης μίλησαν και δυο παιδιά απόγονοι αγωνιστών της ΕΟΚΑ:

1. Ανδρέας Χατζηλουκάς του Τμήματος Απογόνων της Ένωσης Αγωνιστών Αμμοχώστου «Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ και οι σημερινοί νέοι του Συλλόγου «Ανόρθωσις» Αμμοχώστου.

2. Θεοδόσης Χατζηβασιλείου του Τμήματος Απογόνων της Ένωσης Αγωνιστών Αμμοχώστου «Τραγούδια της ΕΟΚΑ»

Αγωνιστές παρακολουθούν την εκδήλωση.

Το Λιμάνι της Αμμοχώστου στις Φλόγες

Ομιλία

**του Ομαδάρχη της ΕΟΚΑ με το ψευδώνυμο ΤΟΜΠΑΖΗΣ,
Σπύρου Στέφου, στην Ημερίδα της Ένωσης Αγωνιστών
Αμμοχώστου 1955-1959 με θέμα “Η Αμμόχωστος στον
ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ”**

Ήταν Δευτέρα της Καθαράς, κοντά στο τέλος του Μάρτη του 1955. Πολλοί φίλοι μαζευτήκαμε στο σπίτι του Παύλου Παυλάκη για να «κόψουμε τη μούττη της Σαρακοστής». Ο Παυλάκης, ο αδελφός του Ίκκος, ο Αντώνης Παπαδόπουλος, ο Χριστόδουλος Παρλάς, ο Φώτης Παπαθωμάς, ο υποφαινόμενος και άλλοι, μεταξύ των οποίων και ένας ξένος που δεν τον γνώριζα. Όταν άρχισε το γλέντι, μου τον σύστησαν. Γρηγόρη τον έλεγαν. Πρόσεξα σε εκείνη τη συνάντηση, πως όλοι, σχεδόν, οι άλλοι, κάτι έλεγαν μεταξύ τους που δεν ήθελαν να το ακούσω εγώ. Ο Παυλάκης και ο ξένος, μάς εγκατέλειπαν πολλές φορές και μιλούσαν μόνοι τους μακριά από όλους μας. Δεν έδωσα όμως καμιά σημασία τότε.

Λίγες μέρες μετά, την 1η Απριλίου, αρχίζει ο Αγώνας της ΕΟΚΑ. Βόμβες, πυροβολισμοί, ενέδρες, δολιοφθορές. Ο κόσμος ανάστατος. Ο εθνικός ενθουσιασμός στο κατακόρυφο. Δεν είναι δυνατόν, λέω στον εαυτό μου, να συμβαίνουν όλα αυτά και εγώ να είμαι απ' έξω. Πρέπει να βρω ποιοί κρύβονται πίσω από όλα αυτά. Δεν γίνεται να παρμένω έξω απ' αυτό τον γενικό ξεση-

κωμό.

Πέρασα τον Απρίλη και τον Μάη παρακολουθώντας και προσπαθώντας να βρω τη μυστική είσοδο στην ΕΟΚΑ και, προ παντός, αυτόν που θα μου την άνοιγε. Οι κολλητοί μου, ο Παρλάς και ο Παπαθωμάς, που τους ενοχλούσα συνεχώς, αρνούνταν κατηγορηματικά πως ήταν μέλη της ΕΟΚΑ.

Μέχρι τις αρχές Ιουνίου παρακολουθούσα και αγωνιούσα. Το θεωρούσα πολύ υποτιμητικό να διεξάγεται αγώνας για την ελευθερία της Πατρίδας μου και εγώ να είμαι εκτός. Κοντά στα μέσα Ιουνίου ορισμένα γεγονότα εφώτισαν το μέχρι τότε απόλυτο σκοτάδι. Τα γεγονότα άρχισαν να συνδέονται μεταξύ τους. Ο ξένος που γνώρισα σαν Γρηγόρη στο σπίτι του Παυλάκη ήταν ο θρυλικός ήρωας της ΕΟΚΑ Γρηγόρης Αυξεντίου. Όλα ταίριαζαν γάντι και συνηγορούσαν πως ορθά υποψιαζόμουν πως οι φίλοι μου ήταν όλοι αναμειγμένοι. Ξαναμίλησα με τον Παρλά και τον Παπαθωμά, με σιγουριά και λίγη φοβέρα αυτή τη φορά.

Δεν αντέδρασαν αρνητικά αυτή τη φορά, αλλά ούτε και μου έδωσαν καμιά υπόσχεση. Σε λίγες ημέρες όμως, με φώναξε ο Πανίκκος Γιωρκάτζης, ο

οποίος μετά τον Αγώνα μου βάφτισε την πρώτη μου κόρη, και με όρκισε στο Ιερό Ευαγγέλιο, δίνοντάς μου παράλληλα και τη μεγαλύτερη χαρά και υπερηφάνεια που έγινα, επιτέλους, μέλος της ΕΟΚΑ.

Πριν φύγω από το γραφείο του, έφερε από την αποθήκη και μου έδωσε μια βόμβα υδροσωλήνα και μου είπε. «Αυτή η βόμβα να μπει σε κάποιο στόχο μέσα στο λιμάνι. Υλικές καταστροφές μόνο. Δεν πρέπει να χαθούν ζωές από την έκρηξη». Μόλις τα δάχτυλα μου ήρθαν σε επαφή με τη βόμβα, βάρους 2 κιλών περίπου, η υπερηφάνια και ο ενθουσιασμός μετατράπηκαν, προς στιγμή, σε αμηχανία και ιδρώτα. Καλή η μαγκιά, σκέφτηκα, αλλά τώρα τι γίνεται; Βγήκα σχεδόν τρέχοντας από το γραφείο του Γιωτκάτση, γα να μην προδώσω τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μου.

Στιγμιαία όμως ήταν η αμηχανία και ο φόβος. Τα δάχτυλά μου συνήθισαν πολύ γρήγορα την αφή της βόμβας και δεκάδων άλλων βομβών που μας έστελλε ο Τομεάρχης. Δεν υπάρχει τίποτε που δεν γίνεται όταν υπάρχει ισχυρή θέληση και ειλικρινής επίκληση της βοήθειας του Θεού. Και τα αποτελέσματα της δράσης των Μπουρλοτιέ-ρηδων του Λιμανιού, όπως αποκαλούσε την Ομάδα μας ο Τομεάρχης της Αμμοχώστου, μακαριστός Κώστας Χριστοδουλίδης, φαίνονται, με χρονολογική σειρά στα απομνημονεύματα του Αρχηγού Διγενή.

Περισσότερες από πενήντα βόμβες εξερράγησαν στο Λιμάνι της Αμμοχώ-

στου κατά τη διάρκεια του ένδοξου αγώνα της ΕΟΚΑ. Μια σχεδόν κάθε βδομάδα, βόμβες όλων των τύπων. Βεντούζες, ωρολογιακές και εμπρηστικές. Με ωρολογιακό μολυβδοκόνδυλο της μιας, των τριών, των έξι και των δώδεκα ωρών. Βόμβες υδροσωλήνα που ζύγιζαν μέχρι και δέκα κιλά, των οποίων η μεταφορά και η τοποθέτηση στο στόχο ήταν όχι μόνο επικίνδυνη αλλά και σχεδόν αδύνατη.

Οι διαταγές όμως του Διγενή, οι οποίες, προς μεγάλη μας τιμή, έφταναν κοντά μας αυτούσιες και χειρόγραφες, μέσω του Τομεάρχη μας, ήταν ρητές και κατηγορηματικές και δεν αναγνώριζαν τις λέξεις «επικίνδυνη» και «αδύνατη». Θέλω, έλεγε ο Διγενής, μια βόμβα κάθε μέρα μέσα στο Λιμάνι. Θέλω ο κόσμος να γνωρίζει πως εμείς οι Έλληνες της Κύπρου πολεμούμε ηρωικά και ασταμάτητα εναντίον μια πάνοπλης Αυτοκρατορίας, για την Ελευθερία της Πατρίδος μας. Κανένα εμπόδιο, κανένα μέτρο ασφαλείας και καμιά θυσία δεν πρέπει να σταματήσει τη δράση μας στο Λιμάνι. Είναι το Λιμάνι σας η μόνη μας επαφή με τον έξω κόσμο, κάθε έκρηξη μέσα στο Λιμάνι Αμμοχώστου είναι και ένας κρίκος στην αλυσίδα της διεθνοποίησης του αγώνα μας. Χρειαζόμαστε διεθνή κατανόηση και βοήθεια. Ο αγώνας σας στο στρατηγικότατο αυτό σημείο της Κύπρου θα κερδίσει και τα δύο.

Αυτά έλεγαν ο Διγενής και ο Τομεάρχης σε κάθε διαταγή που μας έστελλαν. Και για μας δεν ήταν διαταγές από ανωτέρους σε κατωτέρους. Ήταν θεϊ-

κές εντολές που έπρεπε να εκτελεστούν χωρίς κανένα φόβο ή δυσπιστία.

Ρητοί και απαραβίαστοι ήταν επίσης οι όροι που μας έθεταν ο Διγενής και ο Τομεάρχης. Θέλω εκρήξεις, ανατινάξεις, καταστροφές σε στρατιωτική και κυβερνητική περιουσία. Θέλω τα αγγλικά πολεμικά πλοία που ξεκινούν από το λιμάνι της Αμμοχώστου για τη διώρυγα του Σουέζ, για να λάβουν μέρος στον πόλεμο εναντίον της Αιγύπτου, να παίρνουν μαζί τους τις βόμβες μας. Τις βόμβες που θα αποδεικνύουν πως τίποτε δεν είναι ασφαλές για τους κατακτητές, όσα μέτρα ασφαλείας κι' αν λαμβάνουν. Θέλομεν, όμως, έλεγαν επιτακτικά οι διαταγές, όλα αυτά να γίνονται χωρίς νεκρούς ή τραυματίες μεταξύ αόπλων πολιτών. Μια μύτη Άγγλου, Τούρκου ή Έλληνα πολίτη να σπάσει και θα σας στήσω όλους στον τοίχο.

Μετά τη στιγμιαία εκείνη αμηχανία και φόβο που με κυρίευσε στο πρώτο άγγιγμα της βόμβας που μου έδωσε ο Γιωρκάτζης, άρχισε ο προγραμματισμός για τη δημιουργία μιας ομάδας η οποία θα δρούσε μέσα στο λιμάνι για τέσσερα χρόνια. Τέσσερεις αμούστακοι τότε εικοσιδύαχρονοι, ο Λάμπρος Μακρής, Ιάκωβος Ματθαίου, Κώστας Χατζηγιάννης και ο υποφαινόμενος, όλοι Τελωνειακοί Υπάλληλοι και μια εικοσάχρονη, η Μαρία Χριστοδουλίδου, που ήταν η γραμματέας του Άγγλου Τελώνη, ανέλαβαν, με τη δύναμη του Θεού και της Παναγίας και την πίστη προς το δίκαιο του αγώνα μας, να εκτελέσουν την εθνική αλλά και φοβερά επικίνδυνη αυτή αποστολή. Γνώ-

ριζαν πάρα πολύ καλά, παρ' όλο το νεαρό της ηλικίας τους, τους τεράστιους κινδύνους που θα συναντούσαν στην εκτέλεση του έργου που τους ανέθεσε η Πατρίδα και η Οργάνωση. Ορκίστηκαν όμως και ξεκίνησαν. Ήταν από τις πρώτες Ομάδες που άρχισαν δράση. Και από αυτές που παρέμειναν στις επάλξεις του αγώνα μέχρι τη νικηφόρα λήξη του. Τέσσερα ολόκληρα χρόνια ανατινάσσαμε τον ένα στόχο μετά τον άλλο μέσα στο άντρο της Αγγλικής Ασφάλειας. Κανένας από εμάς δεν πληγώθηκε και κανένας δεν συνελήφθηκε ούτε κλείστηκε στα κρατητήρια. Κανένας επίσης Κύπριος ή Άγγλος δεν σκοτώθηκε από τις βόμβες μας, οι οποίες όμως έσπερναν τον πανικό στους Άγγλους κατακτητές και πλημμύριζαν με περηφάνια τις καρδιές όλων των Ελλήνων Κυπρίων.

Από τις πρώτες εκρήξεις οι Άγγλοι καταθρουβήθηκαν. Δεν μπορούσαν να πιστέψουν πως οι «θερμοκέφαλοι νεανίσκοι», όπως συνήθιζαν να αποκαλούν τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ, θα αψηφούσαν τα δρακόντεια μέτρα ασφαλείας και τον πανίσχυρο Αυτοκρατορικό στρατό και θα κτυπούσαν το Αγγλικό Λιοντάρι κατ' ευθείαν στην καρδιά. Τους τρομοκράτησε η ιδέα πως τα πλοία που βρίσκονταν στο λιμάνι την ώρα των εκρήξεων θα μετέφεραν στη διεθνή κοινή γνώμη το μήνυμα του Κυπριακού Απελευθερωτικού Αγώνα στις πραγματικές του τεράστιες διαστάσεις και όχι όπως τον παρουσίαζαν οι ίδιοι σαν υποκινούμενον από την Εκκλησία και εκτελούμενον από μια δράκα φανατικών θερμοκέφαλων. Γι'

αυτό η αντίδραση τους, ήταν σκληρή και άμεση. Εγέμισαν το λιμάνι στρατό ή «δυνάμεις ασφαλείας» όπως τους αποκαλούσαν, οι οποίοι περιπολούσαν πάνοπλοι καθ' όλο το εικοσιτετράωρο. Αιφνίδιες έρευνες, σωματικές και σε όλα τα οχήματα, άρχισαν να διεξάγονται πάνω σε όλους τους Έλληνες Κυπρίους που εκινούνταν μέσα στο λιμάνι. Τούρκοι κατάσκοποι τοποθετήθηκαν σαν εργάτες στα πλοία ή Τελωνοφύλακες ή ακόμα και Τελωνειακοί Λειτουργοί. Ένα τεράστιο τείχος δύο μιλίων εκτίσθη γύρω από το λιμάνι για να κρατηθούν, όπως λανθασμένα πίστευαν οι Άγγλοι, οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ έξω από αυτό. Διπλές φρουρές από Άγγλους στρατιώτες αντικατέστησαν τους Έλληνες και Τούρκους Τελωνοφύλακες που μέχρι τότε έλεγχαν την είσοδο και έξοδο από το λιμάνι. Όλοι ανεξαιρέτα οι εισερχόμενοι και εξερχόμενοι Έλληνες ερευνούνταν εξονυχιστικά.

Οι εξονυχιστικές έρευνες προς στιγμή μας εδυσκόλεψαν. Μας ερευνούσαν όλους στην είσοδο του λιμανιού και μια βόμβα βάρους πέντε κιλών δεν θα μπορούσε να περάσει μαζί μας χωρίς να γίνει αντιληπτή από τους Άγγλους φρουρούς. Η πίστη όμως στον αγώνα μας θαυματουργήσε ακόμα μια φορά. Ένας από εμάς σε μια συνάντηση της Ομάδας, πολύ δειλά αλλά με ύφος μεγάλου ευρεσιτέχνη, μας είπε. «Το βρήκα! Το βρήκα επειδή είμαι καλός ψυχολόγος. Οι Εγγλέζοι είναι “τζέντλεμεν”. Είναι ευγενείς και η αγγλική τους ευγένεια δεν τους επιτρέπει να ερευνούν τις γυναίκες». Αυτόματα όλοι

κοιτάξαμε προς το μέρος της Μαρίας. Δεν μας άφησε να τη κοιτούμε για πολλή ώρα, ούτε και χρειάστηκε να της το προτείνουμε. Σηκώθηκε, έβαλε τον Σταυρό της και είπε καθαρά και αποφασιστικά. «Θα το δοκιμάσω και η Παναγιά που ξέρει γιατί πολεμούμε, θα μας βοηθήσει και τώρα».

Η Μαρία δοκίμασε και η Παναγιά μάς βοήθησε. Οι βόμβες περνούσαν η μια μετά την άλλη κάτω από τα μάτια των ...ευγενικών φρουρών μέσα στη τσάντα της Μαρίας. Κατέληγαν στο γραφείο της τυλιγμένες ωραία σαν σάντουιτς. Εγώ πήγαινα στο γραφείο της Μαρίας, έπαιρνα το σάντουιτς μου, διότι τυγχάνει να είναι η γυναίκα μου η Μαρία και το παρέδιδα με τη σειρά μου σ' ένα από τους συναγωνιστές μας για να τοποθετηθεί σε κάποιο στόχο που είχαμε προηγουμένως διαλέξει. Τα «σάντουιτς» με τη δική τους σειρά ανατίνασσαν το στόχο και έφερναν πλησιέστερα τη μέρα της πολυπόθητης Ελευθερίας της Κύπρου μας.

Πολλά από τα κατορθώματα της μικρής μας Ομάδας έχουν ήδη ξεχασθεί. Έχουν περάσει 57 ολόκληρα χρόνια και τα εγγόνια μας είναι τώρα μεγαλύτερα από όσο ήμασταν εμείς όταν αρχίσαμε τον ιερό αγώνα για την απελευθέρωση της Κύπρου. Μερικά όμως μένουν και θα παραμείνουν για πάντα ζωντανά στη μνήμη μας, γιατί ο συγκλονισμός που μας προκάλεσαν ήτο τόσης μεγάλης έντασης, που είναι αδύνατον να σβηστούν από τα χρόνια και τις σκοπιμότητες. Ελπίζω να μην θυμώσουν οι συναγωνιστές μου που σήμερα, 57 χρόνια μετά τον αγώνα,

παίρνω το θάρρος να διηγηθώ ορισμένα απ' αυτά τα μεγάλα και πολύ καλά ως τώρα φυλαγμένα μυστικά μας.

Ο Κώστας Χατζηγιάννης, είχε την παράτολμη ιδέα να τοποθετήσει μια βόμβα βεντούζα σε αγγλικό πλοίο που φόρτωνε πυρομαχικά. Θα χρησιμοποιούσε υπάρχοντα σκαλιά στον μώλο για να κατεβεί στην επιφάνεια της θάλασσας και να βάλει την βεντούζα κάτω από το νερό. Η έκρηξη θα δημιουργούσε τρύπα και θα προκαλούσε εισροή νερού στο πλοίο και θα βυθιζόταν. Δεν ήταν όμως εύκολη επιχείρηση. Το πλοίο ήταν σχεδόν απέναντι από τα Γραφεία και το λιμάνι γεμάτο στρατό. Τον περιμέναμε οι υπόλοιποι σε κάποιο γνωστό σημείο για να μας πει τα αποτελέσματα. Η ώρα όμως περνούσε και ο Κώστας δεν φαινόταν. Αρχίσαμε να φοβούμεστε. Μπορούσε να είχε συλληφθεί. Έπρεπε να λάβουμε τα μέτρα μας. Έφθασεν επιτέλους με μια ώρα καθυστέρηση, αλλά το γνωστό του χαμόγελο μας αποζημίωσε. «Τι έγινε ρε Κωστάκης;» τον ρωτήσαμε όλοι μαζί. «Πού να σας τα λέω φίλοι μου» απάντησε. «Ο Θεός πάλι μας λυπήθηκε, διαφορετικά, εγώ τουλάχιστον τώρα θα ήμουν φυλακή».

Η αγωνία μας αποκορυφώθηκε και ο Κωστάκης που το κατάλαβε, συνέχισε. «Όταν πάτησα το πρώτο σκαλί για να κατέβω στο νερό, έγινε κάτι που κανένας δεν σκέφτηκε. Το νερό της θάλασσας με το άλας του και τα σαπούνια από τα πλοία, έκαμαν τα σκαλιά τόσο γλιστερά, που ήταν αδύνατον να χρησιμοποιηθούν από άνθρωπο. Με το πρώτο λοιπόν πάτημα, βρέθηκα ολό-

σια στο νερό, μεταξύ του πλοίου και του μώλου. Δύσκολη η θέση μου, αλλά ο Θεός και η θέλησή μου να σωθώ και να συνεχίσω τον αγώνα ενίκησαν. Κατόρθωσα με μεγάλη δυσκολία να βρω το θάρρος μου και να βγω στην επιφάνεια του νερού. Πριν προσπαθήσω να ανέβω από τα γλιστερά σκαλιά σκέφτηκα τη βεντούζα. Έπρεπε να κάμει τη δουλειά της. Η επανάσταση δεν έπρεπε να πληρώσει την απροσεξία μας. Την τοποθέτησα δύο πόδια κάτω από το νερό. Βγήκα σιγά-σιγά και με κάθε προφύλαξη πάνω στον μώλο. Όταν διαπίστωσα πως κανένας δεν είχε αντιληφθεί το νυχτερινό μου μπά-νιο, προχώρησα ατάραχος προς το υπόστεγο που είχα το ποδήλατό μου. Το πήρα και πέρασα με φόβο και τρόμο από τον φρουρό στην είσοδο. Αν με σταματούσε γι έρευνα θα ήμουν φυλακή. Είμαι όμως εδώ μαζί σας, διότι ο φρουρός μού έδειξε να περάσω χωρίς έρευνα. Η έξοδος ήταν για τον φρουρό λιγότερο επικίνδυνη από την είσοδο και για μένα η σκέψη του αυτή, σωτήρια». Η βόμβα ξεεράγη και ο Κώστας φυλάει ακόμα τη βρεγμένη του φορεσιά για ενθύμιο.

Ο Ιάκωβος Ματθαίου, μάς είπε μια μέρα. «Γιατί δηλαδή να περιορίσουμε τη δράση μας στα λιγότερο φρουρούμενα σημεία του λιμανιού;» Η απάντηση στο ερώτημά του ήτο γνωστή και απλή, ο Ιάκωβος όμως δεν περίμενε αν την ακούσει. «Εγώ» είπε «απόψε θα ανατινάξω την καμπίνα τού υπευθύνου ασφαλείας του λιμανιού». «Και πώς σκοπεύεις να κάνεις αυτό το κατόρθωμα;» ρωτήσαμε όλοι μαζί. «Ούτε

πουλί δεν μπορεί να περάσει τα συρματοπλέγματα». «Εγώ», μάς λέει ο Ιάκωβος προς κατάπληξη όλων μας, «δεν σκοπεύω να περάσω από τα συρματοπλέγματα για να ξεσχίσω τα ρούχα μου. Εγώ θα πάω από την είσοδο και με τη βόμβα στο χέρι μου, φανερά σαν δώρο στον Ναύαρχο».

Και το έκαμε! Τον περιμέναμε κι' αυτόν με ανυπομονησία και λιγότερες ελπίδες πως θα φανεί έστω και με μια ώρα καθυστέρηση. Ήρθεν όμως. Και ήρθε στην ώρα του για να μας πει πως πέρασε σαν καλεσμένος του Ναυάρχου σε πάρτι και με το δώρο του στο χέρι. Προχώρησε προς την καμπίνα που ήταν ολόφωτη, σημείο πως ο Ναύαρχος θα ήτο μέσα. Πλησίασε και με προφύλαξη έβαλε την βόμβα κάτω από την καμπίνα. Ο Ιάκωβος έφυγε ανενόχλητος από την επιχείρησή του, η καμπίνα όμως του Ναυάρχου δεν άντεξε στην έκρηξη. Διελύθη μετά τρεις ώρες χωρίς ευτυχώς να πάθει τίποτε ο Ναύαρχος, ο οποίος στο μεταξύ είχε φύγει για το σπίτι του.

Μια Κυριακή απόγευμα ένας συναγωνιστής ανέλαβε να μεταφέρει μέσα στο λιμάνι μια βόμβα και να την τοποθετήσει σε στόχο που θα επέλεγε ο ίδιος. Εχρησιμοποίησε για τη μεταφορά της το ποδήλάτό μου, που είχε μια μικρή τσάντα πίσω από το κάθισμα. Μπήκε στο λιμάνι και τοποθέτησε το ποδήλατο κάτω από το ειδικό για ποδήλατα υπόστεγο. Μπήκε στο γραφείο και ξεκίνησε την υπερωριακή εργασία του. Λίγα λεπτά πριν σχολάσει επέστρεψε στο ποδήλατο, για να πάρει την βόμβα και να την τοποθετήσει στον στόχο

που επέλεξε προηγουμένως. Ήταν όμως αργά. Οι Άγγλοι στρατιώτες άρχισαν να ερευνούν όλες τις τσάντες των ποδηλάτων που βρίσκοντο εκείνη την στιγμή στο υπόστεγο. Έφυγε χωρίς να τοποθετήσει τη βόμβα, αλλά και χωρίς να πάρει το ποδήλατο από το υπόστεγο.

Οι Άγγλοι, όπως μάθαμε, βρήκαν τη βόμβα. Έπρεπε να κρυφτεί κάποιος και να ειδοποιήσει τον Τομεάρχη. Η απάντηση του έφτασε αμέσως, έλεγε απλά και καθαρά πως θα έπρεπε να στείλουμε κάποιον στο σπίτι του να δούμε κατά πόσο τον αναζήτησαν οι Άγγλοι. Αν τον αναζήτησαν θα μερμινούσε να βγει καταζητούμενος, αν όμως δεν τον ζήτησαν, θα πρέπει να πάει στη δουλειά του κανονικά το πρωί, τονίζοντας: Ξέρεις πώς θα αντιμετωπίσεις την κατάσταση αν συλληφθείς. Είσαι πολύ χρήσιμος στο λιμάνι».

Τελικά οι Άγγλοι δεν με αναζήτησαν στο σπίτι μου. Οι οδηγίες του Τομεάρχη έπρεπε να εκτελεσθούν. Πρώτη μου δουλειά ήταν η ανεύρεση ενός παρόμοιου ποδήλατου με το δικό μου. Το βρήκαμε και τη Δευτέρα πρωί-πρωί μπήκαμε στο λιμάνι, μαζί με τη Μαρία, οδηγώντας τα δύο μας ποδήλατα σαν τίποτα να μην συνέβη. Δεν ήταν καθόλου εύκολο βέβαια. Κάθε φορά που με πλησίαζε Άγγλος, νόμιζα πως ερχόταν να με συλλάβει. Ο αγώνας όμως εσυνεχίζετο και η νίκη άρχισε να προδιαγράφεται. Όταν ο Άγγλος Υπεύθυνος Ασφαλείας του λιμανιού έφευγε μετά το τέλος του αγώνα από το αεροδρόμιο Λευκωσίας, είπε στον Κώστα Χατζηγιάννη που είχε εντωμεταξύ πάρει

μετάθεση στο Αεροδρόμιο. «Σας γνωρίζαμεν όλους. Εσένα, τον Λάμπρο Μακρή, τον Σπύρο Στέφου και τον Ιάκωβο Ματθαίου. Αυτό μόνο που δεν γνωρίζαμε και πραγματικά μας εσύγχισε είναι σε ποιόν ανήκε εκείνο το ποδήλατο που ανακαλύψαμε με βόμβα στο λιμάνι». «Εσείς σε ποιόν ενομίσατε ότι ανήκε;» τον ρώτησε ο Κώστας. «Στην αρχή ενομίσαμε πως ανήκε στον Σπύρο Στέφου» αποκρίθηκε. «Πολύ σωστά ενομίσατε» του λέει ο Κώστα γελώντας. «Μα αφού ο Σπύρος ήρθε στη δουλειά με το ποδήλατό του» ψέλλισε συγχισμένος ο υπεύθυνος. «Αυτή είναι η διαφορά μας φίλε μου», του απαντά περήφανα ο Κώστας. Αγοράσαμε άλλο ποδήλατο και σας ξεγελάσαμε».

Ο Λάμπρος Μακρής, μάς λέει μια μέρα γεμάτος ενθουσιασμό. «Το πλοίο “SILICIAN” φορτώνει πυρομαχικά και επειδή μου αρέσουν τα βεγγαλικά και οι φωταγωγίες αποφάσισα να προσφέρω στον εαυτό μου αυτό το θέαμα. Καλή ιδέα αλλά πώς βάζεις βόμβα πάνω σε πλοίο που φορτώνει πυρομαχικά, όταν υπάρχει ένας φρουρός στο κάτω μέρος της σκάλας του πλοίου, ένας στη μέση της και ένας στο πάνω μέρος της; «Εγώ» μας λέει ο Λάμπρος που εμάντεψε τις σκέψεις μας, «θαμπάσω τη βόμβα στο πλοίο μέσα σε μια λαμιντζανούδα. Θα τη σπάσουμε, θαβάλουμε τη βόμβα μέσα με τον μολυβδοκόνδυλο έτοιμο και θα τη κολλήσουμε. Για μεγαλύτερη ασφάλεια θαβάλουμε την λαμιντζάνα μέσα σε ένα δίχτυ. Κανένας φρουρός δεν θα θέλει να ερευνήσει μια λαμιντζάνα κρασί ή

λάδι που παίρνει ένας τροφοδότης στον Καπετάνιο του πλοίου». Με πολύλίγη πίστη ότι έτσι θα εξελίσσεται η παράτολμη ενέργεια του Λάμπρου και με μεγάλη δυσκολία στην αναπνοή μας, παρακολουθούσαμε όλοι από τα γραφεία μας τον Γολγοθά του φίλου μας προς τη κορυφή της σκάλας του πλοίου. Έπρεπε να γίνει μέρα μεσημέρι, διότι οι τροφοδοσίες των πλοίων δεν γίνονταν νύχτα. Έναν ολόκληρο αιώνα κράτησε για μας η ανάβαση των 20 σκαλιών της σκάλας. Είδαμε όμως με ανακούφιση τον Λάμπρο να περνά αγέρωχος πλάι και από τον τελευταίο φρουρό. Τα πυρομαχικά δεν θα έφταναν στο Σουεζ. Και δεν έφτασαν. Γιατί η έκρηξη τα κατάκαψε όλα. Μαζί και μέρος του πλοίου που έμεινε ένα μήνα στο λιμάνι για επιδιορθώσεις.

Ο υποφαινόμενος, βρέθηκα μια μέρα μέσα σε μια ακταιωρό του Λιμεναρχείου για ναβάλω μια τεράστια βόμβα δέκα κιλών στο μηχανοστάσιό της. Τοποθέτησα τη βόμβα και έθεσα το ωρολογιακό μολυβδοκόνδυλο τής μιας ώρας σε λειτουργία. Προσπάθησα να πηδήξω έξω από την ακταιωρό όταν είδα τρεις Άγγλους της Ασφάλειας ακριβώς δίπλα από το πλοίο. Ήταν κοντά στα αυτοκίνητά τους και κουβέντιαζαν για το πάρτι της προηγούμενης νύχτας. Κρύφτηκα μέσα στο πλοίο και περιμένα ελπίζοντας πως σύντομα θα αναχωρούσαν οι Άγγλοι για να μπορέσω να βγω από το πλοίο. Οι Άγγλοι όμως συνέχιζαν την κουβέντα και τα αστεία τους και εγώ άρχισα να νοιώθω τον ιδρώτα που κυλούσε σε όλο μου το κορμί. Μισή ώρα είχε ήδη πε-

ράσει από την ώρα που έθεσα σε λειτουργία τον ωρολογιακό μηχανισμό της βόμβας και γνώριζα πολύ καλά πως η βόμβα θα μπορούσε να εκραγεί ανά πάσα στιγμή μετά τη μισή ώρα. Τα τικ-τακ της καρδιάς μου ήταν πολύ δυνατότερα απ' αυτά της ωρολογιακής συσκευής. Ήξερα πως, αν δοκίμαζα να βγω, η σύλληψη ήταν βέβαιη και θα σήμαινε για μένα θάνατο στην αγχόνη. Αν έμενα μέσα στο πλοίο, θα σήμαινε θάνατο από την έκρηξη. Αποφάσισα να μείνω μέσα στο πλοίο και ήταν η πρώτη φορά που προσευχήθηκα να μην εκραγεί βόμβα που εγώ ο ίδιος τοποθέτησα. Οι Άγγλοι έφυγαν δέκα λεπτά πριν συμπληρωθεί η ώρα. Με ένα βήμα βρέθηκα στον μώλο και προχώρησα προς την έξοδο. Σώθηκα. Η ακταιωρός όμως δεν γλύτωσε την καταστροφή. Βυθίστηκε από την έκρηξη που ακλούθησε, πέντε μόλις λεπτά μετά τη διαφυγή μου.

Πενήντα τρία χρόνια μετά τον ηρωικό Αγώνα της ΕΟΚΑ, η πατρίδα μας εξα-

κολουθεί να είναι μοιρασμένη και η μισή σκλαβωμένη από τις ορδές του Αττίλα. Με το δικαίωμα που μου δίδει η συμμετοχή μου στην εποποιία της ΕΟΚΑ, καλώ όλους του συναγωνιστές μου, όλους τους Έλληνες Κύπριους και όλους ακόμα τους Τούρκους Κύπριους να δώσουν τα χέρια για τη σωτηρία της κοινή μας Πατρίδας. Ο αγώνας του 1955-1959 μπορεί να μην έφερε το ποθούμενο αποτέλεσμα. Απέδειξε όμως περίτρανα πως ενωμένος ο Κυπριακός λαός θαυματουργεί. Απέδειξε πως όταν υπάρχει κοινός στόχος και σταθερή ηγεσία, ο λαός μας δεν πτοείται από υπέρτερες δυνάμεις. Πολεμά και νικά. Πολεμά και μεγαλουργεί. Σήμερα καλούμαστε όλοι να ξαναχαρίσουμε τις λαμπρές και νικηφόρες μέρες του 1955-1959 στον πολυβασανισμένο μας λαό με την ενότητα και συμφιλίωση όλων μας.

Ομαδάρχης ΤΟΜΠΙΑΖΗΣ

ή Σπύρος Στέφανο

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
ΣΤΗ ΣΩΤΗΡΑ*Τον Ζαχαρία Παναγίδα*

Πολυμελής Αντιπροσωπεία της Ένωσης Αγонιστών Αμμοχώστου επισκέφθηκε την Πέμπτη 17 Ιανουαρίου 2013 τον δήμο Σωτήρας και συναντήθηκε με τον Δήμαρχο Κύριο Γεώργιο Τάκκα.

Η συνάντηση, αν και φιλοφρονητικού χαρακτήρα, περιεστράφη στην εξεύρεση τρόπων στενότερης και αποδοτικότερης συνεργασίας του δήμου με τους Αγονιστές της Σωτήρας και γενικότερα των Αγονιστών της Ε.Ο.Κ.Α της ευρύτερης περιοχής των Κοκκιναχωριών.

Ο Πρόεδρος της Ένωσης Κύριος Ζαχαρίας Παναγίδης παρέδωσε επιταγή ύψους 300 Ευρώ για τους αναξιοπαθούντες κατοίκους της Σωτήρας.

Ακολούθησε επίσκεψη της Αντιπροσωπείας στο Μουσείο Αγώνος της Σωτήρας όπου και ενημερώθηκε για τα ιστορικά εκθέματα από τον Αγονιστή της Ε.Ο.Κ.Α Κύριο Αντώνη Κατσιάρη. Μεταξύ των εκθεμάτων είναι και το Ιστορικό Αυτοκίνητο με το οποίο δραπέτευσαν από τα κρατητήρια Πύλας οι Χριστάκης Τρυφωνίδης, Ανδρέας Κάρυος, Φώτης Πήττας και Φρίξος Δημητριάδης,

Ακολούθησε επίσκεψη στο θρησκευτικό Μουσείο της πόλης, με ξενάγηση από τον Αγονιστή της Ε.Ο.Κ.Α Παπαγιώργη Ιωάννου και κατάθεση στεφάνων στο Μουσείο Πεσόντων και Αγνοουμένων της κοινότητας.

Μετά το τέλος των επισκέψεων ακολούθησε δεξίωση στη Δερύνεια.

Καταθέτει στεφάνι στο μνημείο των πεσόντων και αγνοουμένων της Σωτήρας ο Πρόεδρος της Ένωσης Αγονιστών Αμμοχώστου Ε.Ο.Κ.Α 55-59 κ. Ζαχαρίας Παναγίδης.

3η ΤΟΜΠΟΛΑ ΑΓΑΠΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ»
ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΜΕΛΑΘΡΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΟΚΑ 55-59

Τον Κυπριανού Παπαδόπουλου

Την Παρασκευή 18/10/2013 πραγματοποιήθηκε στο Σωματείο μας η 3η τόμπολα αγάπης υπέρ του Μελάθρου αγωνιστών ΕΟΚΑ.

Η εκδήλωση ήταν υπό την αιγίδα του υπουργού Οικονομικών κυρίου Χάρη Γεωργιάδη και του Δημάρχου Αγίου Δομετίου κυρίου Κώστα Πέτρου.

Η προσέλευση ήταν αρθρόα: Συγκεντρώθηκαν περίπου 150 άτομα και γενικά η ανταπόκριση ήταν πολύ καλή

σε σχέση με τη δύσκολη οικονομική περίοδο που περνούμε σήμερα.

Η εκδήλωση άρχισε ορις 20.00 και κράτησε μέχρι τις 23.00

Το συνολικό ποσό που εξασφαλίστηκε για το Μέλαθρο είναι 2,000 ευρώ.

Το ραντεβού μας ανανεώθηκε για την 4η Τόμπολα υπέρ του Μελάθρου το 2014 αφού πλέον αποτελεί θεσμό και μια από τις πιο σημαντικές εκδηλώσεις του Σωματείου μας.

Στιγμιότυπο από την Τόμπολα στον «Μαυρομμάτη» για το Μέλαθρο Αγωνιστών.

**ΜΕΛΑΘΡΟΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α
«ΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ»****«Εδώ που η αγάπη για τον άνθρωπο γίνεται πράξη»**

Η Επιτροπή Στήριξης του Μελάθρου Αγωνιστών της επαρχίας Λευκωσίας, υπό την προεδρία του συναγωνιστού Γεωργίου Παλαιολόγου, ενεργώντας μέσα στα πλαίσια της «Οδού Ελευθερίας» που σκοπό έχει την προβολή του κοινωνικού έργου του Μελάθρου και την οικονομική στήριξή του, διοργάνωσε στις 7 Νοεμβρίου ε.ε. Μουσική Βραδιά μετά δείπνου, στο ΤΡΙΚΗΝΣ ΠΑΛΑΣ, (δρόμος Ανθούπολης-Παλαιχωρίου, Λευκωσία).

Η Μουσική Βραδιά ήταν υπό την υψηλή προστασία του Προέδρου της

Δημοκρατίας κυρίου **ΝΙΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ**, και σημείωσε μεγάλη επιτυχία.

Στη διάρκεια της εκδήλωσης τιμήθηκε υπό τους ήχους της Φιλαρμονικής της Αστυνομίας Κύπρου, την οποία ευχαριστούμε θερμότατα, ο επί μακρόν ακάματος διευθυντής του Μελάθρου και ανιδιοτελής συναγωνιστής μας **ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ** για τη συνεχή και αποτελεσματική προσφορά του στο Μέλαθρο και σ' όσους καταφεύγουν σ' αυτό.

Το μέλαθρο αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α στην Παλώδια.

Η ΣΥΝΑΞΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Του Γιάννη Σπανού

Ενώ ολοκληρώνονται οι προετοιμασίες των πολιτικών κρατουμένων της ΕΟΚΑ για την εκδήλωση στα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς την 26η Μαΐου, η αγέραστη ιστορική μνήμη επαναφέρει στο προσκήνιο του νέου δράματος του κυπριακού Ελληνισμού, τα αλησμόνητα ημερονύκτια του απελευθερωτικού μας αγώνα, όταν ο λαός μας ζούσε υπό τη σκιά της αγχόνης, την τραγωδία της ξένης κατοχής, υφίστατο τα πάνδεινα κι όμως αρνιόταν να δεχθεί εθνική υποτέλεια, υποκύπτοντας στις επιβουλές των εχθρών του. Ο λαός μας όρθωνε το ανάστημά του και άοπλος αντιμετώπιζε την αγγλοκρατία, μετατρέποντας τους βωμούς των ηρώων του σε πεδία ομηρικών συγκρούσεων με τις πάνοπλες φάλαγγες του κατακτητικού στρατού και των επικουρικών του οργάνων, των Τούρκων, που δήλωναν πατρίδα την Κύπρο, αλλά μετατρέπονταν σε έμμισθους υπηρέτες της αγγλικής δυναστείας, προδίδοντας τον αγώνα της ελευθερίας της.

Τα στρατόπεδα συγκέντρωσης

Τα στρατόπεδα συγκέντρωσης των Άγγλων, κατά τα χιτλερικά πρότυπα, ήταν, τότε, απάνθρωποι χώροι καθημερινών βασανιστηρίων. Εκεί εγκλωβίζονταν χωρίς δίκη οι αγωνιστές, που αρνούμενοι να υποκύψουν στη θέληση της αποικιοκρατίας, έδιναν την αδιά-

κοπη μάχη της ελληνικής ψυχής, στην ηθική σύγκρουση με τον αντίπαλο και νικούσαν εξευτελίζοντάς τον ενώπιον της διεθνούς κοινής γνώμης, που θαύμαζε τον αριθμητικά μικρό λαό, στην αντίστασή του εναντίον μιας πανίσχυρης αυτοκρατορίας. Ο λαός μας συγκρουόταν από το ένα μέχρι το άλλο πρωί με σαράντα χιλιάδες στρατό, με υποστήριξη από το αγγλικό ναυτικό και την αεροπορία, τις σιδηρόφρακτες μονάδες των πολεμικών αρμάτων και την εφεδρεία της καταισχύνης. Και βέβαια δεχόταν τα ύπουλα πλήγματα της δαμόνιας εχθρικής διπλωματίας, που ενισχυόταν με τη συνεργεία των φίλων και συνενόχων της στα εγκλήματα εναντίον της ανθρωπότητας.

Κτηνώδεις βασανιστές

Στα Κρατητήρια της Κοκκινότριμιθιάς, της Πύλας, του Πολεμίου, του Μάμαρι, της Περγάμου, του Αγίου Λουκά, των Κεντρικών Φυλακών, του Κάστρου της Κερύνειας και στα άλλα περιορισμένου χρόνου κράτησης, μεταφέρονταν άνθρωποι από τους θαλάμους βασανιστηρίων της Ομορφίτας, του Σπέσιαλ Μπραντς, των Πλατρών, της Αμμοχώστου, του Ρετ Χάουζ, όπου κτηνώδεις βασανιστές, όπως ο Μέρλιν, ο Μακλόκλαν, ο Σέιβορι, ο Μπεθτς, ο Λιντς, ο Γουίλαρτ και άλλοι βρικόλακες από την «Γκεστάπο» και τα «ΕΣ-ΕΣ» υπέβαλλαν σε ανήκουστα σω-

ματικά και ψυχικά μαρτύρια τα ανυπεράσπιστα θύματά τους. Κι όταν οδηγούνταν στα Κρατητήρια οι αγωνιστές, ήταν ανθρώπινα ράκη, με σπασμένα χέρια, πόδια, παγίδες, κεφάλια και τραυματισμένα γεννητικά όργανα αβάστακτου πόνου. Πέθαναν στα μπουντρούμια 14 και εκατοντάδες μετά παρέλευσιν κάποιου χρόνου, συνεπεία των κακουχιών, μα δεν υπέκυψαν. Μέχρι τέσσερα χρόνια μαρτυρούσαν αγγύγιστα, δραπέτευαν, έπεφταν σε μάχες, έβγαιναν στο αντάρτικο. Οι επιζήσαντες συναγωνιστές τους έστησαν επιβλητικές μαρμαρίνες προτομές, τιμώντας την ιερή τους μνήμη, που υποδέχονται στην είσοδο των Κρατητηρίων τις χιλιάδες επισκεπτών, διδάσκοντας τη νεότητα πώς οι δούλοι γίνονται ελεύθεροι, πώς ένας κόσμος που εμπνέεται από ιδεώδη κι αγωνίζεται για την τιμή του και τη λευτεριά της πατρίδας του, μένει στην αιωνιότητα, πρότυπο αξιοπρέπειας και μίμησης των πολιτισμένων ανθρώπων.

Χρόνια μαρτυρικά και δοξασμένα

Οι επιζώντες πολιτικοί κρατούμενοι θα

θυμίσουν την προσεχή Κυριακή αλησμόνητους ηρωισμούς, αλησμόνητους ήρωες, χρόνια μαρτυρικά και δοξασμένα αλλά και διδακτικά, για τον Ελληνισμό αυτής της εσχατίας της φυλής, που οφείλει την ελευθερία του στους αγωνιστές της ΕΟΚΑ κι έχει υπέρτατο χρέος να υπερασπίσει ό,τι απέμεινε από τις ήττες που επεσώρευσαν μοιραίοι πολιτικοί, που άφησαν κληρονομίες δυστυχίας στην πατρίδα και μαύρο το μέλλον για τους επερχόμενους. Στις δυσσίωνες συγκυρίες που εγκυμονούνται και στους εφιάλτες που επέρχονται, μπορούν οι σημερινοί Έλληνες να επικοινωνήσουν με το πνεύμα που άλλοτε δόξασε την πατρίδα μας και να μάθουν πως τον Αύγουστο του 1958 οι πολιτικοί κρατούμενοι επέλεξαν να γίνουν βορά των πολυβόλων, παρά να υποταχθούν στην επιβουλή των κατακτητών... Και την απόφασή τους διακήρυξαν σ' όλο τον ελεύθερο κόσμο που θαύμαζε και στην ηγεσία που επέλεξε να είναι κωφή για να υπογράψει, παρά τους όρκους, την υποταγή, σαν εισαγωγή στα δεινά που ακολούθησαν.

Ξύπνησαν μνήμες στην Κοκκινотριμιθιά

Κρατητήρια 10 Νοεμβρίου 2013

Χαιρετισμός

**του προέδρου των Πολιτικών Κρατουμένων ΕΟΚΑ
Γιάννη Σπανού στην Αίθουσα Ελλάδος**

Κύριε Πρόεδρε της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως ευ παρέστητε στον ιερό χώρο της δοκιμασίας και του θριάμβου της ψυχής των αγωνιστών του Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Διανύοντες την παγωμένη λεωφόρο της δύσεως, οι απομένοντες αγωνιστές της ελευθερίας, γέροντες με επίγνωση του απομένοντος χρόνου, σας καλωσορίζουμε στο Στρατόπεδο Συγκέντρώσεως της αγγλοκρατίας, με τον χαιρετισμό της ανάγκης της αλήθειας. Με την παρακαταθήκη του Σόλωνος ότι «Εν δειναίς και χαλεπαίς της πατρίδος συμφοραίς, δει πάντα πολίτην τ' αληθή λέγειν, υποδεικνύναι τα σύμφορα και συμβάλλεσθαι τη σωτηρία της πατρίδος, ο δε τούτο μη πράττων άπολις και άπατρις εστίν».

Πριν από 58 χρόνια, διεκδικήσαμε την τιμή του υπέρτατου αγώνα για την τιμή του ανθρώπου και την ελευθερία της δούλης πατρίδας. Την ένωσή της με τη μητέρα Ελλάδα. Είδαμε φίλους συνα-

γωνιστές να θυσιάζονται στους βωμούς της δόξας. Μαρμαρωμένοι τώρα, υποδέχονται τον λαό σ' αυτό το κολαστήριο των άνευ δίκης καταδίκων, που επί τέσσερα χρόνια επαναλάμβαναν το μαρτύριο νέων Σισύφων. Και οι επιζώντες, πιστοί στα προστάγματα εκείνων, με βαρύτατο το άγχος της εθνικής ευθύνης, ομολογούμε την αλήθεια, τον χρόνιο πόνο, την απογοήτευση και την προσμονή της απελευθέρωσης.

Εμπιστευτήκαμε τη μοίρα της πατρίδας στην πολιτική. Παραδώσαμε την πατρίδα στην πολιτική αμαχητί. Ο Θεός να μας συγχωρήσει. Ζήσαμε θεατές του δράματος της πατρίδας. Οι ήρωες ασφαιρούν ελεήμονες στην κρίση τους. Αλλά και σήμερα, αποδεχόμενοι την ιστορική ευθύνη της αδράνειας, διαδηλούμε τον πόθο και την ύστατη αξίωσή μας. Διεκδικούμε από την πολιτική την πατρίδα όπως την εμπιστευτήκαμε στην πολιτική την 22α Φεβρουαρίου 1959. Ένδοξη, θαυμαστή, ελεύθερη. Και τη διεκδίκηση απευθύνουμε σε σας κύριε πρόεδρε, που σας εμπιστευτή-

καμε την εξουσία της πατρίδας μας. Ζητούμε αντάλλαγμα ηθικό έναντι της άδοξης εμπιστοσύνης μας σε σας. Πατρίδα ελεύθερη. Δικαιωμένη. Με κόσμο ελεύθερο να ξει στην αγαπημένη γενέτειρα, από χιλιετιών Ελληνική γη. Στην αγία Καρπασία, την Αμμόχωστο, την Κερύνεια, τη Μόρφου, τη βόρεια Λευκωσία. Και η ελευθερία μόνο με αγώνα επιτυγχάνεται. Χωρίς αδικαιολόγητες παραχωρήσεις. Χωρίς άδικες υποχωρήσεις. Σύμφωνα με τις αρχές της πολιτισμένης ανθρωπότητας. Και της όρθιας δικαιοσύνης.

Πιστεύουμε στην ειλικρίνεια των προθέσεων της εξουσίας σας κύριε πρόεδρε. Και στη θέλησή σας να εξαγνίσετε την επικράτεια της προεδρίας σας από την κακή κληρονομιά των δισεκτων χρόνων της εναλλαγής των σφαιρών και των βομβών, των θυσιών και των μυρίων δοκιμασιών, με την υποχώρηση, την απάτη, την αρπαγή, την κατάχρηση, την καταδολίευση, την αφίλοτιμία, την εκμετάλλευση, την επίπλευση των φελλών και την ακατάσχετη ρουσφετολογία. Παραλάβετε κύριε πρόεδρε καμένη γη. Κρατική ανυποληψία. Ογκόλιθους ενυπόγραφων σφαλμάτων. Μειοδοσία. Κακοφημία. Καταβαράθρωση των θεσμών, ιδεολογική απογύμνωση, πολιτική κατολίσθηση, ηθική κατάπτωση, κοινωνική παρακμή. Ερείπια. Καταστροφή. Δυσβάστακτο το άγχος των υποχρεώ-

σεων που αναλαμβάνετε, με πρώτη την αδήριτη ανάγκη της ιδεολογικής ανασυγκρότησης και της ηθικής αποκατάστασης. Την προστασία των αξιών και των αξίων. Την αμοιβή των ανθρόπινων αρετών που περιθωριοποιήθηκαν από την επίπλευση των φελλών. Την αφετηρία φιλοσοφημένου πολιτικού λόγου. Και ήδη διαφαίνεται η εισαγωγή διπλωματικής έκφρασης σε διεθνές επίπεδο, που διαλύει την απόλυτη αηδία της ανεπάρκειας και την ανοησία των προκλήσεων. Αναμένεται η επανόρθωση της διεκδίκησης. Η κατάλυση της προχειρότητας ανεύθυνων επιλογών. Η αντιμετώπιση χρόνιων καχυποψιών και εχθροτήτων που γέννησαν ολέθρους. Η θεμελίωση αναγκαίων πολύπλευρων συμμαχιών. Η αποκατάσταση της εθνικής εμπιστοσύνης. Η αναζωογόνηση του πνεύματος ευθύνης και σοβαρότητας. Και της μεγάλης ελπίδας ότι θα ξήσουμε να γιορτάσουμε τα ελευθέρια αναπέμποντας μυριόστομο τον Εθνικό μας Ύμνο στη χερσόνησο των Αγίων, των ηρώων και των εγκλωβισμένων και τα ευχαριστήρια προς την Υπέρμαχο Στρατηγό, στον Άγιο Νικόλαο των Βαρωσίων, τον Αρχάγγελο της Κερύνειας, τον Άγιο Μάμα της Μόρφου, τον Αρχάγγελο της Γιαλούσας, την Αγία Τριάδα, το Ριζοκάρπασο, τον Απόστολο Ανδρέα των θρύλων και των μεγάλων προσδοκιών της Φυλής.

Κύριε πρόεδρε. Εισήγαγα τον χαιρετισμό μου με την αλήθεια της σοφίας του Σόλωνα. Επιλέγω με την υπόδειξη του Ισοκράτη, που αναζητούσε τις αιτίες της παθογένειας της πολιτείας:

«Η δημοκρατία μας αυτοκαταστρέφεται διότι καταχράται το δικαίωμα της ελευθερίας και της ισότητας. Διότι έμαθε τους πολίτες να θεωρούν την αυ-

θάδεια ως δικαίωμα, την παρανομία ως ελευθερία, την αναίδεια του λόγου ως ισότητα και την αναρχία ως ευδαιμονία».

Το μεν χρέος είναι κοινόν αλλ' ο λόγος αποκλειστικά δικός σας...

Κρατητήρια

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

του μ. Μητροπολίτη Κυρήνειας

Κυπριανού

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

*Προσκαλείστε όπως τιμήσετε με την παρουσία σας
το Φιλολογικό μνημόσυνο του αείμνηστου*

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

που θα γίνει την Τετάρτη 15 Ιανουαρίου 2014 και ώρα 6.00μ.μ.

(επέτειο του Ενωτικού Δημοψηφίσματος)

στην αίθουσα του Εθνικόφρονος Σωματίου Π.Α.Ο.Κ. Κακοπετριάς

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Ευθύμιος (Μίκης Βασιλείου)
(εκπαιδευτικός - συγγραφέας)

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Οι Συγγενείς
Οι Τιμώντες τη Μνήμη του
Συναγωνιστές
Π.Α.Ο.Κ Κακοπετριάς

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Χορωδία «Κεραυνός»
υπό τη διεύθυνση του
κ. Φίλιππου Μπάφα

Η ΠΡΩΤΗ ΕΥΡΩΠΑΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ

Έρευνα Ελένης Βασιλείου

Ένας από τους σημαντικότερους χώρους της χριστιανοσύνης βρίσκεται στους Φιλίππους της Μακεδονίας, λίγο έξω από την πόλη της Καβάλας. Πρόκειται για το σημείο, όπου ο **Απόστολος Παύλος το 49 μ.Χ. βάπτισε την πρώτη Ευρωπαία χριστιανή, την Αγία Λυδία, και ίδρυσε τον πρώτο ναό της πίστης στη Γηραιά Ήπειρο.**

Όλα συνέβησαν στις όχθες του ποταμού Ζυγάκτη, όταν στο πέρασμά του από την περιοχή ο Απόστολος Παύλος, συνοδευόμενος από τους στενούς του συνεργάτες Τιμόθεο, Σίλα και Λουκά, αποφάσισε να κηρύξει για πρώτη φορά στην Ευρώπη τον Λόγο του Θεού σέ μία ομάδα γυναικών που βρίσκονταν συγκεντρωμένες στο σημείο, το οποίο μεταξύ άλλων ήταν και τόπος προσευχής των Ιουδαίων. Οι γυναίκες άκουσαν με απόλυτη προσοχή και ευλάβεια τα λεγόμενά του, ενώ εκείνη που έδειξε να συγκινείται περισσότερο από όλες ήταν η Λυδία, η οποία τον παρακάλεσε να τη βαφτίσει χριστιανή εκείνη την ώρα στα νερά του ποταμού Ζυγάκτη. Χωρίς δεύτερη σκέψη, ο Απόστολος Παύλος έδειξε να συγκινείται από τη στάση της Λυδίας, η οποία ήταν η πρώτη βαπτισμένη Ευρωπαία χριστιανή, αλλά και το πρώτο μέλος της πρώτης Εκκλησίας της Ελλάδος.

Η ίδια μάλιστα, θέλοντας να δείξει την ευγνωμοσύνη της στον άνθρωπο που

της άλλαξε μια για πάντα τη ζωή, πήρε την απόφαση να τον προσκαλέσει μαζί με τους συνεργάτες του στο σπίτι της. «Και τις γυνή ονόματι Λυδία, πορφύροπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τον Θεόν, ήκουεν, ής ο Κύριος διήνοιξε την καρδίαν προσέχειν τοις λαλουμένοις υπό του Παύλου, ως δε εβαπτίσθη και ο οίκος αυτής, παρεκάλεσε λέγουσα· ει κεκρίκατέ με πιστήν τω Κυρίω είναι, εισελθόντες εις τον οίκον μου μένατε· και παρεβιάσατο ημάς» αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη και στις Πράξεις των Αποστόλων. **Η Εκκλησία τιμά την Αγία Λυδία ως Ισαπόστολο στις 20 Μαΐου.**

ΟΞΥ ΕΜΦΡΑΓΜΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ

Του δρ. Ανδρέα Μ. Βασιλείου

Ορισμός

Το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου, ή πιο γνωστό ως καρδιακή προσβολή, αποτελεί τη βλάβη που προκαλείται στο μυοκάρδιο ως αποτέλεσμα μειωμένης παροχής οξυγόνου. Το συμβάν αυτό αποτελεί απότοκο της στένωσης των στεφανιαίων αγγείων της καρδιάς, λόγω υπερλιπιδαιμίας, ή της απόφραξης αυτών, λόγω της ύπαρξης θρόμβων. Όπως όλοι οι υπόλοιποι ιστοί, έτσι και το μυοκάρδιο απαιτεί συνεχή παροχή οξυγόνου για την εύρυθμη λειτουργία του. Η μειωμένη παροχή οξυγόνου αδυνατεί να πληρώσει τις ανάγκες του μυοκαρδίου, με αποτέλεσμα την δημιουργία μη αναστρέψιμων βλαβών στις ίνες του μυοκαρδίου.

Συμπτωματολογία

Η συμπτωματολογία του OEM συνήθως είναι χαρακτηριστική. Κύριο σύμπτωμα αποτελεί το έντονο και οξύ οπισθοστερνικό άλγος. Σε πολλές περιπτώσεις το άλγος αυτό επεκτείνεται και στην περιοχή του αριστερού ώμου. Συνοδά συμπτώματα μπορούν να αποτελέσουν η ξαφνική δύσπνοια, η έντονη εφίδρωση, η ναυτία και μια έντονη αίσθηση άγχους.

Δυστυχώς, σε περίπου 15% των περιπτώσεων, το OEM διαδράμει ασυμπτωματικά, αφήνοντας αυτή την επικίνδυνη κατάσταση να εξελίσσεται χωρίς καμιά προειδοποίηση.

Παράγοντες κινδύνου

Οι κυριότεροι παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση OEM είναι οι εξής:

- Άρρεν φύλο
- Ιστορικό καρδιαγγειακής νόσου του ασθενούς

- Οικογενειακό ιστορικό
- Υπερλιπιδαιμία
- Σακχαρώδης διαβήτης
- Αρτηριακή υπέρταση
- Υψηλή κατανάλωση αλκοόλ
- Χρόνια νεφρική ανεπάρκεια
- Καθιστική ζωή
- Παχυσαρκία
- Καθημερινό άγχος

Αντιμετώπιση

Οι ασθενείς που εμφανίζουν πιθανό OEM χρήζουν άμεσης μεταφοράς τους σε νοσοκομειακή μονάδα. Η αντιμετώπιση τους συνιστάται εις αναληπτική αγωγή, άμεση αντιπηκτική αγωγή, χορήγηση αγγειοδιασταλτικών ουσιών και χορήγηση οξυγόνου.

Πρόληψη

Η αντιμετώπιση του OEM είναι κάτι που δεν μπορεί να γίνει κατ' οίκον. Δυνατότητες πρόληψης όμως υπάρχουν. Η αλλαγή στις διατροφικές μας συνήθειες και η μειωμένη πρόσληψη λιπαρών είναι απαραίτητα για τη μείωση των πιθανοτήτων ανάπτυξης υπερλιπιδαιμίας και σακχαρώδους διαβήτη. Η αλλαγή των συνηθειών μας και η εισαγωγή της καθημερινής άσκησης στο ημερήσιο πρόγραμμα μας είναι άλλος ένας παράγοντας που μπορεί να ενδυναμώσει την αιμάτωση του μυοκαρδίου. Ο συνδυασμός των δύο αυτών είναι πολύ σημαντικός στον τομέα της πρόληψης της εμφάνισης OEM, πράγμα που μειώνει τη θνητότητα του πληθυσμού από τα καρδιαγγειακά αυτά συμβάντα..

ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ

Από τη Σύνταξη

Αίλουρος και Μύες

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἐν τινι οἰκίᾳ πολλοὶ μύες ἦσαν. Αἰλουργος δὲ τοῦτο γινούς, ἦκεν ἐνταῦθα καὶ συλλαμβάνων ἓνα ἕκαστον κατήσθιεν. Οἱ δὲ μύες συνεχῶς ἀναλίσκόμενοι κατὰ τῶν ὁπῶν ἔδυνον, καὶ ὁ αἰλουργος μὴκέτι αὐτῶν ἐφικέσθαι δυνάμενος δεῖν ἐγνῶ δι' ἐπινοίας αὐτοῦς ἐκκαλεῖσθαι. Διόπερ ἀναβάς ἐπὶ τινα πάσσαλον καὶ εαυτὸν ἐνθένδε ἀποκρεμάσας προσεποιεῖτο νεκρὸν. Τῶν δὲ μυῶν τις παρακύνψας ὡς εθεάσατο αὐτόν, εἶπεν: «Ἀλλ', ὦ οὗτος, σοὶ γε, καὶ θύλαξ γένῃ, οὐ προσελευσόμεθα.»

Σε κάποιο σπίτι υπήρχαν πολλά ποντίκια. Μια γάτα που αντιλήφθηκε το στοιχείο αυτό, πήγε σ' αυτό το σπίτι, έπιανε και κατάρωγε ένα-ένα τα ποντίκια. Τα ποντίκια, επειδή εξολοθρεύονταν εξακολουθητικά, άρχισαν να χώνονται μέσα σε τρύπες και τότε η γάτα, μη μπορώντας να τα πιάσει, έκρινε ότι έπρεπε να τα βγάλει έξω με κάποιαν έμπνευση. Ανέβηκε λοιπόν πάνω σ' έναν πάσσαλο, κρεμάστηκε απ' αὐτόν και καμωνόταν πως είχε ψοφήσει. Ένα από τα ποντίκια ξεμύτισε, την είδε και εἶπε: «Ρε συ, και σακούλα να γίνεις, δεν θα ρθούμε κοντά σου.»

Ο μύθος δείχνει ότι οι μυαλωμένοι άνθρωποι, όταν δοκιμάσουν τις κακές προθέσεις μερικών ανθρώπων, δεν εξαπατώνται πια από τις υποκριτικές ενέργειές τους.

Δελφίνες και Καρίς

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Δελφίνες καὶ φάλαινα πρὸς ἀλλήλους ἐμάχοντο. Εἰς πολὺ δὲ τῆς στάσεως αὐτῶν σφοδρυνομένης, καρίς ἀναδύσα ἐπειράτο αὐτοὺς διαλύειν. Εἰς δὲ τις τῶν δελφίνων ὑποτυχὼν ἔφη πρὸς αὐτήν: «Ἀλλ' ἡμῖν αἰρετώτερόν ἐστιν ὑπ' ἀλλήλων διαφθερῆναι ἢ σοὶ διαλλακτοῦ τυχεῖν.»

Δελφίνια και φάλαινες χτυπιούνταν μεταξύ τους. Καθώς η αναταραχή ήταν σφοδρή για πολλή ώρα, βγήκε στην επιφάνεια μια γαρίδα και προσπαθούσε να τους συμφιλιώσει. Ένα από τα δελφίνια της μίλησε και εἶπε: «Για μας είναι προτιμότερο να χαθούμε αμοιβαία παρά να έχουμε εσένα συμφιλιωτή.»

Μερικοί άνθρωποι που δεν έχουν καμιά αξία ή επιρροή, όταν καταπιαστούν με κάποια διένεξη μεταξύ δυνατών, νομίζουν πως είναι σημαντικοί.

Η ΣΤΕΝΑΧΩΡΙΑ ΑΦΟΠΛΙΖΕΙ

Από το βιβλίο, «Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου Λόγοι Ε΄ - Πάθη και αρετές»

—Γέροντα, συχνά μου πονάει το στομάχι και δυσκολεύομαι να ανταποκριθώ στα πνευματικά μου καθήκοντα.

—Έσύ κάθεσαι και συζητάς με τους λογισμούς σου, τα βλέπεις όλα μαύρα και βασανίζεσαι χωρίς λόγο· έτσι τσακίζεσαι ψυχικά και σωματικά. Έπειτα από ένα τέτοιο τσάκισμα πονάει και το στομάχι, και πού να βρεθεί μετά κουράγιο για πνευματικά; Μπορεί να πάρεις κάτι και να σου περάσει το στομάχι, αλλά, αν δεν λείψει η στενοχώρια, πάλι θα πονέσει. Μή δέχεσαι τους λογισμούς που σε απογοητεύουν, για να μην αχρηστέψεις τα δώρα που σου έχει δώσει ο Θεός. Όσο θα τοποθετήσαι σωστά, τόσο θα γαληνεύεις και

θα ηρεμείς, και τόσο η υγεία σου θα καλυτερεύει και δε θα έχεις ανάγκη από φάρμακα.

Η στενοχώρια αφοπλίζει τον άνθρωπο. Του ρουφάει όλο το μεδούλι των ψυχικών και σωματικών του δυνάμεων και δεν τον αφήνει να κάνει τίποτε. Δηλητηριάζει την ψυχή και φέρνει ανωμαλίες και στο σώμα. Χτυπάει στα πιο ευαίσθητα μέρη του σώματος και εξασθενεί τον άνθρωπο με το άγχος που δημιουργεί. Το δηλητηρίασμα από την πίκρα μπορεί να καταβάλει τελείως όχι μόνον έναν ευαίσθητο οργανισμό αλλά και γερούς οργανισμούς. Κι έτσι αχρηστεύεται μία γερή μηχανή.

Άγιο Όρος

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΗ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

Στις 16 Νοεμβρίου 2013 έγινε η Γενική Συνέλευση των Μη συλληφθέντων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

κατά την οποία εξελέγη το ακόλουθο Δ.Σ. του Συνδέσμου για την περίοδο Νοέμβριος 2013 - Νοέμβριος 2016:

<i>Πρόεδρος</i>	: Ανδρέας Μαϊμάρης
<i>Αντιπρόεδρος</i>	: Ανδρέας Ευθυμίου
<i>Γενικός Γραμματέας</i>	: Ανδρέας Κωνσταντινίδης
<i>Γενικός Οργανωτικός</i>	: Στέλιος Χριστοφή
<i>Ταμίας</i>	: Χαράλαμπος Συμερού
<i>Βοηθός Γεν. Γραμματέας</i>	: Ανδρέας Οικονόμου
<i>Βοηθός Γεν. Οργανωτικός</i>	: Παντελάκης Σουγλίδης
<i>Υπεύθυνη Μητρώου</i>	: Αφροδίτη Φυλακτίδου
<i>Γραμ. Διαφώτ. & Εκδηλ.</i>	: Ανδρέας Μωϋσέως
<i>Σύμβουλοι</i>	: Ειρήναρχος Θεοδώρου Λοΐζος Παπακωνσταντίνου Γεώργιος Μιχαηλίδης Γιαννάκης Χατζηϊωάννου Κλείτος Κουντούρης Ηλίας Παναγίδης Ανδρέας Παπαβαρνάβας Παναγιώτης Ιωάννου Ανδρέας Αλεξάνδρου Λέλλα Κοκκινίδου Λάμπρος Λάμπρου Φώτος Παπαδόπουλος Ανδρέας Σόλωνος Ιωάννης Φάκας Κωνσταντίνος Λοϊζίδης Κώστας Κτωρίδης Ανδρέας Δανός

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΔΙΚΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

Στις 23 Νοεμβρίου 2013 πραγματοποιήθηκε η Γενική και Καταστατική Συνέλευση των Πολιτικών Κατά-

δικων Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, κατά την οποία εξελέγησαν στο Κεντρικό Συμβούλιο οι ακόλουθοι:

Πρόεδρος	: Κυριάκος Γρηγοράς
Γενικός Γραμματέας	: Γεώργιος Παλαιολόγος
Γενικός Οργανωτικός	: Ευθύμιος-Μίμης Βασιλείου
Ταμίας	: Νίκος Αριστοτέλους

Στα Επαρχιακά Συμβούλια του Συνδέσμου εξελέγησαν:

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Νίκος Σεργίδης	: Πρόεδρος
Θαλής Χριστοφίδης	: Γραμματέας
Χριστάκης Τράντας	: Οργανωτικός
Νίκος Αριστοτέλους	: Ταμίας
Νεοπτόλεμος Λευτής* }	
Δημήτριος Γλυκός }	: Μέλη

ΛΑΡΝΑΚΑ

Ανδρέας Μοτίτης	: Πρόεδρος
Γιαννάκης Χάλλας	: Γραμματέας
Ιάκωβος Ιακωβίδης	: Οργανωτικός
Βαρνάβας Αρτεμίου	: Ταμίας
Νίκος Τσαρδελλής }	
Σταύρος Νεοκλέους }	: Μέλη
Ανδρέας Παρασκευάς }	

ΛΕΜΕΣΟΣ

Ανδρέας Παπαφίγγος	: Πρόεδρος
Νίκος Χατζήπαπας	: Γραμματέας
Ανδρέας Φυλλακούδιας	: Οργανωτικός
Σάββας Τσεκούρας	: Ταμίας
Δημήτρης Βοσκαρίδης	: Μέλος

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Ανδρέας Καλαφάτης	: Πρόεδρος
Αντώνης Κυριάκου	: Γραμματέας
Κώστας Ψαράς	: Οργανωτικός

ΠΑΦΟΣ

Χαράλαμπος Παπακλεοβούλου: Πρόεδρος

* (Εκπρόσωπος επαρχίας Κερύνειας)

ΟΛΟΙ ΕΝΩΜΕΝΟΙ

Τον Τομεάρχη Ανδρέα Τσιάρτα

*Όλοι όσοι αγαπούμε
την δύστυχη Πατρίδα
πρέπει και να ενωθούμε
για να ρθει Ελευθερία*

*Πρέπει χώρες της Ευρώπης
να διαφωτίσουμε
και τη βάρβαρη Τουρκία
να κατηγορήσουμε*

*Και τα δικαιώματά μας
να διεκδικήσουμε
από Αρχές, Ιδανικά
να μην υποχωρήσουμε.*

*Για Αρχές και Ιδανικά
ευαίσθητη Ευρώπη
και όταν επιμένουμε
εμάς θα δικαιώσει.*

*Με κράτος το αδελφικό
εμείς να συμμαχήσουμε
να γίνουμε πιο ισχυροί
το Έθνος μας να βοηθήσουμε.*

1/10/10

Επικήδειος Ανδρέα Καραολή

10.9.2013

Τον Θάσσαν Σοφοκλέους

Σ' αυτό το φέρετρο ακουμπά η ιστο-
ρία. Σ' αυτό το φέρετρο συσσω-
ρεύεται το μεγαλείο της αδούλωτης
γενιάς του '55.

Σ' αυτό το φέρετρο αναπαύεται ο γνή-
σιος εκπρόσωπος των συγγενών των
ηρωομαρτύρων, του απελευθερωτικού
μας Αγώνα, που σήκωσαν με υπομονή
και αξιοπρέπεια τον σταυρό τους,
άντεξαν τον πόνο τους και πορεύτη-
καν δοξάζοντας τον Θεό ανεβαίνοντας
με καρτερία και εθνικό σθένος τον
Γολγοθά τους.

Σ' αυτό το φέρετρο ήρεμος και γαλή-
νιος αναπαύεται ο Ανδρέας Καραολής,
στην έξοδο του από τα γήινα, πορευό-
μενος προς την αιωνιότητα. Πορεύεται
εκεί, όπου τον περιμένει ο ηρωομάρτυ-
ρας της αγχόνης αδελφός του Μιχαλά-
κης, μαζί με τους συναγωνιστές του
ήρωες του τετράχρονου Αγώνα της
ΕΟΚΑ για ελευθερία της Κύπρου μας
και Ένωση με τη μητέρα Ελλάδα. Γεν-
νήθηκε ο Ανδρέας στο ηρωικό Παλαι-
χώρι, από τον Σάββα και την Πανα-
γιώτα Καραολή. Είχε τρεις αδελφές την
Ελένη, τη Μαρούλα, την Νίκη και
αδελφό τον ήρωα Μιχαλάκη. Όταν τέ-
λειωσε το Δημοτικό Σχολείο, γεμάτος
όνειρα, άνοιξε τα φτερά του και έφυγε
για τη Λευκωσία, όπου ανέλαβε εργα-

σία στο μπακάλικο του θείου του Δα-
μιανού Καμένου.

Σε ηλικία δώδεκα χρόνων ο Ανδρέας
μπήκε στη βιοπάλη. Δούλεψε σκληρά.
Έμαθε καλά τη δουλειά και εξελίχθηκε
σε άριστο επαγγελματία. Έκαμε δικό
του μπακάλικο, και δημιούργησε τις
προϋποθέσεις για μια καλύτερη ζωή.
Με τα νέα δεδομένα βοηθούσε την οι-
κογένεια του για να αντιμετωπίσει τις
δυσκολίες της ζωής και ανέλαβε τη
μόρφωση του αδελφού του Μιχαλάκη,
ο οποίος φοιτούσε στην Αγγλική Σχολή
Λευκωσίας. Όταν άρχισε ο απελευθε-
ρωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ, ο Μιχα-
λάκης εντάχθηκε από τους πρώτους
στην Οργάνωση και ανέλαβε δράση. Ο
Ανδρέας, που συγκατοικούσε με τον
Μιχαλάκη, αντελήφθηκε γρήγορα την
ανάμειξη του αδελφού του γι' αυτό και
ζήτησε να γίνει κι αυτός μέλος της Ορ-
γάνωσης. Έτσι ο Ανδρέας ανέλαβε
δράση πλάι στον αδελφό του. Κατα-
σκεύασαν κρύπτη όπου απέκρυβαν
όπλα και πυρομαχικά. Ανέλαβε πολλές
αποστολές. Διαδραμάτισε πρωτεύοντα
ρόλο στη δραπέτευση του Κυριάκου
Μάτση. Με το αυτοκίνητό του μετα-
φέρθηκαν από τη Λευκωσία στην Κυ-
θραία οι έξι αγωνιστές που δρα-
πέτευσαν από την Κοκκινοτρυμιδιά.

Με τη σύλληψη του Μιχαλάκη άλλαξαν τα δεδομένα. Ο Ανδρέας οδηγήθηκε στα κρατητήρια με τον αριθμό DP 97.

Έζησε μαζί με την οικογένειά του και με τη συμπαράσταση όλων των Ελλήνων την ηρωική πορεία του αδελφού του προς την αγχόνη. Στάθηκε αλύγιστος και μαζί με όλη του την οικογένεια έγραψαν τη δική τους ιστορική πορεία με καρτερία και ψυχική αντοχή.

.....

Καλέ φίλε και συναγωνιστή Ανδρέα, φεύγεις και σε συνοδεύουν η αγάπη και η εκτίμηση όλων μας. Φεύγεις με ήσυχη τη συνείδηση ότι έπραξες το καθήκον σου προς την Πατρίδα και προς την οικογένειά σου.

Νιώθουμε περήφανοι γιατί είμαστε συναγωνιστές σου. Για όσα ωραία κα μέγαλα έκαμες για την υπομονή και την

καρτερία με την οποία αντιμετώπισες την πορεία του αδελφού σου και τη δική σου, εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας.

Υπήρξες ένας άξιος Αγωνιστής της Ελευθερίας και γνήσιος εκπρόσωπος των οικογενειών των ηρώων μας.

.....

Σε αποχαιρετούμε με αγάπη. Οι ευχές όλων μας σε συνοδεύουν στο μεγάλο σου ταξίδι. Φεύγεις και σε σκεπάζει η γαλανόλευκη που τόσο αγάπησες και τίμησες.

Φεύγεις και σε συνοδεύει η ευγνωμοσύνη όλων μας για όσα εσύ και η οικογένειά σου προσφέρατε στην Κύπρο μας.

Να πας στο καλό.

Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή σου και αιωνία ας είναι η μνήμη σου.

Στην αείμνηστη πρεσβυτέρα Γιαννούλα Παπασταύρου

Τον Γεώργιον Ταμάσιον

Έφυγες και κοιμήθηκες,
του Φθινοπώρου μια βραδιά.
Έφυγες και κοιμήθηκες,
αείμνηστη Δέσποινα παπαδιά.
Ήσουν για όλους μας
μια δεύτερη μητέρα,
γι' αυτό κι ο θρήνος γοερός
ακούγεται πέρα ως πέρα.
Ο πόνος μας αβάστακτος,
ραγίζει τις καρδιές μας,
καρδιές που εσύ ξέσταινες
με λόγια και με έργα.
Και την ψυχή σου έδινες
και απλόχερα, απ' το είναι σου,
πρόθυμα και αφειδώλευτα,
τους πάντες βοηθούσες.
Νέοι, γέροι και μικροί
θρηνούμε τον χαμό σου
κι όλοι στεκόμαστε βουβοί
και ραίνουμε με δάκρυα
τη σεπτή σορό σου.
Τώρα, εκεί που βρίσκεσαι
αντάμα με τον καλό σου,
η ψυχή σου αγάλλεται,
γιατί αυτό ήταν το όνειρό σου.
Τώρα κι' δυό εκεί ψηλά,
μέσ' την απέραντη γαλήνη,
κάντε μαζί μια προσευχή
να 'ρθούν στο δύσμοιρο τούτο το νησί
που χρόνια τώρα καρτερεί,
η λευτεριά κι η ποθητή ειρήνη.
Και τότε, καμπάνες, σήμαντρα,
χαρμόсуна, θα ηχήσουνε ξανά
κι όλοι μαζί στον Ύψιστον
θα ψάλλουμε, ωσαννά.

Γεώργιος Μ. Ταμάσιος
Λευκωσία 03.11.2012

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
1/12/12	Ρογήρος Κωνσταντινίδης	72 ετών	Άρσος Λεμεσού
5/12/12	Φίλιππος Χρυσοστόμου		Άγιος Σέργιος Αμμοχώστου
11/12/12	Κώστας Παρμαξής	76 ετών	Πελένδρι
20/12/12	Αναστάσης Χρυσοστόμου	72 ετών	Ταύρου
30/12/12	Χαράλαμπος Λουκά	77 ετών	Άγιος Γεώργιος Σπαθαρικού
9/1/13	Μιχαλάκης Θρασυβουλίδης	76 ετών	Μεσόγη Πάφου
14/1/13	Κώστας Παπαντωνίου	77 ετών	Λάρνακα
17/1/13	Χαράλαμπος Κυριάκου Ιωαννίδης	82 ετών	Μηλικούρι
19/1/13	Ανδρέας Μ. Καραολής	87 ετών	Παλαιχώρι
21/1/13	Τάκης Φωτιάδης	86 ετών	Λευκωσία
27/1/13	Παναγιώτης Βανέξης	74 ετών	Περιστερωνοπηγή Αμμοχώστου
27/1/13	Θεοδώρα Χριστοφή	84 ετών	Πελέντρι
31/1/13	Ανδρέας Λιασίδης	80 ετών	Λάπαθος
4/2/13	Κώστας Οικονόμου	73 ετών	Περιστερωνοπηγή Αμμοχώστου
6/2/13	Γιαννάκης Φραγκεσκίδης	81 ετών	Καϊμακλί
11/2/13	Κυριάκος Ι. Κοζάκος	87 ετών	Καραβάς
17/2/13	Κώστας Παφίτης	87 ετών	Λευκωσία
17/2/13	Ανδρέας Φασαριάς	79 ετών	Άγιος Μέμονας Αμμοχώστου
18/2/13	Ευθύμιος Ευθυμίου	81 ετών	Μάντρες Αμμοχώστου
27/2/13	Ονησίφορος Γεωργίου	74 ετών	Πλατανιστάσα
1/3/13	Λευτέρης Γεωργίου	85 ετών	Χαντριά
7/3/13	Γεώργιος Μάτσης	82 ετών	Παλαιχώρι
11/3/13	Δημητράκης Γεωργιάδης	72 ετών	Γύψου
14/3/13	Αντρέας Αγγελίδης	78 ετών	Πάνω Αμιάντος
21/3/13	Νικόλας Γιακουμή Χ΄΄Ζαχαρίου	87 ετών	Πάνω Αμιάντος

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

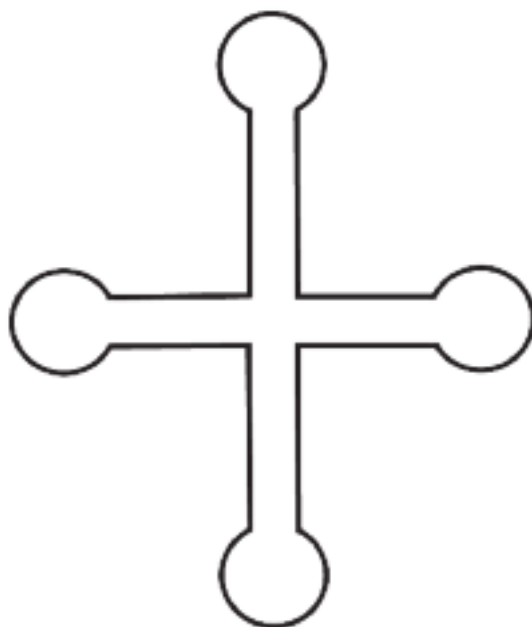
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
22/3/13	Ελένη Βότση Γιωρκάτζη	90 ετών	Παλαιχώρι
28/3/13	Μελπωμένη Παπαϊωακείμ	87 ετών	Χαντριά
31/3/13	Χρυστάλλα Κώστα Καρπή	83 ετών	Κάμπος
31/3/13	Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου	89 ετών	Ψευδάς
10/4/13	Βάσος Αυγουστής	73 ετών	Παναγιά
13/4/13	Γεώργιος Ν. Παντελίδης	93 ετών	Λευκωσία
15/4/13	Νικόλας Παναγή	83 ετών	Κάτω Μύλος Λεμεσού
23/4/13	Νίκος Παντελή Σκίττος	70 ετών	Στροβόλος
29/4/13	Οδυσσέας Γεωργάκης	71 ετών	Άγιος Ηλίας Αμμοχώστου
29/4/13	Προκόπης Χριστοδούλου	90 ετών	Δίκωμο
8/5/13	Παναγιώτης Αριστείδου Παρπής	90 ετών	Παραμύθα
8/5/13	Αρτεμισία Παναγιώτη Καλλή	94 ετών	Λιοπέτρι
9/5/13	Μιχάλης Νικολάου	77 ετών	Φοινί
14/5/13	Αρχιμανδρίτης Ιερώνυμος Κυρκώτης	78 ετών	
16/5/13	Ανδρέας Γιακουμής	82 ετών	Περιστερωνοπηγή Αμμοχώστου
20/5/13	Γιαννάκης Χατζηγεωργίου	75 ετών	Λευκωσία
22/5/13	Διονύσιος Καζέμης	90 ετών	Λάπηθος
11/6/13	Χαράλαμπος Θ. Κύρου	76 ετών	Λακατάμεια
11/6/13	Κλεόπας Παπαλουκάς	88 ετών	Χούλου
14/6/13	Ανδρέας Τασουρής	75 ετών	Δάλι
18/6/13	Νίκος Βασιλείου (Κόλας)	82 ετών	Δευτερά
19/6/13	Κώστας Σωφρονίου	80 ετών	Πελένδρι
20/6/13	Ανδρέας Κλεόπα Ηλιάδης	81 ετών	Παλλουριώτισσα
22/6/13	Γεώργιος Μαυρουδής	72 ετών	Δίκωμο
7/7/13	Κώστας Α. Παπανικολάου	74 ετών	Άγιος Γεώργιος Κερύνειας
7/7/13	Παναγιώτης Τσαγγαρίδης	69 ετών	Εργάτες

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
10/7/13	Ιωάννης Λοΐζου	76 ετών	Ακάκι
13/7/13	Παύλος Αβραάμ	73 ετών	Άγιος Παύλος Αγίου Δομετίου
25/7/13	Δέσποινα Αθανάση Κωνσταντίνου	94 ετών	Αργάκα
27/7/13	Χριστοθέα Χριστοδούλου	90 ετών	Άγιος Ιωάννης Μαλούντας
3/8/13	Ντίνος Γωγάκης	72 ετών	Μάμιμαρι
19/8/13	Γεώργιος Γιωργούδης	79 ετών	Πάνω Ζώδια
19/8/13	Αθηνούλα Χριστάκη Παπανδρέου	80 ετών	Καΐμακλί
22/8/13	Αντώνης Ιατρείδης	80 ετών	Αμμόχωστος
3/9/13	Ιωάννης Ύψος	83 ετών	Μουτουλλάς
5/9/13	Μιθαιός Κυπριανού	81 ετών	Αγρίδια
9/9/13	Ανδρέας Σάββα Καραολής	87 ετών	Παλαιχώρι
12/9/13	Αμύλιος Τσίγκης	74 ετών	Πραστειό Μόρφου
26/9/13	Φρόσω Νίκου Κωνσταντίνου Κατελάρη	72 ετών	Επισκοπειό
9/10/13	Αρίστη Ρωσσίδου Κουζαλή	76 ετών	Αθήνα
10/10/13	Καλλιόπη Πλάτωνα Στυλιανού	84 ετών	Λεμεσός
10/10/13	Ζάκος Παπαγιώργης	86 ετών	Λεονάρισσο Καρπασίας
21/10/13	Δημήτρης Γ. Σιαμμά	89 ετών	Καμπιά
24/10/13	Ανδρέας Κάρουλλας	84 ετών	Λύση
24/10/13	Φίλιππος Χαραλάμπους	76 ετών	Άγιος Δημητριάδης
29/10/13	Θεοφάνης Κ. Βιολάρης	88 ετών	Παλαιομέτοχο
11/11/13	Σάββας Γιωργάλας	86 ετών	Μαραθόβουνος
15/11/13	Γλαύκος Κληρίδης	94 ετών	Λευκωσία
15/11/13	Ανδρέας Κοντός	74 ετών	Παλλουριώτισσα
16/11/13	Λοΐζος Γιαλλουρίδης	80 ετών	Πέρα Ορεινής
18/11/13	Κωνσταντίνος Αργυρού	73 ετών	Γιαλούσα
20/11/13	Κυριάκος Χατζηθεοδοσίου	87 ετών	Στύλλοι

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
22/11/13	Μιχαλάκης Πατσαλίδης	81 ετών	Μηλικούρι
22/11/13	Ανδρέας Σεγκίδης	78 ετών	Κερύνεια
24/11/13	Κλήμης Θεοχαρίδης	77 ετών	Δάλι
26/11/13	Νεόφυτος Πολυκάρπου	74 ετών	Άγιος Επιφάνιος
26/11/13	Λοΐζος Κούλας	76 ετών	Ευρύχου

ΑΙΩΝΙΑ ΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ

Χριστουγεννιάτικο μήνυμα Θάσου Σοφοκλέους	3
Χριστουγεννιάτικο μήνυμα Ανδρέα Αγγελόπουλου	4
60 χρόνια από τον «Όρκο των Αθηνών»	5
Τα Οκτωβριανά	20
28 Οκτωβρίου, 1940	23
Ο ρόλος της Εκκλησίας στον απελευθερωτικό αγώνα 1955-59	25
Η μάχη της Ισσού	36
Η ναυμαχία του Ναυαρίνου	38
Προκήρυξη των Βουλευτών το 1918	40
Μακάριος και Κομμουνισμός	41
Ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης της 23/07/1954	42
Φυλλάδιο της Ε.Ο.Κ.Α	43
Μιχαλάκης Παρίδης	44
The statue of Afxentiou	50
Αρτέμιος Φραντζέσκου	52
Τουμάζος Τουμάζου	53
Αποκαλυπτήρια προτομής Σταύρου Στυλιανίδη.	55
Αντώνης Παπαδόπουλος	56
Επετειακό ημερολόγιο 2013	64
Παρουσίαση του «Ύμνου Ελευθερίας» στην Αθήνα	68
Παρουσίαση του «DP 743»	69
Ο Ο.Π.Α τιμά τον κ. Μιχαλάκη Μαραθεύτη	71
Τελετή στο Μαρί	72
Στο Αυξέντειο	73
Η Αμμόχωστος στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α	79
Οι αγωνιστές Αμμοχώστου στη Σωτήρα	89
Μέλαθρο Αγωνιστών - Τόμπολα στον «MAYPOMMATH»	90
Μέλαθρο Αγωνιστών - Μουσική βραδιά στη Λευκωσία	91
Πολιτικοί Κρατούμενοι 1955-59	92
Μνήμη Κρατητηρίων	94
Φιλολογικό Μνημόσυνο του Κυρηναίας Κυπριανού	97
Η πρώτη ευρωπαϊά χριστιανή	98
Ο γιατρός μάς συμβουλεύει	99
Από τον Αίσωπο	100
Ο Γέρων Παΐσιος συμβουλεύει	101
Εκλογές	102
«Όλοι ενωμένοι»	104
Ανδρέας Καραολής	105
Στην μ. πρεσβυτέρα Γιαννούλα Παπασταύρου	107
Θανόντες συναγωνιστές μας	108

